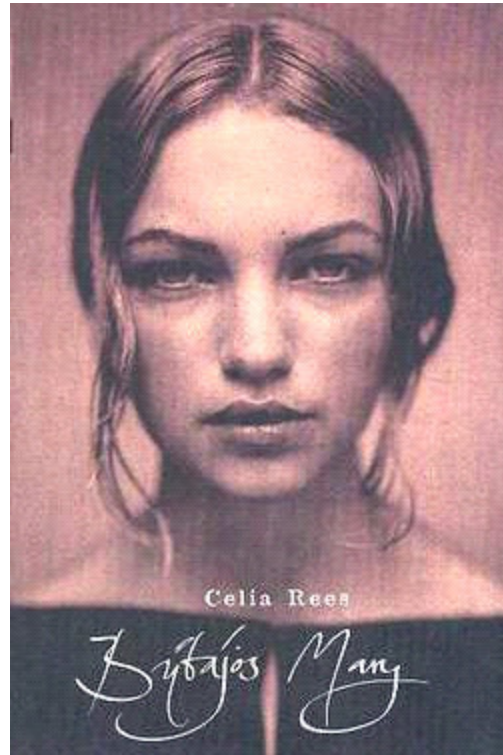

Celia Rees

Butterfly's Man

Celia Rees

Bűbájos Mary

„...A látomások maguktól törtek rám, mint annak idején a nagyanyámra, de ezt a tudást nem tőle örököltem. Hanem anyámtól. Egészen másfajta képesség volt, meghaladta nagyanyámét. Éreztem, ahogy ránehezedik a vállamra, mint valami súlyos lepel“

Egy ágytakaróba fércelve rejtőztek több mint 300 évig azok a lapok, amelyekből a fenti idézet származik. Egy naplóból, melyet gondos kezek kitartó munkával rendeztek össze, hogy lapjait olvasva egy lenyűgöző és megindító történet bontakozzon ki. Marynek, egy boszorkány unokájának története. 1659 tavaszán egy hajó fut ki Southampton kikötőjéből, hogy az Újvilágba vigye a háborúk elől menekülő utasait. A fedélzeten van a 14 éves árva lány, Mary is, akinek nagyanyját boszorkánysággal vádolták meg, majd felakasztották. Mary számára az egyetlen menekülési lehetőség, ha a puritán közösség, amelyhez útja során csatlakozik, befogadja tagjai közé.

Viszontagságos utazást követően a hajó megérkezik Amerikába, ahol a lány azt reméli, hogy új életet kezdhet. Rá kell döbbsennie azonban, hogy a múlt elől nem könnyű elmenekülni. Az erdő mélyén élő telepeseznek hamar szemet szúr az önálló, az élet rendjéről másképp gondolkodó fiatal lány. Nem telik el sok idő, és a babonás közösség őt teszi felelőssé a körülöttük zajló, számukra megmagyarázhatatlannak tűnő eseményekért. Mary elhatározza, hogy megvédi magát a boszorkányság képzelt

vádjaitól, s nem hagyja, hogy őt is ugyanarra a sorsra kárhoztassák, mint a nagyanyját. Ez a különös atmoszférájú, magával ragadó regény, amely az 1600-as évekbe kalauzol bennünket, a mai olvasó számára is fontos értékekről beszél. Celia Rees a bátorság, a függetlenség és a hatalom kérdéskörét Mary izgalmas történetén keresztül elemzi. Regény egy fiatal lányról, aki nem engedi, hogy más döntse el helyette, ki is ő valójában. Celia Rees az angliai Warwickshire-ban él, számos nagysikerű ifjúsági regény szerzője. Ez az első magyar nyelven megjelenő kötete.

Kiadó: Orlando Stúdió Kft., 2003

Fordította: Lacza Katalin

ISBN: 9789632126920

A fordítás alapjául szolgáló mű:

Celia Rees: Witch Child

Published by Bloomsbury Publishing Plc

A könyv kézírata a „Mary-feljegyzéseknek” nevezett, figyelemre méltó irategyüttes alapján készült, amelyek egy XVII. századból származó paplan belsejéből kerültek elő. Az írások egy rendszertelenül vezetett napló részleteinek tekinthetők. Minden, a szövegben szereplő dátumot következtetés és a fejezetekben található utalások alapján állapítottam meg. Az első bejegyzések valószínűleg 1659 márciusából származnak. Az eredeti szövegkörnyezet megtartása mellett a helyesírást és a tagolást a modern kor olvasói számára értelmezhető formára alakítottam.

Alison Ellman Boston, Massachusetts USA

A KEZDETEK

*1. bejegyzés
(1659. március? eleje)*

A nevem Mary. Boszorkány vagyok. Legalábbis azt mondják. Az emberek összesúgnak mögöttem az utcán: ördög fattya, boszorkány ivadéka, pedig jómagam sem tudom, ki volt anyám, apám. Az egyetlen rokonom, akit ismertem, a nagyanyám, Eliza Nuttall. Nuttall mama, ahogy a szomszédaink nevezték. Ő nevelt csecsemőkorom óta, és ha tudta is, kik a szüleim, sohasem beszélt róluk.

- A tündérr király és a tündérr királynő lánya vagy, az bizony - mondogatta.

Egy kis kunyhóban lakunk az erdő szélén: a nagyanyám, a macskája, én meg a nyulam. Azaz, csak laktunk. Már nem lakunk sehol.

Emberek jöttek, és elhurcolták a nagyanyámat. Fekete kabátjuk volt, a kalapjuk magas, akár a templomtorony. A macskát vasvillával felnyársalták, a nyulat fához csapták, hogy kiloccsant az agyveleje. Az állataink nem Isten teremtményei, hanem famulusok, az ördög megtestesülései, mondták, s a szemétdombra hajították a szőrös húscsapatokat. Azzal fenyegetőztek, hogy mi is így járunk, ha nagyanyám nem vallja meg bűneit.

Végül magukkal vitték.

A toronyba zárták, ott tartották több mint egy hétig. Először arra kényszerítették, hogy megállás nélkül járkáljon fel s alá egész álló nap és éjszaka, míg teljesen földagadt és kisebesedett a lába, hogy lépni sem tudott. Nem vallott. Így hát be kellett bizonyítani, hogy boszorkány. Hívattak egy asszonyt, aki elvégezte az első próbát: hosszú tűkkel szurkálta a nagyanyám testét, hátha talál egy pontot, amely érzéketlen, ahonnan nem serken vér, ahonnan a famulusok táplálkoznak. Miközben vádlói kárörvendő tekintettel figyelték az asszony serénykedését, nagyanyámnak ott kellett állnia előttük ruhátlanul, minden méltóságától megfosztva. Összetört, öreg testén patakozott a vér, mégsem vallott.

Akkor úgy döntöttek, vízpróbának vetik alá.

Hisz, tudjátok, rengeteg bizonyítékuk volt már. Rengeteg. Egész héten özönlöttek a népek, hogy mindenféleképpen megvádolják nagyanyámat. Hogy szemmel verte őket, hogy rontást hozott jószágaikra és családjukra, hogy bűbájosságot űzött: tűket szurkált viaszfigurákba, így bocsátva nyomorúságot és szenvedést rájuk. Meg hogy átváltozott, és hatalmas mezei nyúl képében kóborolt a környéken, miután holtak kiolvasztott zsírjából főzött kenőcsöket kenegetett magára. Engem is kihallgattak, azt kérdezték, igaz-e mindez. Minden éjjel ott aludt az ágyban mellettem, de hogy álmában hol járt, azt nem tudhatom.

Minden hazugság volt. Rágalom és hazugság.

Az emberek, akik most ellene vallottak, mind a barátaink vagy a szomszédaink voltak. Őt keresték meg, neki könyörögtek, hogy segítsen, ha állataik vagy gyermekeik megbetegedtek vagy megsebesültek, de akkor is ha a várandós asszonyok ideje eljött. Mert értett ahhoz, hogyan használja a füveket és az azokból készített gyógyitalokat, de

ez a tudás belőle fakadt, nem az ördögtől származott. Ezek az emberek bíztak benne, szükségük volt rá, egészen mostanáig. Születésnél, halálnál a nagyanyámat hívták, hogy segítsen annak, aki úton van egyik világból a másikba.

Most mindannyian eljöttek, hogy lássák a vízpróbát, ott toporogtak a folyó két partján, meg a hídon, és bámulták a vizet, ahol a legsötétebb és legmélyebb volt.

A kalapos emberek kirángatták nagyanyámat a bűvös lyukból, ahol addig fogva tartották. Keresztben összekötözték a végtagjait, a jobb nagylábujját a bal hüvelykujjával, majd a másikat szintúgy. Meggyőződtek róla, hogy a kötelek elég feszesek-e, aztán belevetették a vízbe. A népek némán bámultak, az egyetlen nesz, amit hallani lehetett, a lábaik csoszogása volt, ahogy valamennyien előrébb próbáltak kerülni, hogy lássák, mi történik.

- Fent maradt!

A kántálást egyetlen halk, szinte csodálkozó hang indította el, aztán végighullámozott a tömegben, míg mindannyian fennhangon üvöltöttek, mint valami rettenetes, vonító szörnyeteg. Hogy a felszínen maradt, tökéletes bizonyítéka volt a bűnösségének. Kihalászták a vízből, és ledobták a partra, mint egy halom vizes szennyest. Nem akarták, hogy megfulladjon, mert azzal megfosztották volna a népet az akasztás borzongató élményétől.

2. bejegyzés

Kora tavasszal is ritka az ilyen hideg nap, mint a mai. A földön dér fehérlik, a fákon alig zöldül rügy, a népek mégis

özönlének még a távolabbi falvakból is, hogy lássák a kivégzést.

Nagyobb a tömeg, mint vásárnapokon.

Veszélyes itt lennem. Megbámulnak és sugdolóznak: itt a boszorkány unokája, az ördög lánya, aztán elfordulnak, vihogó szájukat kezükkel takarva, elvörösödve a rusnyaságotól, amiket elképzelnék. A gonosz bennük lakik.

Menekülnöm kellene. Elfutni, mielőtt ellenem fordulnak. De hova fussak? Mi tévő legyek? Vessem be magam az erdőbe, hogy ott pusztuljak? Körülnézek. Az emberek tekintete tele gyűlölettel. Kerülik a pillantásomat. A szájukat biggyeszti, félig kihívóan, félig megvetően. Nem fogok az erdőbe menekülni előlük, mert hiszen éppen ezt akarják. Tekintetemet előre szegezem, a bitófára. Egy teljes nap és éjszaka ácsolták szünet nélkül. Érezni a frissen vágott fa illatát még itt hátul, a tömeg mögött is, ahol állok.

Ugyan mit képzelnék ezek, milyen hatalommal bírunk mi, én és a nagyanyám? Ha lenne bármi ördögös tudása, vajon nem lett volna képes arra, hogy fölpattintsa a zárat bűzös börtöncelláján, és a levegőbe emelkedve elröpüljön? Vajon nem hívta volna mesterét, a sátánt, hogy sújtsa le rájuk, és ízzé-porrá zúzza őket? És ha nekem lenne hatalmam, akárcsak egy szemernyi is, hát rögtön rontást hoznék itt mindenkire. Párizsi varangyok tömegévé változtatnám őket, vagy bélpoklos, világtalan gőtékké, hogy egymást falják fel. Gennyes fekélyekkel borítanám a testüket. Megátkoznám őket örök időkre, hogy a gyermekeik, és gyermekeik gyermekei is féleszű, vartyogó utódokat hozzanak a világra...

Olyannyira belefeledkeztem az átkaimba, hogy csak a hirtelen beállt csend rántott vissza a valóságba. Fekete

alakok magasodtak a deszkákból tákolt emelvényen, korvonaluk élesen kirajzolódott a sápadt égen: a boszorkányüldöző, a pap és a hóhér. A váratlan csöndet köhögés törte meg. Obadiah Wilson szikár alakja meggörnyedt, hirtelen görcsbe rándult. Köhögéssel küszködve előkapott egy kendőt a zsebéből, és az arcához szorította. Mikor leengedte, a tömeg felhördült: a hófehér vásznon sötét vérvirágok vöröslöttek. Az egyetlen szín az egész emelvényen.

Nagyanyámat előretaszították, hogy mindenki jól láthassa. Kezét a háta mögé kötötték, úgy lökték az akasztófa alatt álló létrához. Nem törődött a rengeteg rászzegeződő szempárral, elnézett a feléje forduló fejek felett, tekintetével engem keresett. Mikor megtalált, pillantása az enyémben kapcsolódott, és rám mosolygott. Aztán Obadiah Wilsonra nézett, az önjelölt boszorkányüldözőre, aki éppen azon igyekezett, hogy elállítsa az orra vérzését. Alig észrevehetően bólintott, mintha csak azt mondaná: „megérdemelted”. Aztán még egyszer bólintott, valakinek a hátam mögött.

Ekkor láttam utoljára. A hóhér előrelépett, felemelte a csuklyát, hogy a nagyanyám fejére húzza, és abban a pillanatban egy köpönyeg borult rám. Végigvezettek az egyik szűk sikátoron, mely a piactérről nyílt, és éppen befelé tuskoltak egy várakozó kocsiba, amikor hallottam, hogy a tömeg felhördül.

3. bejegyzés

A velem szemben ülő nő nem szólt egy árva szót sem. Én sem. Ő kifelé nézett az ablakon, és a mellettünk elsuhanó

tájat tanulmányozta, én meg őt. Nyilvánvalóan úrihölgy, drága ruhába öltözve. Sötét színű, puha gyapjúköpenyét a nyakánál ezüstlánc és kapocs fogta össze, selyembársony ruhája a zöld árnyalataiban játszott, mint a tavaszi szellő borzolta fiatal bükkfák lombja. Kezét kesztyűbe bújtatta, ujjai hosszúak voltak és finomak. A kesztyű puha bőrén kirajzolódtak gyűrűi körvonalai. Arcát fátyol takarta. A leheletfinom anyag elrejtette a vonásait, de annyit még így is meg tudtam állapítani, hogy fiatal és szemrevaló. A bőre halovány volt, arccsontja kissé kiugró, szája finoman ívelt. A szemét nem láttam, de különben sem engem nézett. Kitartóan bámult kifelé. Ha észre is vette, hogy őt fürkészem, ennek semmi jelét nem adta, így hát egyetlen szó nélkül, némán zötykölődtünk a kocsiban. Azon tűnődtem, vajon útonálló után kutat-e tekintetével. Törvények nélküli időket éltünk, az utakat ellepték a bandákba verődött, kiszolgált katonák és a portyázó csavargók. Sokan nem is mertek útra kelni, ő viszont meg sem próbálta leplezni gazdagságát.

Úgy tűnt, nem áll szándékában elárulni nekem, ki ő, én pedig nem kérdeztem. Egy régi mondóka járt a fejemben. Ahogy haladtunk előre, a kocsi kerekei ritmusra zakatolták:

„A városban, a városban Kilenc boszorka van, Három posztóban, Három rongyokban, Három selyemben, bársonyban...”

*4. bejegyzés
(1659. március)*

A kocsi megváltozott mozgása ébresztett. Bizonyára elszenderedtem, a kimerültségtől eltompultak az érzékeim és a hintó ringatózása elaltatott.

Arra ocsúdtam, hogy a lovak patái utcaköveken csattognak. Odakint már sötétedett. Úgy gondoltam, késő délutánra járhat, bár az égboltot magas épületek takarták el. A kocsis rikkantott a lovaknak, s azok válaszképpen visszanyerítettek, azután a kocsi befordult egy tágas udvarra.

- Hol vagyunk?

Az ismeretlen még most sem válaszolt, csak elmosolyodott a fátyla alatt, és kesztyűbe bújtatott mutatóujját az ajka elé tette. A kocsi megállt. Egy kicsit jobban elhúztam az ablakon a függönyt, és kikandikáltam. A kocsis kinyitotta az ajtót, útitársnőm kiszállt. Előkerült egy istállófiú, majd hajlongva közeledett a fogadós és a felesége. Kissé meghökkentek, amikor látták, hogy útitársnőm visszafordul, és segít nekem kiszállni, de nem szóltak semmit. Úgy tűnt, már vártak minket. Botladozva indultam el, a lábam elgémberedett a sok üléstől, a fejem kóválygott a kocsi ringatásától. A hölgy megragadta a kezemet és szorosan fogta.

Tágas helyiségbe vezettek bennünket, mely ebédlő és háló is volt egyben, látszott, hogy ez a legjobb, amivel szolgálhatnak.

A fogadósné ételt és italt hozott: hatalmas óntálakon sült húst, az illatából ítélve birka lehetett, búzakenyeret és sajtot, egy korsó gyömbérsört nekem, egy pohár bort útitársnőmnek. Letette az ételt az asztalra, biccentett, és magunkra hagyott minket.

Útitársnőm alig evett, egy pillanatra fellibbentette fátylát, kortyolt egyet a borból, elmorzsolta egy darabka kenyeret kesztyűs ujjai között, a húst arrébb tolt a tányéron. Meglehet, az ő ízlésének túl póriás volt ez az étel. Magamon éreztem fürkésző tekintetét, de nem néztem rá, míg el nem pusztítottam mindent a tányéromról. Még az utolsó csepp szaftot is letunkoltam egy darab kenyérrel, mert bárhogya is figyelt, és bármi is történt velem, én bizony igen-igen megéheztem.

- Jólaktál? - Vékony ujjai az asztalon doboltak. Bólintottam.

- Tetszik ez a hely? - Megint csak bólintottam.

- Jól van - állt fel az asztaltól. - Most itt kell hogy hagyjalak. Sok mindent kell még elintéznem. Annie, a fogadósné majd a gondodat viseli. Nála biztonságban leszel, ne félj!

Ezzel magamra hagyott. Hallottam, ahogy odakint beszél a kocsmárosnéval, és fürdőt rendel nekem. Erre behoztak egy vászonnal borított óriási dézsát, amelyet a szolgálólányok hatalmas kancsókból gőzölgő forró vízzel töltöttek meg. Még soha életemben nem láttam ilyesmit. Odahaza - a szemem egy pillanatra elhomályosult, ahogy erre gondoltam -, odahaza a folyóban fürödtünk, már ha egyáltalán fürödtünk. Mikor minden készen állt, beviharzott a fogadósné, és a gondjaiba vett. Rám parancsolt, hogy vetkőzzek le.

- Azt is! - szólt rám, mikor megálltam az alsóneműnél.

Az egyik szolgálólány összeszedte a holmimat, majd eltűnt.

- Mit csinál a ruháimmal? - kérdeztem.

- Elégeti őket.

- És mit fogok felvenni?

- Nos, holnapig ezt. - Hosszú fehér vászon hálóing lógott a karján.

Ott álltam előtte anyaszült meztelenül. Kis bőrzacskót viseltem a nyakamba akasztva, önkéntelenül is odakaptam a kezem. A nagyanyám varrta nekem. Mindenféle különleges apróság volt benne, olyasmik, amiket nem mások szemének szántunk. Elöntötte a vér az arcomat. Azt hittem, végem van.

- Nálam biztonságban vagy - nyugtatott halkán a fogadósné, mintha csak tudta volna, hogy ki vagyok, és mit hagytam magam mögött. - Rakd csak le, aztán ugrás a dézsába!

Annie nagydarab nő volt, kerek arcában úgy bújt meg apró fekete szeme, mint mazsola a kalácsban. Feltúrta az ingujját, előbukkant sonka vastagságú alkarja, megragadott, és nekiállt, hogy tisztára sikáljon. Én mindig azt gondoltam, nem vagyok különösebben koszos, főleg a falu legtöbb lakójához mérten, de kétszer is le kellett cserélni a vizet, mire Annie elégedettnek tűnt.

A legtöbb gondot a hajam okozta. Kócos és gubancos volt, megakadt benne a hajkefe, úgyhogy bele kellett vágni. Mikor mindezzel végeztünk, Annie bekente a fejemet valami szúrós szagú kotyvalékkal.

- Fekete égerfa kérge ecettel leforrázva - felelte, amikor rákérdeztem, mi az. - Olyan tetves vagy, mint a koldus kutyája.

Hagyta, hadd szívódjon fel, s addig is hatalmas szappandarabok és több zacskó illatos gyógynövény segítségével igyekezett lesikálni a piszkot testem többi részéről. Aztán ismét nekiesett a hajamnak, hogy az utolsó tetűt és serkét is kikefélje belőle. Olyan volt, mintha a hajamtól is meg akarna szabadítani, a fejbőröm már majdhogynem vérzett, mire befejezte. Annyi ideig ültem a dézsában, hogy kihűlt a víz, és vacogni kezdtem. Végre Annie szólt, hogy szálljak ki, bebugyolált egy durva vászonlepedőbe, és addig dörzsölte a testemet, míg át nem melegedett.

- Nna! - Kipirult, izzadt arccal tartott el magától, hogy megszemlélje a mosdatás eredményét. Elválasztotta a hajamat, alaposan átnézte a fejbőrömet, aztán még egyszer tetőtől talpig végigmért, s csak azután jelentette ki:

- Azt hiszem, most már jó lesz. - Kezembe nyomta a hálóinget. - Most pedig ágyba veled! Hozatok fel meleg tejet. - Szája mosolyra húzódott. - Egész takaros hölgyikét rejtett a sok kosz. - Aztán hirtelen magához ölelt. - Szegény kicsi lány! Mihez kezdesz most?

A dézsát elvitték, a piszkos vizet kilötyintették az udvarra, engem pedig magamra hagytak. Felkaptam a gyertyát, és odamentem a repedezett, homályos tükörhöz, mely egy magas, fiókos komód tetején állt. A szappanos víz és a kedves szavak könnyeket csaltak a szemembe. A tükörből vörösen égő szempár nézett vissza rám, sárgával pettyezett, feketébe foglalt szürke írisz csillogott a rózsás-fehér arcban, mely haloványabb volt, mint valaha. A hajam vastag fonatokban hullott a vállamra, fakó volt, mint a kőrisfa kérge, a vége pedig fénytelen aranyszínben játszott, mint a tölgyfák levele télvíz idején. Az arc, melyet keretezett, szokatlanul szomorúnak és beesettnek tűnt. Talán a gyertya pislákoló fénye tette, de mintha valaki

másnak az arcát látnám, egy idegenét. Egy asszonyét, nem pedig egy gyerekét.

Kopogtak, s a szürke szemekben egy úzótt vad rémületét láttam. A szobalány volt, a forró tejet hozta. Bőségesen tettek bele kenyérdarabkákat, pálinkát, mézet, és finom fűszereket. Szaruból készült kanállal kavargattam, és lassan eszegettem, hogy átjárjon a melege. Lekuporodtam a kandalló elé egy székre, míg a tűzre rakott fatuskók vörösen izzó parázssá nem égtek. Csak akkor másztam be az ágyamba.

Még soha életemben nem feküdtem ilyen ágyban. Ügyetlen aprócska szobából álló viskónk kormos padlásán, egy keskeny priccsen aludtam, durva, házi szövésű takarókba burkolózva, keményre tömött szalmazsákon. Ezt az ágyat itt egy szénparázssal teli rézedénnyel melegítették, mégsem éreztem benne jól magam. Hiányzott nagyanyám testének a melege, ő jelentett mindent, mindent, ami kedves volt nekem. Szerettem őt, és ő is nagyon szeretett engem. Most pedig itt vagyok egyedül a világban. Mi lesz velem nélküle? Az arcomat a párnába temettem, és megmarkoltam a sima fehér vászonnal borított gyapjútakarót. A fejemre húztam, és sírtam.

5. bejegyzés

Egészen másnap estig nem találkoztam a hölgygel, aki idehozott. Annie gondoskodott rólam, adott ennivalót és új ruhát: fehéreneműt, szoknyát, mellényt és kabátot, meg egy főkötőt, ami eltakarta a hajamat. Mind jófajta kelme. Nem a

legfinomabbak, de jobbak, mint azok a durva, házi szövésű holmik, amiket otthon hordtam. Csak a színük volt sötét és komor. Mint a puritánok öltözéke. Kitalálhattam volna, mi vár rám.

Az ablakomból beláthattam az egész udvart. Odafordítottam hát egy széket, leültem az új ruhámban, és bámultam kifelé. Azt mondták, maradjak a szobámban, úgyhogy a nézelődés volt az egyetlen szórakozásom. Már esteledett, amikor megpillantottam a kocsit, amint befordult az udvarra. A hölgy kiszállt, szólt a kocsisnak, hogy várjon. Egy lovászfű megetette és megitta a lovakat, de nem fogta ki őket.

Hamarosan együtt utazunk tovább, legalábbis ezt gondoltam.

- Micsoda helyes kis puritán! - kiáltott fel, ahogy belépett az ajtón. - Hadd lássalak! - Közelebb jött az ablakhoz, ahol ültem. - Igen, azt hiszem ez rendben lesz. A külsőd megfelelő.

- Megfelelő? Minek kell megfelelnem?

Ránéztem, és önkéntelenül is összehasonlítottam az én szerény ruházatomat az ő pompás öltözékével. Hirtelen ráébredtem, szó sincs arról, hogy vele mehetnék.

Leült velem szemben egy székre.

- Nehéz időket élünk. A Lord Protector, Cromwell halott. A fia napjai is meg vannak számlálva. Károly hamarosan visszatér a száműzetésből, és ismét lesz királyunk.

Az arcát fürkésztem a fátyolon keresztül, hátha ki tudom olvasni a tekintetéből, mi köze mindennek hozzám.

- Sokaknak nem lesz itt maradásuk. A puritánok is attól félnek, nem gyakorolhatják majd a hitüket. Amerikában új élet vár rájuk.

Puritánok. Végignéztem magamon.

- Én pedig velük tartok, ugye?

Bólintott.

- Amerika!

Akkor sem lettem volna jobban meglepve, ha azt mondja, induljak Tündérországba. Az igazat megvallva, Tündérország, amit nagyanyám meséiből már jól ismertem, sokkal inkább tűnt valóságosnak számomra, mint az Újvilág az óceánon túl. Hallani már hallottam róla. Tudtam, hogy létezik, de soha nem gondoltam volna, hogy valaha is elvetődöm oda. El sem tudtam képzelni, milyen is lehet az a hely.

- Igen, Amerika. Hamarosan hajóra szállnak Southampton kikötőjében. Te pedig velük mész.

- Miért?

- Itt nem vagy biztonságban. A férjem katona volt Cromwell seregében. Lesznek néhányan a hajón, akik alatta szolgáltak. Jó emberek, majd ők gondodat viselik.

- Mit mondjak nekik, ki vagyok én? - Az ajkamba haraptam. Biztosan tudni akarják majd, és a puritánok sem szívelik a boszorkányokat.

- Mary Newbury a neved. Árva vagy. Az apád Cromwell katonája volt, és elesett a worchesteri csatában. Az anyádat

halálos kór vitte el. A nagyanyád pedig már túl öreg ahhoz, hogy magához vegyen.

- És honnan jöttem?

- Anyáddal vándoroltál, míg úrrá nem lett rajta a betegség. A nagyanyád egy alig néhány házból álló kicsiny faluban él, valahol Warwick mellett. Nem messze attól a helytől, ahol valóban élt, de azért nem túlságosan közel. Csak rövid ideig laktál nála. Ezt mondd nekik, ha kérdezik. Bár kétlem, hogy túl sokat kérdezősködnének. Menekülnek, elhagyják az országot, megvan a maguk baja. Nem lesz nehéz észrevétlenül megbújniuk közöttük. Küldök veled egy ajánlólevelet, meg pénzt az utazásra, add át ezeket John Riversnek.

- De hát miért kell velük mennem? Nem maradhatnék önnel?

Megrázta a fejét.

- Nem, az lehetetlen.

- Miért?

- Mert én magam is nagy veszélyben vagyok.

Nem hittem neki. Úgy képzeltem, őt senki sem merné bántani.

- Igazat mondok, hidd el! Amint Károly visszatér, mindenkit elfognak, aki aláírta az előző király halálos ítéletét. - Nagyon sóhajtott. Amikor ismét megszólalt, a hangja erőtlenül és szomorúan csengett. - A férjem is az aláírók között volt, s ezzel saját sorsát pecsételte meg.

Nem tudtam, mit mondjak. A férje minden bizonnyal igen fontos személyiség lehetett, ha ilyen súlyos államügyekben döntött. Ezért még inkább fölnéztem rá, de mégsem ettől állt el a szavam. A nagyanyám nem volt királpárti, a parlament híve volt a háború idején, de az ország felszentelt királyának meggyilkolását szörnyű bűnnek tartotta. Félelemmel vegyes ámulattal néztem a hölgyre, hiszen olyan embernek a felesége, akinek kezéhez királyi vér tapad.

- Ha ez így van, akkor miért nem ön megy Amerikába, ahelyett, hogy engem küld oda?

Ismét csak a fejét csóválta.

- Nem lehet. Nekem a férjem mellett a helyem. Ő pedig nem fog elmenekülni. És különben is, Amerikában sem lenne nyugodalma. Sehol sem lesz biztonságban, ha Károly egyszer trónra kerül. No, de itt az idő, indulnod kell - váltott hirtelen praktikusabb témára. - Szedd össze a holmidat!

Elveszetten néztem körbe. Az volt mindenem, amiben előtte álltam. Úgy tűnt, erre ő is rájött.

- A csomagodat már összekészítették. Megpróbáltam felmérni, hogy mire lehet szükséged az úton. - Átnyújtott egy pénztárcát. - Itt van pénz az utazásra, meg ha esetleg vásárolni szeretnél valamit. Mindenfelé banditák nyüzsögnek, úgyhogy rejtsd el, és jól vigyázz rá! John Rivers és az övéi Southamptonban egy fogadóban várakoznak, míg hajóra szállhatnak. A kocsis tudja, hol vannak, ő majd elvisz oda. Amint megérkezel, ezt nyomban add oda Riversnek!

Kezembe nyomta a levelet, és sarkon fordult, mintha már indulna is.

- Várjon! Kérem, asszonyom! - Megragadtam a ruhája ujját, hogy visszatartsam. - Van még valami, amit tudnom kell.

- Mi lenne az?

A hangja továbbra is hűvösen udvarias volt. Kérdések tolultak a nyelvemre, mégsem tudtam megszólalni. Nem hagyhattam, hogy elmenjen. Addig nem, amíg nem tudom a választ.

- Miért? - nyögtem ki végül. - Miért teszi ezt értem?

- Nagyon sokkal tartozom Eliza Nuttallnak, annak az asszonynak, akit te a nagyanyádnak nevezel. Ő volt a dajkám. Kisgyerekként nagyon szerettem őt. Legalább olyan közel áll hozzám, mint hozzád. Illetve állt - javította ki magát. - Aztán később, amikor bajba kerültem, segített nekem akkor is, amikor senki más nem tudott. Nagy szolgálatot tett nekem. És most rajtam a sor. Évek óta támogatom, hogy ne szenvedjen szükséget.

Hogyan élhetett Eliza Nuttall olyan jól, noha nem volt férje, aki gondoskodott volna róla? Ez mindig is gyanús volt.

- Csak hát a férjem katona, az utóbbi időben politikus is, én pedig mindenhova vele tartottam. Távol voltam épp, amikor megtudtam, hogy baj van, siettem, ahogy tudtam, de későn érkeztem. Túl későn, hogy megakadályozzam... - egy pillanatra elhallgatott, hogy összeszedje magát kicsit. - Most már az egyetlen módja, hogy viszonzzam azt, amit értem tett, hogy segítek neked. Most pedig igyekezz, nincs vesztegetni való időnk!

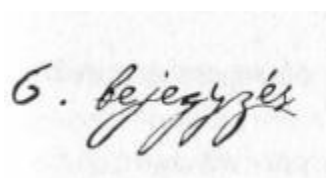
Odalépett hozzám, és felemelte a fátylát. Átölelt, és erősen magához szorított. Virágillata volt. Egy röpke

pillanatra magamba szívtam az átható, édes rózsailatot, aztán elengedett.

- Fogd! Legyen ez a talizmánod!

Egyik ujjáról lehúzta a gyűrűjét. Sima metszésű, bíborszínű kő volt benne, a közepére egy nagy E betűt véstek. A markomba zártam. A kezemben éreztem az arany súlyát.

A szemébe néztem, és mintha csak a magamét láttam volna: ugyanazok a különös, sárgával pettyezett halványzürke szemek. Akár az enyéme. Most már tudtam, miféle adósság az övé. Tizennégy éve nyomja a lelkét. Anyám szemébe néztem, és tudtam, hogy soha többé nem láthatom.

A handwritten note in cursive script that reads "6. bejegyzés".

A kocsis úgy kapott fel, mintha súlytalan lennék. Nagydarab, hajlott hátú ember volt, hosszú, lelógó karokkal. Alaposan felöltözött az útra, még óriási, formátlan és zsíros fekete kalapját is mélyen a szemébe húzta. Felültetett a bakra, azután meglepően könnyedén maga is felugrott mellém. A lovak már türelmetlenül várták, hogy induljunk. Nagyokat dobbantottak, hatalmasakat horkantottak, fújtattak, leheletük felhőként gomolygott a hidegben. Összehúztam magamon a kabátot, és igencsak örültem, hogy jó fajta, vastag gyapjúból készült.

A kocsis beleszagolt a levegőbe:

- Fagyni fog az éjjel, meglássa - dünnyögte.

Szorosabbra tekerte a sálat a nyaka körül, csettintett az ostorral, és a lovak kicsattogtak a kocsmá udvarából.

A köves út hamar véget ért, és a széles kerekek már a kocsik által kijárt földúton zötykölődtek, azon, amely dél felé vezetett. Nem sokat szóltam a kocsishoz, ő pedig még annyit sem hozzám. Kicsinek éreztem magam mellette, és magányosnak. Tele voltam kétségekkel és bizonytalansággal. Elindultam egy úton, aminek nem láthattam a végét.

Bizonyára elnyomott az álmom, mert mikor legközelebb felnéztem, már egy óriási, széles síkságon jártunk.

- Azok ottan Merlin kövei, nézze csak! - bökött előrefelé az ostorral a kocsis.

Közvetlenül előttünk, a kopár síkságon óriási kőtömbök meredtek az ég felé. Dermedten bámultam: hiszen ez a Szelek Temploma. Nagyanyám mesélt róla. Körben álló, hatalmas kövek, az ősi vallás követőinek szent helye. Bizonyos időközönként nagyanyám is elzarándokolt valamiféle kövekhez, úgy egy nap járóföldre onnan, ahol laktunk. Soha nem mesélte el nekem, mit csinált ott, és kikkel találkozott, én meg éreztem, jobb, ha nem kérdezősködöm. Titok övezte az ottani szertartásokat és a résztvevőket is.

Magunk mögött hagytuk a hatalmas köveket. Leszállt az éj, csak az út tekergett előttünk a holdfényben, mint valami vékony fehér fonál. Körülötte mindent beborított a sötétség.

7. bejegyzés

Sohasem láttam még a tengert, de a kocsis még föl sem ébresztett, érzékeim már jelezték, hogy megváltozott a levegő, éreztem a nedvességet az arcomon, a só és a rothadó hal szagát, hallottam a sirályok rikoltozását, olyan volt, akár a gúnykacaj. Kinyitottam a szemem, de csak gomolygó fehér ködöt láttam. Itt-ott áttetszettek rajta a hatalmas hajók árbocrúdjai és behúzott vitorlái, mint csupasz faágak a hófödte tájban. A kocsi vasabroncsos kerekei végigdörögtek a rakparton. Körülvett a kikötő zaja: hullámok morajlása, gerendák recsegése, egymáshoz sodródó hajók csikorgása. Eltűnődtem, vajon melyik hajó visz majd engem Amerikába.

A puritánok korán kelnek. Alig derengett, mikor már reggelijüket fogyasztották a fogadó tágas hátsó termében. Megálltam az ajtóban, nem akaródzott belépnem, hallgattam a kiszűrődő hangokat, az edények csörömpölését, az étkezés zaját. Mázsás súllyal nehezedett rám, hogy amint észrevesznek, az életem teljesen megváltozik. Legszívesebben elfutottam volna, de hová? A kocsis már elment a dolga után. Nekem pedig nem volt helyem széles e világban.

A gyerekek figyeltek fel rám először. Illedelmesen viselkedtek, csendben ették a reggelijüket, csak akkor beszéltek, ha szóltak hozzájuk, de a tekintetük egy percre sem nyugodott, pillantásuk hol erre, hol arra vetődött, semmi sem kerülhette el a figyelmüket. Így egyszer csak az összes apróság rám meredt, majd összenéztek. Egyikük megrángatta egy nálam idősebb lány ingujját. Tizenhét év körüli lehetett, úgy gondoltam, biztosan a testvérük. A lány hátrafordult, csodálkozva és rosszallóan fürkészett egy darabig, aztán megtörölgette a száját a szalvétájával, és megérintette a mellette ülő férfi karját.

- Apám...

A férfi felnézett, és megpillantott engem az ajtóban. Nyugodtan megrágta a falatot, aztán lenyelte, majd felállt, s elindult felém. Az átlagosnál sokkal magasabb volt, világosbarna, vállig érő egyenes haja itt-ott már őszülni kezdett. Úgy gondoltam, földműves lehet: az arcbőre cserzett volt a szabadban végzett munkától, szeme sarkába ráncokat rajzolt a nap és a szél, s ahogy megszorította a kezem, éreztem, hogy a tenyere kérges.

- Te biztosan Mary vagy. Isten hozott, gyermekem. Már vártunk téged.

Elmosolyodott, és ahogy lenézett rám, a kemény, ráncoktól barázdált arc mégis barátságosnak tűnt.

- Köszönöm, uram - feleltem, és megpróbálkoztam egy pukedlivel, már amennyire tőlem tellett. - Maga ugye...

- John Rivers. - Hangja mély volt, és lassan, elnyújtva ejtette a szavakat, másképp, mint mifelénk.

- Akkor ez magának szól.

Átnyújtottam a rám bízott levelet. Elolvasta, bólintott, majd becsúsztatta az ujjasába.

- Éhes vagy? Gyere! Ül le, és egyél! Odakísért az asztalhoz. A gyerekek arrébb csusszantak a padon, hogy én is elférjek. A férfi felesége szedett nekem egy adag zabkását a tűzön melegedő edényből. Lassan mozgott, mintha hátfájás kínozná. Úgy sejtettem, nagyjából hét hónapos terhes lehet, talán kicsit több is, bár ez alig látszott bő ruhájától. A lány, aki először észrevett, megtöltött egy korsót gyömbérsörrel, aztán elment, hogy segítsen az

anyjának. Én pedig hálaimát mormoltam az ételért és a megmenekülésemért.

Miközben ettem, kíváncsi tekinteteket éreztem magamon. A szemem sarkából én is figyeltem őket. Egyik arc olyan volt, mint a másik. Olyan egyformának láttam őket, mint a gabonaszemeket a tányéromon. Összesen körülbelül húsz család lehetett. Nem túl gazdagok, nem túl szegények. Földművesek és kereskedők, mindannyian egyszerű sötét ruhában, ahogy az általában szokás a puritánoknál. Hogy a puritánok melyik közösségéhez tartoztak, azt nem tudhattam. Ők sem mindig egyeznek a tanaikban. Nem lenne jó, ha olyasmi szaladna ki a számon, ami ellenükre van. Jobban teszem, ha hallgatok.

Nem érdekeltem őket sokáig, folytatták a reggelijüket és egymás közt beszélgettek. Arcukra kiült a feszültség, suttogó hangjukból kihallottam az aggodalmat. Nekik is kijutott a szenvedésből, mint mostanában mindenkinek, az életüket újra meg újra feldúlta a háború, megnehezítette a szűkös termés, a lanyha kereskedelem. A béke és a jólét együtt járnak, mondogatta mindig a nagyanyám, és hát régóta nem volt részünk egyikben sem. A legtöbben egyszerűen beletörődtek sorsukba, elfogadták, hogy ennyi adatott meg nekik, de ezek az emberek itt mások voltak. Csalódottak, kiábrándultak. A keserűség egyre csak gyűlt bennük, míg végül már arra is elszánták magukat, hogy átkeljenek az óceánon. De hogy ott mi lesz velük? Ez őket is aggasztotta, akárcsak engem. A saját félelmeimet láttam visszatükröződni az arcukon.

- Te csak így egyedül, lelkem?

Hátrafordultam. Egy nő mosolygott rám. Középkorúnál kissé idősebb lehetett, főkötője alól ősz tincsek kandikáltak

ki, a bőre ráncos volt, mint a téli alma, de a tekintete élénk és csillogó.

- Igen. - Megpróbáltam kipróbálni magamból egy mosolyt, de ebben az idegen családokkal teli helyiségben sokkal magányosabbnak éreztem magam, mint valaha. - A nevem Mary.

- Én Martha vagyok. Martha Everdale. - Úgy rázott kezem velem, ahogy a férfiak szokták. Erős ujjai voltak, a tenyerét tölgyfakeménységűre edzette a munka. - Én is egyedül jöttem. A férjem meghalt, meg a gyermekeim is. - Egy pillanatra elnézett valahová messzire, talán a múltba, azután újból felém fordult, félrebiccentette a fejét és tetőtől talpig alaposan végigmért, mintha fontolóra venne valamit. - Azt hiszem, jó kis párost alkotnánk. Csatlakozhatnál hozzám az úton!

Mikor befejeztük a reggelit, Martha felkísért az emeletre, egy tágas szobába, ahol több család is tartózkodott. Alig volt egy talpalatnyi hely, ahol elférhettem a csomagjaik és az ideiglenes fekhelyek között.

- Odateheted a holmidat az enyém mellé. - Tekintetét körbejáratta a szobában. - Egy helyről jöttünk szinte mindannyian, ugyanabból a városból, ugyanabból a gyülekezetből. A lelkipásztorunk, Johnson tiszteletes a hittestvéreink egy csoportjával már évekket ezelőtt előre ment. Nekünk nem sokkal később kellett volna követnünk őket, de a háború miatt nagyon bizonytalanná vált a helyzet. Egy ideig még túrtünk, de most már úgy döntöttünk, mennünk kell.

- Úgy döntöttünk? Ki?

- Az egyházközség. Nagyon fontos, hogy mind együtt legyünk. Én a testvéreimet akarom megkeresni. Csak ők

maradtak nekem.

- És honnan tudja, hogy hol keresse őket?

- Bízom benne, hogy az Úr majd megmutatja a hozzájuk vezető utat - mondta, mintha csak egy egyszerű tényt közölt volna. - És most - mosolygott rám -, te mesélj, Mary, honnan jöttél?

- Warwickshire-ből. Egy kis faluból.

- Senkid sem maradt ott?

Megráztam a fejem, és lehunytam a szemem, mintha könnyeim útját szeretném elzárni. Vigyáztam, hogy ne mondjak túl sokat, de nem is kérdezett tovább sem a családomról, sem arról, hogy kerültem ide. Tenyerébe fogta az államot, és a szemembe nézett. Úgy éreztem, a szívembe lát. Mintha nem is kellene kérdeznie, akkor is tudna mindent.

Kisimított egy hajtincset a homlokomból, és visszatúrte a főkötöm alá. Az ujjai borókától illatoztak, és ahogy hozzáért az arcomhoz, az nyomban bizseregni kezdett. Gyógyító érintése volt.

- Most már barátira leltél. Sose félj!

Mindvégig mellette maradtam, amíg a többiek között járkált. Igyekezett hasznossá tenni magát, szóba elegyedett egyikükkel-másikkal, és bemutatott a társaságnak. Hagyta, hogy csendben álldogáljak mellette, míg beszélget. Minél kevesebbet mondok magamról, annál jobb. A hazugság nem gyökerezik olyan mélyen az ember agyában, mint az igazság. Néhányan azt gondolták, tán valami rokona vagyok Martnának, az unokahúga, vagy az unokája. Meghagytuk őket ebben a hitükben.

Nem szokatlan, hogy az árvákat Amerikába viszik. Persze nem a csecsemőket és a karon ülő gyerekeket, hanem a markos legényeket és a lassan asszonnyá cseperedő lányokat. A kolóniának mindig szüksége van erős férfikezekre a favágáshoz és a szántóföldi munkákhoz, meg feleségnek és anyának való nőkre, hogy benépesíthessék az új hazát. Mások is vannak itt olyanok, mint én. A családokkal tartanak, velük vannak, de nem tartoznak hozzájuk. Én kicsit furcsának találtam a helyzetüket, mintha szolgálók lennének, de mégsem azok. Mindent összevetve, boldog voltam, hogy rátaláltam Marthára, jobban mondva, hogy ő megtalált engem.

Amikor a többiek közt voltunk, mindig a velem egykorú lányokat figyeltem, hogyan viselkednek, hogy én is tökéletes puritán leányzó lehessenek. Rebekah Rivers, a lány, aki először észrevett, jó példaképnek tűnt, csendes volt és segítőkész. Az is feltűnt persze, hogy más lányok nem ilyen illemtudóak. Csapatokba verődve vihorásznak, flörtölnek a szolgálkkal a fogadóban, és eszük ágában sincs segíteni a többieknek.

Beesteledett, mire végre az útiládámmal is foglalkozhattam. Nem különösebben nagy, de gondosan megmunkált darab volt, még a nevem kezdőbetűit is ráfaragták: MN. A szívem hangosan zakatolt, amikor felnyitottam a tetejét, izgatottan vártam, mit találok benne. Ahogy reméltem, a holmik tetején ott fehérlett egy levél.

„Mary!

Bízom benne, hogy a láda és a tartalma megelégedésedre szolgál, és hasznát veszed majd.

Semmi jóra nem vezet, ha az ember olyasmire vágyik, ami nem válhat valóra. A sors elválasztott minket egymástól, és úgy látszik, ennek így is kell maradnia örökre.

Tudd, hogy a gondolataimban örökké veled vagyok, és - még ha most másképp gondolod is - sohasem leszel egyedül, bárhová is vezéreljen a sors.

Írhatnék még sok mindent, megtölthetnék oldalakat, de azt hiszem, nem sok értelme lenne.

Hidd el, egész szívemmel szeretlek!

Ég áldjon, s a Jóisten vigyázza minden lépésedet!

E"

Remegett a levél a kezemben, ahogy olvastam. Egy ideig csak ültem, és bámultam, mintha ebből a pár sorból kitalálhatnám, milyen is az az asszony, akit soha nem ismerhettem. Aztán eltettem a levelet. Késő bánat, eb gondolat, ahogy a nagyanyám mondaná.

Nekiálltam megvizsgálni a láda tartalmát. Íme, amit találtam: több váltásnyi ruha, még annál is több fehérnemű, egy vég finom anyag, varrókészlet (tűk, cérna, ezüstgyűszű), egy bőrtokba bújtatott éles kés, egy ón tányér, étkezéshez kés, kanál és villa. Szükséges apróságok. Akár egy szobalány is csomagolhatta volna.

A csomag alján találtam egy tintatartót tele tintával, egy író tollat, és egy köteg papírt könyvvé összefűzve. Nekiestem, végigpörgettem a lapokat, hátha megtalálom köztük a választ a kérdésre, ami a szívemet nyomja. Csalódott lettem és dühös. Ledobtam a papírokat. Ha ez

valami tréfa, hát egyáltalán nem találok viccesnek. Az összes lap üres volt.

Hogy mégis valami hasznát vegyem a tintának és a tollnak, naplóírásba fogok. Itt sokan írnak naplót, hogy megörökítsék, hogyan kezdődött a Nagy Kaland. Elhatároztam, hogy követem a példájukat. Mert egyedül érzem magam. Nagyon-nagyon egyedül, bármit is mond anyám.

8. bejegyzés

A hajónak aznap reggel kellett volna kifutni, amikor érkeztem, de leereszkedett a köd, s egyszerre fagyos hideg lett. A köd egész nap megmaradt, s beborított mindent, mint egy hatalmas felhő. A férfiak kimentek a kikötőbe, az asszonyok csak az ablakon mertek kikukucskálni az utcára. Előfordulhat, hogy egy hétig vagy tovább is a kikötőben vesztegel a hajó, ha ilyen köd van, mint most, vagy ha túl erős az ellenszél. Minden órával egyre csak nő a türelmetlenség. A puritánok takarékos emberek, és minden egyes shillinggel, amelyet itt hagynak, kevesebb lesz, amit elkölthetnek az Újvilágban.

Leszállt az éj, de a köd egy cseppet sem vékonyodóit. A hajó kapitánya gyászos ábrázattal tért be a fogadóba, hogy megvitassa az aggasztó helyzetet a közösség előljáróival. Azok viszont csak annyit mondtak, hogy a köd Isten rendelése, s Isten útjai kifürkészhetetlenek. A másnapot pedig kijelölték az ünnepélyes bűnbánat, elmélkedés, ima és böjt napjává. A kapitány, ha lehet, még borúsabb hangulatban távozott, mint ahogy érkezett, s a bajusza alatt mormogva káromkodott, a fészkes fenébe kívánt mindent.

9. bejegyzés

Ezen a hajnalon reggeli helyett imádkoztunk. Az imát egy férfi vezette, akit eddig még nem láttam. Prédikátornak túl fiatalnak tűnt, talán ha húsz éves lehetett. Magas volt és nagyon sovány, színtelen haja egyenesen csüngött alá kerek kalapja alól. A nyakában lógó kereszt mutatta, hogy felszentelt pap, és az előjárók valóban tisztelettel vették körül.

Suttogva tudakoltam Martnától, hogy ki ő: Elias Cornwell, Johnson tiszteletes unokaöccse. Nem régóta van velünk, Cambridge-ből jött.

Fiatalember, mégis görnyedt vállal, hajlott háttal állt, akár egy aggastyán. Martha szerint ilyenek a tudós emberek. Fekete ruhája lazán lógott rajta, csontos csuklója mégis úgy világított zubbonyának ujja alól, mintha az túl kicsi lett volna rá. Hosszú, halovány, tintafoltos ujjai úgy motoztak a Biblia lapjai közt, mint valami pók. Megtalálta a keresett oldalt, átnézett a tisztelettel meghajtott fejek fölött, és szólásra készülődött.

Engem valahogy egy menyétre emlékeztetett. Keskeny, fehér arca vékony orrban végződött, az orra hegye rózsaszín és kissé szögletes. Nem tudtam elhessegetni a gondolatot, hogy mindjárt szaglászni kezd vele.

Levette a kalapját, fénytelen tekintettel végignézett rajtunk, és elkapta a pillantásomat, még mielőtt lesüthettem volna a szemem. Magas homlokán szigorú ráncok jelentek meg, és szinte láttam, ahogy ez az érzékeny orr elfintorodik,

mintha betolakodót érezne. Sürgősen elmerültem a csiszolatlan padlódeszkák tanulmányozásában.

Kihajtotta a Bibliát, de nem kezdte olvasni. A választott idézetet kívülről is tudta. Hangja meglepett: törékeny természetéhez képest mély volt és telt, betöltötte a kis termet.

- Isten kiválasztottjai vagyunk. Célja velünk tisztán látható. *„Helyet is szerzek az én népemnek, Izraelnek, és ott elplántálom őt, és lakozék az ő helyében, és többé helyéből ki nem mozdíttatik, és nem fogják többé az álnokságnak fiai nyomorgatni őt, mint annak előtte.”*

Sámuel második könyvéből idézett. A nagyanyám gondoskodott róla, hogy megfelelően jártas legyek a Biblia szövegében.

Zengő hangja körülölelte a gyülekezetet. A hallgatóság átvette beszéde ritmusát, bólogattak, hátuk, válluk ernyedten hullámozott, szinte válaszoltak a szavaira. Olyasmiről beszélt, amiben mindannyian hittek.

- Ha bűnt követtünk el, ha bármely oknál fogva leléptünk az Úr által kijelölt ösvényről, akkor könyörögnünk kell az ő bocsánatáért. Imádkozzunk...

Egy ideig áhítattal hallgattam, volt valami lenyűgöző az ékesszólásában, de ahogy a homokszemek peregtek az órában, a figyelmem egyre lankadt. Gondolataim elkalandoztak, a lábam egyre jobban elzsibbadt az ácsorgástól, de szerencsére már hozzászoktam a hosszú prédikációkhoz és imákhoz, s abban is megfelelő gyakorlatra tettem már szert, hogy kellőképpen áhítatosnak látszódjak.

A nagyanyám lelkes templomba járó volt, akármilyen kegyetlen is volt az időjárás, mégis megtette a házunktól a

faluba vezető utat az erdőn át. Vitt magával engem is, annak ellenére, hogy egy árva szót sem hitt el abból, ami a templomban elhangzott. Mindezért négy mérföldet gyalogolt oda, s másik négyet vissza. Minden vasárnap reggel útra kelt, még az után is, hogy a lelkészünket elkergették, a talárját elégették, s a Szűzanya és az összes szentek szobrát kalapáccsal szétverték. Betörték a templom színes ablaküvegeit, és tűzre vetették az oltárt, hogy egy egyszerű asztalt tegyenek a helyébe. Akkor is mentünk, amikor már rosszindulatú pletykákat sugdostak mindenütt a hátunk mögött, s a gyűlölet dobogó lábakkal járt a nyomunkban. Soha, egyetlen istentiszteletet sem mulasztott el, azután mégis boszorkánynak titulálták, arcát megvágták, izzó tűkkel szurkálták, hogy megtörjék. Neki pedig egy arcizma sem rándult, csak állt lehajtott fejjel, a testéből patakzott a vér, s vörösre festette a megkopott követ a lába alatt.

- Mary! Mary! - Éreztem, hogy valaki ráz. - Vége az imának!

Martha volt. Úgy néztem rá, mint aki mély álomból ébredt. Még a legbuzgóbbak is nyújtózkodni és mozgolódni kezdtek már. Én is meg akartam mozdulni, de a fejem kóválygott, és megtántorodtam. Martha igyekezett megtartani. Láttam, hogy a prédikátor fénytelen szeme összeszűkül. Egy pillanatra attól féltem, egyenesen belém lát, és rájön, ki is vagyok valójában, de aztán keskeny szája, mely olyan vékony volt, mintha csak egy borotvával ejtett vágás lett volna az arcán, helyeslő mosolyra húzódott. Lesütöttem a szemem. Láttam, hogy megszedültem, ám ezt a túláradó hitbuzgalmam hatásának tulajdonította. Ismét lélegzethez jutottam.

10. bejegyzés

Imáink meghallgatásra találtak. A ködöt széteszlatta a kitartóan fújó hűvös keleti szél. Részt vettem a hálaadáson is, mely éppoly túlbuzgó volt, mint a többi szertartás. Halálosan unalmas itt. Már nagyon mehetnékem van.

Eljöttünk a fogadóból, és átmentünk a város nyugati kapuját őrző zömök kis toronyhoz. Nem messze tőle, a kikötőben sorban állnak a lehorgonyzott hajók, mögöttük a nyílt tenger. Áthaladtunk a kapu vaskos boltozata alatt egyesével, kettesével vagy kis csoportokban, karon ülő csöppségekkel, csomagokkal meg ágyneműt és konyhai felszerelést tartalmazó hatalmas málnáinkkal. Szemétkupacok és sártócsák között lépkedtünk óvatosan, vigyázva, hogy le ne ejtsük a holmijainkat, és bíztunk benne, hogy minden megvan, amire szükségünk lehet. A szülők igyekeztek kordában tartani a gyerekeket, hogy ne szaladgáljanak el, ne veszítsék őket szem elől. Mindenkit magával ragadott a pillanat varázsa, tétovázás és bizonytalankodás nélkül haladtunk át a kapun, pedig tudtuk: innen nincs visszaút. Ide többé nem térhetünk vissza.

Soha életemben nem utaztam még hajón, sőt, a tengert is csak néhány nappal ezelőtt láttam meg először. A hajók mérete lenyűgözött. A miénk, az *Annabelly* mintha egy egész utcahossznyi lett volna.

Kátrányszagot és frissen vágott fa illatát árasztotta. Ahogy a fedélzetre léptem, éreztem a hullámzást a lábam alatt. Belekapaszkodtam a fejem fölött lévő, az árbocokhoz és a vitorlapóznákhoz kifeszített vastag, recsegő kötelekbe. Ettől kezdve nem volt szilárd talaj a talpam alatt.

Mikor már mindannyian a fedélzeten voltunk, s az összes rakomány is felkerült a hajóra, összehívtak bennünket. Ott álltam a többiek között, lehajtott fejjel, és a hófehérre sikált fapadlót bámultam, melynek deszkáit oly szorosan ácsolták össze, hogy hajszálnyi rést sem fedezhettem fel köztük. Elias Cornwell prédikációt tartott nekünk, a hatalmas hajó kötelei megfeszültek, mintha már alig várnák, hogy induljunk. Az utasok mind hallgattak. Még a kapitány is abbahagyta a kiabálást és a tengerészekkel együtt fedetlen fővel, ünnepélyes tisztelettel hallgatta, amint a prédikátor mindannyiunkra áldást kért az Úrtól:

- „...kiknek hajói a tengert szelik, s kiket mérhetetlen vizekre szólít a kötelesség. Tisztelik ők az Úr kezének munkáját, s félik ők a mélység csodáit, melyet ő alkotott...”

Mikor az ima véget ért, levezettek minket a hajó gyomrába. Itt lesz majd a lakhelyünk. A helyiség először igen tágasnak tűnt, majdnem a hajó egyik végétől a másikig ért, de hamarosan megtöltötték az utasok, s kiderült, mindössze annyi hely jut egy embernek, amennyit az ágya elfoglal. A matrózok énekelve serénykedtek a fejünk felett, felhúzták a vitorlát, és felcsörlőzték a horgony súlyos vasláncát, míg mi kisebb csoportokra oszlottunk, és megpróbáltuk úgy elhelyezni és halmokba rakni a csomagjainkat, hogy a lehető legtöbb saját helyünk legyen.

- Olyan szűkösön vagyunk, mint a marhák a hajófenékben
- jegyeztem meg, miközben a holmijainkkal bíbelődtünk.

- És legalább olyan bűzösek leszünk, mint a disznók -
bökött Martha az ürülékgyűjtő vödörökre a sarokban. - Itt van, ezt szórd az ágyadra! A kertemben gyűjtöttem mielőtt elindultunk.

A csomagjából előhúzott egy csokor friss, illatos levendulát és rozsmaringot, közötte szárított gyöngyvesszővel. Illatuk egy pillanatra visszaröpített a nagyanyám kertjébe, s a szememet nyomban könnyek homályosították el. Martha mondani akart valamit, de hangját elnyomta a hirtelen támadt kiabálás a fejünk fölött. A súlyos hajókötél tompa puffanással csapódott az oldalfalnak. A hajó mozgása megváltozott, meredeken emelkedtünk majd visszaüllyedtünk. A fővitorla szinte széthasadt, ahogy a szél belekapott, s az emberek megtántorodtak, amint a hajó hirtelen irányt változtatott. Kifutottunk.

A HAJÓÚT

11. bejegyzés
(1659. március?)

Szerencsére maradt a jó idő és a kedvező széljárás. Míg túljutottunk a Land's Enden, a matrózok folyamatosan azt hajtogatták, hogy a lelkészünk imái meghallgatásra találtak. Én azonban éjszakánként másféle áldásról álmodtam. Asszonyokat láttam gyülekezni a magaslatokon végig a part mentén, a sziklás hegyormokon, és magas kőszirteken. Mindannyian a távozásunkat figyelték. Néhányan álltak, kitárt karral, hajukat lengette a szél, mások óriási köveken ültek, s mint valami trónszékről, onnan bámultak ránk. Szerettem volna közelebb kerülni hozzájuk, hogy láthassam az arcukat. Tudtam, hogy ezeket az asszonyokat anyám küldte, mivelhogy mindenhová eljutott parancsa: vigyázzanak rám. Egy nagyhatalmú boszorkány lánya vagyok.

12. bejegyzés

Harminchat lépés hosszában, kilenc széltében. Ez a főfedélzet. Tizennégy lépés hosszában, nyolc keresztben: ez az utastér, ahol lakunk. Az én kis világom. Amikor először megpillantottam a hajót, mérhetetlen nagynak láttam, de minél régebben szeljük a habokat, annál kisebbnek tűnik,

mostanra már akkorára zsugorodott, mint egy aprócska dió. Mint egy tündérhajó, melyet a hatalmas zöld óceán hord a hátán.

Reynolds kapitány egy kis kabinban lakik a hajó hátsó végében. A matrózok ott szállásolják el magukat, s oda pakolják a holmijaikat, ahol éppen helyet találnak. Kevés az elkülönített kabin. Rajtunk kívül más utasok is vannak a hajón, s olyan szűken vagyunk, mint a heringek a hordóban, de még a sós hal is külön szagot áraszt, mint mi – főképp, ha a fedélzeti ajtót ránk csukják. Elias Cornwell tiszteletes egyike azon keveseknek, akiknek jutott saját kabin. Igaz, hogy kicsi, de legalább az övé, ami óriási fényűzés a mi körülményeinkhez képest. Viszont a tengeribetegség úgy leverte a lábáról, hogy a napi imákat az egyik előjárónak kell megtartania.

Nem ő az egyetlen. Mostanra sokan megbetegedtek. Martha viseli gondjukat, én segítek neki. Cornwell tiszteletesnek nincs se felesége, sem más nőrokona, így sokszor nekem kell őt ellátnom. Nem mondhatnám, hogy lelkesedem érte. Konyítok valamicskét a gyógynövényekhez és a gyógyításhoz, de a betegek ápolása nem nekem való foglalatosság.

A tiszteletes kabinja hányástól és ürüléktől bűzlik. Apró ablaka van, amit rögtön ki is nyitok. Az ablak alatt írotábla, amit Cornwell tiszteletes nagyritkán lehajt, s telepakolja mindenféle íróeszközökkel. A polcon könyvek sorakoznak, s az ágy lábánál lévő nyitott láda is tele van velük. Főképp vallási témájú művek, bibliamagyarázatok, prédikációgyűjtemények. Egy részük angolul, a többi latinul íródott.

Éppen ezek között kutakodtam, hátha találok valamit, ami érdekes lehet számomra, amikor neszezést hallottam az ágy

felől. Felugrottam, de inkább a meglepetéstől, mint a bűntudat miatt. Cornwell tiszteletes általában észre sem vette, hogy ott vagyok.

- Te tudsz olvasni?

- Igen, uram. Angolul, meg valamicskét latinul. És írni is tudok.

- Ki tanított meg rá?

- A nagyanyám, uram.

Nehézkesen felkönyökölt, hogy jobban szemügyre vehessen. Hálóinget viselt, az arca hamuszürke volt, vékony szálú haja a homlokába tapadt.

- Aztán, mondd csak, mi volt a nagyanyád?

Szigorúan méricskélte. Arcom nyugodt maradt, de a szívem kalapált.

- Egyszerű vidéki asszony, uram.

- És tudott latinul? - Őt is a nagyanyja tanította meg rá. Azt nem tettem hozzá, hogy a nagyanyám nagyanyját még apácák oktatták, s a könyveik nagy része nálunk maradt, miután könyvtárukat annak idején hozzánk menekítették Henrik király emberei elől.

- Mi a neved?

- Mary, uram.

- Adj egy kis vizet!

Készséggel teletöltöttem a bögréjét.

- Ismered a Bibliánkat?

- Hogyne, uram. A nagyanyám azzal is megismertetett.

Bólintott, aztán a feje visszahullott a párnára, mintha már ez a mozdulat is megerőltető lett volna számára.

- Jól írsz? Szépen?

- Igen, uram, egész rendesen. Miért kérdi?

- Lehet, hogy szükségem lesz majd rád. Jegyzeteket akarok készíteni az utazásról.

- Úgy érti, valami naplófélét?

Pillantása jelezte, hogy egyáltalán nem ilyen jelentéktelen dologra gondolt.

- Úti feljegyzéseket! A Csodák könyvét, az Úr kegyes tetteinek krónikáját!

- Mint például azt, hogy ilyen gyorsan haladunk?

A hajó sebesen szelte a habokat. Sokan ezt is az Úr gondoskodásának tulajdonították. Most is hallottam a hajó oldalának csapódó hullámok zaját. A hatalmas vitorlák megfeszültek a fejünk felett. Meg kellett támaszkodnom, hogy fel ne bukjak az imbolygó padlón, ahogy a hajó hánykolódott a változó szélben. Nem válaszolt, csak behunyta a szemét, és visszadőlt az ágyba. Az arca elzöldült és izzadságcseppek kezdtek gyöngyözni rajta.

- Az volt a szándékom, hogy naponta lejegyzem az út eseményeit - mondta végül -, de most még az is meghaladja az erőmet, hogy a tollat megtartsam a kezemben.

- Azt akarja, hogy írjak maga helyett?

Bólintott. Megszólalni már nem tudott. Az ágy mellett álló vödörbe hányt.

13. bejegyzés

Cornwell tiszteletes minden nap magához rendel a kabinjába, hogy beszámoljak neki a hajón történt eseményekről, az esetleges csodákról, s hogy lejegyezsem szavait. Csodák persze nincsenek, velünk legalábbis eleddig semmilyen csoda nem esett meg. A nappalok és az éjszakák szabályozzák az életünket. Nappal főzünk, ellátjuk a beteget, foglalkozunk a gyermekekkel, és rendbe tesszük a ránk jutó részt a hajón. Elias tiszteletes ebben semmi csodálatosat nem talál, ezért más irányú elmélkedéseit kell papírra vetnem. Csak úgy zsongnak a fejében a zavaros gondolatok, mint legyek a szemétdomb körül. A kabinját áthatja egy csak rá jellemző savanyú szag, s én mindig alig várom, hogy kimehessek már, de nincs más választásom, maradnom kell, és írnom, míg a fejem bele nem fájdul az unalomba, és ujjaimat feketére nem festi a tinta.

Amikor nem Cornwell tiszteletesnél írok, akkor Martnának segítek. A hajóút mindenkit próbára tesz. Vannak olyan családok, melyek házasságaik révén szorosabban kötődnek egymáshoz, és együtt telepedtek le a hajó egyes részein: a Symond, a Selway és a Pinney család a hajóorrban, Vane-ék, Vale-ék és Garnerék a hajó farában, a Rivers, a Dean és a Denning família pedig középtájt. Martha mindenkit ismer, én alig valakit, leszámítva Jonah és Tobias Morse-t, akik közvetlenül mellettünk alszanak. Az emberek leginkább azokkal barátkoznak, akiket már ismernek. Előfordult már,

hogy egymásra mosolyogtunk vagy biccentettünk egymásnak Rebekah Riversszel, de annak ellenére, hogy Marthával szívesen beszélget, tőlem mintha tartana. Martha ápolja Sarah-t, Rebekah édesanyját. A tengeribetegségtől sokan szenvednek, Martnának bőven akad tennivalója.

Munkájában Jonah is részt vesz. Jonah patikárius. Ő és a fia, Tobias szintén puritánok, de nem a mi közösségünkből valók. Ők még Londonban szálltak fel a hajóra. Jonah barátságos, élénk kis ember, barna arcában bozontos ősz szemöldöke alatt csak úgy ragyognak fekete szemei. Ősz a haja is, már ami megmaradt belőle, ugyanis a feje búbja teljesen kopasz. Keze, akár egy nőé, kicsi és fehér, mozdulatai ügyesek, könnyedek. Van egy csodaszép gyógyszereszekrénykéje, csupa apró fiók és rekesz, tele a legkülönbözőbb dolgokkal: orvossággal, üvegcsékkel és cseréptégelyekkel, mind gondosan bebugyolálva, nehogy bajuk essék. A tengeribetegségben szenvedőknek is saját készítésű szerét adja, esküszik rá, hogy enyhíti a tüneteket, és elősegíti a mielőbbi gyógyulást. Beszéltem erről Cornwell atyának, de ő határozottan visszautasított mindenféle orvosságot. Az Úr mérte rá a szenvedést, ezzel teszi próbára, miként Jób prófétát. Martha szerint ez badarság, szerinte Morse mesternek és a patikájának még hasznát vehetjük. És nem csak itt a hajón, hanem Amerikában is.

Morse fia, Tobias, szinte tökéletes ellentéte az apjának. Kék szemű, világos bőrű, magas, széles vállú fiatalember. Úgy tizenkilenc éves lehet, foglalkozására nézve ács, de még éppen csak hogy kilépett az inas évekből. Halk szavú, keveset beszél. Mindketten érdeklődnek a különféle szerkezetek iránt, de ezzel ki is merült az összes hasonlóság apa és fia között.

Jonah nagy utazó hírében áll. Eljutott egészen Oroszorszáig, ahol a cár szolgálatában állt, és Itáliába is,

ahol találkozott a nagy Galileivel. Rengeteg történet van a tarsolyában. Martha szerint jobban tesszük, ha elosztjuk kettővel, amit mond, de én nem látom okát, hogy ne higgyek neki. Van egy kis messzelátója, amellyel a csillagokat szokta kémlelni, s gyakran felviszi a hálósákját a fedélzetre, és ott alszik fent a matrózokkal. Ért a navigáláshoz, és ismeri azokat a szerkezeteket, amelyekkel a haladási irányunkat határozzák meg, ráadásul ő azon kevés utasok egyike, akik kapcsolatot tarthatnak a kapitánnyal. Csendes, csillagfényes éjszakákon gyakran együtt járnak végig a fedélzetet az eget kémelve. Jonah azt figyel, hogy miként változik a mennybolt, ahogy haladunk. Az újhold sokkal kisebbnek tűnik innen, és a sarkcsillag is sokkal alacsonyabban látszik, mint otthon, Angliában.

14. bejegyzés (1659. április?)

Ma megláttam életem első nagy csodáját. A fedélzeten voltam Jonah-val. Olyan sok időt töltök ott, amennyit csak tudok. Odalent az élet lassan elviselhetetlenné válik. A bezártságban hamar kicsírázik a féltékenység és a rivalizálás, és gyorsan szárba szökken a gyűlölködés, mint palánta a melegházban. A veszekedést pedig bármi táplálhatja. Nekem is kijutott a csípős megjegyzésekből, rosszalló pillantásokból. Fogalmam sincs, miért, hiszen legtöbbször olyan lányoktól származtak, akiről azt se tudom, hogy kicsodák.

A kapitány nem bánja, ha felmegyünk a fedélzetre, persze csak ha az időjárás is megengedi, és ha nem vagyunk láb alatt. A matrózok szerint igazán szerencsések vagyunk. Vannak olyan parancsnokok, akik bezárják az utasokat a

hajó gyomrába, és ki sem engedik őket az utazás végéig, mintha csak rabszolgákat szállítanának Afrikából. Én minden egyes alkalommal hálát adok az Úrnak, amikor elhagyhatom a zsúfolt kajüt sötétjét, amelyben a hányás és az ürülék bűze keveredik az avas ételek, az ázott gyapjú és a mosdatlan testek szagával. Boldog vagyok, ha magam mögött hagyhatom a bömbölő csecsemők, síró gyerekek, civakodó-perlekedő felnőttek fülsiketítő lármáját, melyet csak fokoz a hajótestnek csapódó hullámok szüntelen dobolása.

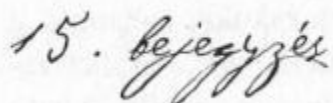
Jonah és én a delfineket figyeltük, egészen közel úszkáltak a hajóhoz, ki-kiugrottak a vízből. Ez persze nem olyan nagy csoda. A delfinek napok óta kísérték minket, ebben már semmi különösöt nem találtunk. Nem, a csodát nem is a vízben láttam, hanem a levegőben. Egy óriási madár körözött lustán fölöttünk, csak időnként csapott egyet-egyét a szárnyával, s a nap szikrázó sugarai közt hol eltűnt a szemünk előtt, hol ismét megjelent, mintha valamiféle varázslat játszott volna velünk. A matrózok tátott szájjal mutogattak felé, s én is csak bámultam, míg a szemem bele nem sajdukt. A tengerészek szerint ez a madár a déli vizek lakója, ezen a szélességi fokon sohasem látni.

Jonah szeretett volna többet tudni róla. Az a fajta ember, aki lelkesen gyűjti az információkat, bármely témáról is legyen szó. A matrózok azt mondták, bizonyára valami nagy vihar vetette ide. A tengerészek mérhetetlenül babonásak, jelet vélnek felfedezni mindenben. Óriási vita kerekedett, hogy ez most jó vagy rossz előjel. Egy dologban azonban teljes volt az egyetértés közöttük: amikor Nathaniel Vale, akinek az járt a fejében, hogy végre friss hús kerül az asztalra, s előkapta a puskáját, majd rálőtt a nagy madárra, mintha csak a kapitányra fogott volna fegyvert. A matrózok rávetették magukat, és nyomban kicsavarták a kezéből a

flintáját. Rettegve tekingettek felfelé. Egy ilyen madarat bántani! Ki tudja, milyen balszerencsét hozhat a fejünkre.

A madár ép bőrrel megúsza, a golyó messze elkerülte, de elege lett belőlünk. Még utoljára hatalmas ívben megkerülte a hajót, aztán nyomtalanul eltűnt a végeláthatatlan óceán felett. Egy toll hullott alá a magasból. Egy óriási szárnytoll, tiszta hófehér, csak a legvége koromfekete. Megakadt a vitorlakötelek között, éppen a fejem felett.

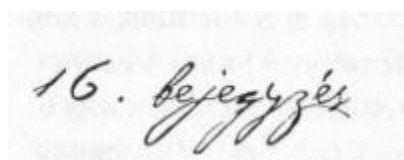
Elkaptam, még mielőtt más lecsaphatott volna rá. Kitűnő íróeszköz lesz belőle, sokkal jobb, mint amivel a naplót írom. Leszedetem az apró pihéket a száráról, és kihegyeztem. Találtam egy csendes helyet az íráshoz. Száraz, víztől és széltől egyaránt védett, tartalék vitorlákat, köteleket meg ilyesmiket tartanak itt, így nemigen jár erre senki.

A handwritten note in cursive script that reads "15. bejegyzés".

A szél, amellyel a madár érkezett, kitartóan és erősen fúj, s röpít minket észak felé. A levegő napról napra hűvösebb lesz. Takaróba burkolózom, miközben írok. Látom a leheletemet a levegőben, és az ujjaim hamar elgémberednek. A tenger méregzöld, mintha üvegből lenne. Hatalmas jégtáblák úsznak el mellettünk, s kékesfehéren csillognak a napfényben. Vannak kisebbek is, de vannak óriásiak, amelyek beillenének akár szigetnek is. A matrózok a fejüket csóválják. Túlságosan északra sodor minket a szél és az ár. Többen a hatalmas madarat emlegetik, s komor ábrázattal nézik az úszó jégszigeteket. Álnok ez a jeges szépség. A tömbök nagyobb része a felszín alatt található, s

ugyanolyan erővel tudnak belemarni a hajótestbe, mint egy nagyobb kőzátány. Jonah Morse izgatott és lelkes, bár tisztában van a veszéllyel. Ő már látott ilyet, mondja, amikor Oroszország felé hajózott. Engem teljesen lenyűgöz a látvány, különösen reggel és este, amikor a jéghegyek rózsaszínben vagy a méz különböző árnyalataiban ragyognak, aszerint, hogy a nap felkel, vagy épp lenyugszik. Hatalmas sziklaként emelkednek a magasba, kőszirtek egy jéggel borított síkságon, szépen metszett talapzatukban mélykék üregekkel és járatokkal.

Lépésben haladunk. A matrózok a mélységet kémlelik, számokat kiabálnak bele a fagyos csendbe. A kapitány a hajó egyik oldalától a másikig rohangál, a homlokát ráncolja, és a szakállát tépkedi. Parancsszavak harsannak, melyeket a matrózok ugatásnak ható kurjantásokkal, a vitorlamester pedig éles füttyentéssel továbbít, miközben a hajó a kékesfekete óceánból égnek meredő, vakítóan fehér sziklák közt araszolgat előre.

16. bejegyzés

A jégtáblák megszaporodtak, de jóval kisebbek lettek, s a hajó most már könnyebben tud manőverezni köztük. Az idő zordra fordult, egyre hidegebb van. A fedélzet eljegesedett, a köteleket dér borítja. Hátborzongató a csend. Egy árva szellőkés sem fodrozza a vizet. Súlyos jégcsapok húzzák a vitorlákat, melyek csüggedten lógnak az árbocon, készen arra, hogy belekapaszkodjanak a legkisebb fuvallatba is. Az utasok morgolódnak, de a kapitány szerint semmi ok az aggodalomra, csak kissé északabbra kerültünk, mint ahogy akarta. Néha már úgy érzem, ezeket a sötét, jeges habokat

szeljük majd örökké, bolyongunk a világ óceánjain, mint fölöttünk az a hatalmas madár, s nem érünk partot soha többé.

17. bejegyzés (1659. május?)

Kilenc hete hagytuk el Southamptont. Lehet, hogy az a nagy madár megél abból, amit a tenger ad számára, de mi nem. Porcióznunk kell az ételt. Eső alig esett, fogytán az ivóvizünk, ami még megmaradt, az kezd megzöldülni a hordókban. Az aggodalom nőttön-nő, félok, hogy mire partot érünk, a termőidény már véget ér, és nem marad elég idő házakat és istállókat építeni, mielőtt beköszöntene az amerikai tél, amely a hírek szerint igen kemény.

Elias Cornwell atya mindezeket megörökítette naplójában. Már nincs szüksége arra, hogy írjak helyette, de továbbra is minden áldott nap beszámolót kell tartanom neki. Nem mozdul ki a kabinjából, minden idejét imával és elmélkedéssel tölti és megpróbálja megtalálni az égi jelet azokban a hírekben, amelyeket szállítok neki. Messzire sodródtunk az eredeti útvonalunktól, és eltévedtünk a vad jégbirodalomban. Bizonyára valami rosszat tettünk, bűnre bűnt halmoztunk, hogy így magunkra haragítottuk az Urat. Vagy így történt, vagy pedig boszorkány van a fedélzeten, a sátán szolgája, aki rontást hoz ránk. Megfordul, és színtelen szemével rám mered.

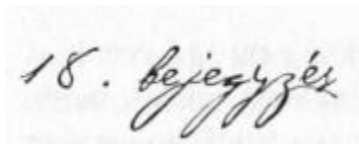
- Te mit gondolsz, Mary? Szerinted lehetséges ez?

Érzem, hogy a vér megfagy az ereimben, és a szívverésem elakad egy pillanatra.

- Úgy gondolom... - jól megfontolom szavaimat, és minden igyekezéssel azon vagyok, hogy a hangom ne remegjen -, úgy hiszem, hogy ha a hajó elsüllyedne, az a nő is vízbe veszne, mint bárki más.

- Bah! - csattan fel, kivillantva hatalmas sárga fogait. - Hát épp ez az! Elhítetik ezt veled, de valójában ők fennmaradnak a vízen! Egy szitában is eleveznének innen. A sátán vigyáz az övéire. - Fakó tekintetét ismét rám szegezi. - És ki mondta, hogy nő? Az is lehet, hogy férfi. Meglehet, hogy egy varázsló hajózik velünk. Imádkozni fogok, hogy leleplezze magát. De addig is egynapos bűnbánatot és böjtöt rendelék el. Könyörögnünk kell Istennek, hogy bocsásson meg nekünk.

Fejet hajtok, és magára hagyom. A böjt nem jelent majd különösebb megpróbáltatást. A hordókból a hús amúgy is zölden és bűdösen kerül elő, a zabkása dohos és híg, a kétszersültben is több a zsizsik, mint a morzsa, a borsó pedig, akármeddig is áztatjuk, olyan kemény marad, hogy akár puszkagolyónak is használhatnánk.

A handwritten note in cursive script that reads "18. Bejegyzés".

Az elrendelt böjtöt és imát virrasztás követi majd a fedélzeten. Ezentúl minden éjjel virrasztunk, ameddig jobbra nem fordulnak a dolgok. A kapitánynak a böjt ellen nincs kifogása, éhezzenek csak az utasok, ha úgy akarják, legalább több ennivaló marad neki és a legénységnek, de azt nem engedélyezi, hogy a fedélzeten virrasszunk. Szerinte az a rengeteg ember a fedélzeten akadályozná a matrózok munkáját. A kérés visszautasítása zajos

nemtetszést vált ki. Még a legénység is zúgolódik. Régóta elnyomott félelmek és sérelmek törnek most elő, s lángolnak fel, még a saját emberei körében is.

A nyugtalanság és az elégedetlenség végigfutott a hajón, mint láng a száraz aprófán, úgy repkednek a panaszszavak, ahogy a szikra szóródik szét a szélben. A virrasztást egyre fontosabbnak találták, míg végül olybá tűnt, minden ezen múlik: az út sikere, a hajó túlélése, az életünk.

A kijelölt időben Elias Cornwell felterelte híveit a fedélzetre. A matrózok a vitorlák alól vagy a hátsó fedélzet korlátjának támaszkodva figyeltek. Cornwell tiszteletes odament a hajóhídhöz, ami a kapitány területe volt, és felmászott hozzá a kis létrán. A kapitány először meg sem mozdult. Az izmos, zömök ember csak állt ott, széles terpeszben, két keze összekulcsolva a háta mögött. A fiatal lelkész odalépett hozzá, igenigen közel, míg egészen fölé nem tornyosult. A kapitány ekkor megfordult, megvakarta sűrű, göndör, ősz szakállát, s elkeskenyedett szemmel hunyorgott felfelé, mintha csak az égből akart volna kiolvasni valamiféle magyarázatot. Cornwell, akinek frissen borotvált arca sápadt volt, akár a pergamen, lenézett rá, és nekikezdett mondókájának.

Bár beszéd közben kalapját a kezében tartotta, s vézna ujjaival a peremét gyűrögette, inkább tűnt követelésnek, mint kérdésnek az, amit mondott. A kapitány nem válaszolt azonnal. Összekulcsolt kézzel elsétált a hátsó korláthoz, aztán sarkon fordult, és visszabaktatott. Valamennyiünk tekintete őrá szegeződött, Cornwell tiszteletese, az utasoké, a legénységé. A kapitány egyesével végignézett mindegyikünkön. Ez az ő hajója. Itt az ő szava a törvény. Ha visszakozik, gyengének tarthatják. A kapitány azonban bölcs ember. Ha enged a kérdésnek, azzal nem veszíthet sokat; ha megtagadja, elveszítheti a hajóját.

Az utasok és a legénység olyan sűrűn álltak a fedélzeten, hogy a hajó közepén már nem lehetett megmozdulni. Elias Cornwell a fedélzetről tekintett le ránk. Mögötte álltak az előjárók, mögöttük pedig a kapitány és tisztjei. A kapitány igen feszültnek tűnt. Nem szívesen állt kötélnek, és minden bizonnyal átkozta a pillanatot, amikor egy papi személyt engedett a hajójára.

Ott álltunk mindannyian, összekulcsolt kézzel, lehajtott fejjel, a teret Elias Cornwell mély, kántáló hangja töltötte be felettünk, mellyel a Gondviseléshez könyörgött, kérte az Urat, hogy bocsássa meg a mi vétkeinket, könyörgött, hogy szabadítson meg a gonosztól, és esdekelt valamiféle jelért, hogy lássuk, újból a kegyeibe fogadott minket. Hirtelen a szóáradat elakadt. Kinyitottam a szemem és óvatosan felnéztem. Kíváncsi voltam, mi zavarhatta meg az imát. Elias Cornwell felszegett fejjel állt, mellkasát kidomborította, és két karját széttárta a levegőben. Olyan volt, mint azok a rézkarcok, amelyek Krisztust ábrázolják Galilea tengerén.

- Egy jelért könyörögtünk, és ím, megkaptuk azt. Nézzétek, testvéreim, nézzétek!

Különös fények villództak a szemében, akárcsak a mellette állókéiban. Megfordultam, s a többiek is velem mozdultak.

- Észak lángjai!

- Tündérfény!

- Északi fény!

Minden helyen másképp hívják a jelenséget. Én nem tudtam névvel illetni. Hozzám hasonlóan a mellettem álló lány sem. A szeme elkerekedett, kezét a szája elé kapta. Rajtunk kívül is sokan voltak, akik most láttak ilyet először. A

puritánok nem szoktak letérdelni, de most többen térdre borultak az égi csoda láttán. Mindenfelé keresztbe tett ujjakat, buzgón keresztet vető kezeket és imát mormoló ajkakat láttam. Ez az égi tünemény sokakat visszatérített hitükhöz.

Színes fények táncoltak az északi égbolton, felfellobbanva szökdécseltek odafent, szivárványcsíkokat húzva a látóhatártól a zenitig: a vérvöröstől a barackrózsaszínig, a sáfrányszíntől a kankalinsárgáig, a halványzöldtől az égszínkéken át a legsötétebb indigókékig. Éles fénycsóvák és fátyolszerű árnyak borították be a mennyboltot, ragyogtak fel és tűntek el, mint napfény a lehulló vízesés vízfüggönyén át. A sugarak széles nyalábokban törtek elő, mintha csak Isten a nap elé tartotta volna a hüvelykujját.

- Nem látjátok? Véreim, testvéreim, hát nem látjátok?

Elias Cornwell szeméből patakzottak a könnyek, s megannyi apró tükörként verték vissza az ezernyi táncoló, vibráló színt az arcán. Ahol mi fényeket láttunk, ő valami egészen mást. Az égi várost.

- Látom! Tisztán látom magam előtt! - A hangja megbicsaklott a fojtogató meghatottságtól és a túlradó örömtől. - *„És kőfalának rakása jáspisból vala; a város pedig tiszta arany, tiszta üveghez hasonló.” Ezt jövendölte János apostol, a próféta! És lám, így történt! Mindent elborító fény, gyönggyel kirakott kapuk, s hatalmas, ragyogó falak! És a falakat drágakövekkel ékesítették, jáspissal és zafírral, kalcedonnal, topázzal, berillel és ametisztel! A falak mögött pedig csillogó háztetőket látok, arany kupolákat és ragyogó tornyokat...*

- „...és a királyiszek körül szivárvány vala, látszatra smaragdhoz hasonló ... és a királyiszek előtt üvegtenger vala, hasonló a kristályhoz.”

- Látványa elvakít!

Előregörnyedt, és a kezét a szeme elé kapta, mintha tényleg attól félne, hogy elveszti a szeme világát. A fények tovább villóztak, és sokan a hajókorláthoz szaladtak, abban a reményben, hogy megpillantják a látomást, amelyről a tiszteletes beszélt. Többen felkiáltottak, hogy igen, ők is látják, míg mások földbe gyökerezett lábbal borzongtak és reszkettek, mintha önkívületbe estek volna.

A kapitány növekvő aggodalommal szemlélte az eseményeket. Az utasok nagy részén szemmel láthatólag valami furcsa örület lett úrrá, s olyan sokan gyűltek a fedélzet egyik oldalára, hogy már-már attól kellett tartani, hogy a hajó felborul. Végül a matrózokat a posztjukra, az utasokat pedig a fedélzet alatti kabinba parancsolta. Egy pillanatra úgy tűnt, próbálkozása hasztalan, de aztán a matrózok követték utasításait, s azok, akiket nem ragadott magával a látomás, meggyőzték a többieket, hogy jobb lesz, ha nem várják meg, míg a kapitány erővel viteti le őket.

19. Bejegyzés

Mindenki arról beszélt, hogy mi történt, és vajon ez mit jelenthet. Elias a saját szemével látta az égi várost, de még azok is, akik nem részesültek az ő látomásában, a fényeket egyértelmű jelnek tartották: a háború, a katasztrófa, a dögvész és a pestis előjelének. De vajon kit fenyeget? Martha szerint a magyarázat egyértelmű.

Otthagytunk egy országot, melyet háború forgatott fel fenekestül, egy földet, ahol pestis tizedeli a népet hol délen, hol északon. Tiszta sor. Szerinte.

Szerintem korántsem.

A nagyanyám megtanított olvasni a jelekből, és számomra a jel egyáltalán nem volt olyan világos. A fények beborították az egész égboltot, keletől nyugatig, nyugattól keletig. Hol arat majd a halál, vajon hová sújt le a pusztulás pörölye? Arra a világra, amelyet elhagytunk, vagy arra, amely felé épp hajózunk?

Jonah Morse nem hisz jelekben és látomásokban. Utazásai során már sokszor találkozott ezekkel a fényekkel. Ő úgy hívja: aurora borealis, északi fény, ami az északi földrészek népei, utazói és hajósai számára jól ismert égi jelenség, ugyanolyan természetes, mint a nap, a hold és a csillagok.

Nem is rejti véka alá a véleményét. A többiek udvariasan meghallgatják, de a tekintetükből tisztán látszik, hogy nem hisznek neki. Gyorsan megfogyatkoznak orvosságai révén szerzett hívei. Úgy gondolják, Morse mester túlságosan is okos, ők pedig nem szeretnék, ha hiszékeny bolondoknak tűnnének.

A beszélgetés az éjszakába nyúlt volna, de hirtelen, mintegy varázsütésre mindenki elhallgatott. A szél feltámadt. A fejünk felett kifeszültek a vitorlák, s recsegtékropogtak a szélben, mint sorra elsütött puskák. Matrózok rohángáltak dobogva fel s alá a fedélzeten, hangos parancsszavak röpködtek a levegőben. A hajó megdőlt, majd megfordult, s ismét hallottuk a hullámok szüntelen sustorgását, ahogy a habokat hasítottuk egyre sebesebben. Morse mester mondandója süket fülekre talált. Innen is, onnan is hangok hallatszottak, melyek hálát adtak a

Gondviselésnek. Még hogy nem mi lennénk a kiválasztottak? Még hogy nem az ígéret földjét látta Elias Cornwell? Kezek kulcsolódtak össze körülöttem. Sokan szentül hitték, hogy a szél magának az Úrnak a lehelete.

20. bejegyzés

A túl erős szél legalább olyan istencsapása, mint a túlságosan gyenge. A szellökések olyan hevesek, hogy a vitorlák megfeszülő vászna úgy vonít, mintha élne. A szél sokkal viharosabb annál, hogy Isten áldása lehetne. Hegymagasságú hullámok emelnek minket a magasba, s ejtenek aztán mély vermekbe, melyek mintha az óceán fenekéig érnének. Az *Annabell hánykolódik és dülöngél, ahogy a többméteres hullámok nekicsapódnak a hajó orrának*, olyan erővel, hogy az egész hajótest beleremeg. Jeges víz szivárog be minden kis résen és repedésen. Halljuk, amint a matrózok talpa dübörög a fejünk felett, ahogy a fedélzet egyik oldaláról a másikra rohannak. Kiáltásaik elvesznek a vihar morajában. Az emberek félelemtől reszketve bújnak egymáshoz a dermesztő sötétben, attól tartva, hogy a tenger bármely pillanatban átcsaphat a hajó felett, s hullámai örökre elnyelnek bennünket. A padló imbolyog, lehetetlen járni rajta, s minden, amit nem rögzítettek valamihez, szerteszét gurul. A tenger kényére-kedvére pörget és forgat minket, mint vaját a köpűben, s mi sodródunk, mint tehetetlen falevél, amit elkapott az örvény.

Az egész világ forog körülöttünk, s nem tudhatjuk, hogy boldogul a hajó, de még azt sem, mi történik a fedélzeten. Feszülten figyelünk, megpróbáljuk kitalálni, mit csinálhatnak a matrózok, de a fedélzeti nyílást szorosan lezárták, és a

hangokat magával ragadja a sivító szél, s hozzánk már csak értelmetlen hangfoszlányok szűrődnek le, akár a sirályok rikoltozása. A kajütben más sem hallatszik, csak a deszkák nyikorgása és a hajótestnek csapódó hullámok robaja.

A vihar tetőpontján különös csend telepedett ránk. Még a gyerekek is elhallgattak, s a csecsemők is abba hagyták a sírást. A csendet csak nagyritkán törte meg egy-egy elmormolt imádság, elfojtott nyöszörgés, a betegek szenvedésének hangja. Mindenki feszülten várta az utolsó csapást, a hatalmas víztömeget, mely kettéhasítja a hajót, s a véget jelenti mindannyiunknak.

Hirtelen kiáltás hasított bele a csöndbe, s tépte szét, mint valami gyolcsot. Egy nő sikolya, azután zokogása. Kis idő múlva újabb fájdalmas kiáltás, majd egy újabb és megint egy. Valamelyik asszonynál megindult a szülés. Még a gyerekek is tudták, mit jelent ez.

Rebekah Rivers igyekezett felénk botladozva, próbálta valahogy megtartani egyensúlyát a hánykolódó hajón. Ő volt az a lány, aki először megpillantott engem, de mind ez idáig nem nagyon volt lehetőségem rá, hogy beszélgessek vele. Visszahúzó természet, és leginkább azzal volt elfoglalva, hogy az édesanyjának segített. Rivers asszonyt, aki ráadásul terhessége utolsó szakaszában járt, a tengeribetegség nagyon leverte a lábáról, így a család ellátásának feladata nagy részben Rebekah-ra hárult. Odament Marthához, és a kezét felé nyújtotta.

- A baba idő előtt jött, asszonyom - szólalt meg. A keze remegett, hatalmas, mogyorószínű szeme rémülten elkerekedett. - Anyámnak szüksége lenne magára. Apám kéri, hogy siessen!

- Hát persze, kedves, megyek máris. Csak összeszedem a holmimat. - Martha sietve összekapkodta, amire szüksége volt, és mikor készen állt, Rebekah-hoz fordult. - Ne aggódj! Minden rendben lesz édesanyáddal!

A lány körbejáratta tekintetét a hajó gyomrában uralkodó káoszon. Vonásai kissé fiúsak, az arcáról nehéz eldönteni, hogy szép vagy inkább csúnyácska-e.

- Remélem, Martha. - Elmosolyodott, s a mérleg nyelve máris a szépség felé billent.

- Úgy lesz, sose félj! Most pedig szükségünk van vízre és tiszta lepedőre. Menj, és nézz utána, mit tudnak a többiek nélkülözni! - Martha hozzám fordult. - Segíthetnél neki.

Így hát Rebekah után mentem, együtt próbálkoztunk utastársainknál, szomszédainknál, barátainknál, hogy adjanak nekünk bármi vászonneműt, amit tudnak. A víz túlságosan értékes ahhoz, hogy mossunk, így az emberek minden ruhát hetekig hordtak, de azért a legtöbben eltettek valami tiszta holmit, hogy legyen mit felvenniük, ha majd elhagyjuk a hajót. Lehet, hogy ha hitről van szó, makacsok, merevek, és nem tűrnek ellenvéleményt, mindazonáltal jószívű, adakozó emberek. Tudták, mire kell, így szívesen adtak mindenféle fehérneműt, inget és alsószoknyát. Hamarosan már többet is kaptunk, mint amennyire szükség volt.

- Köszönöm a segítséget! - nézett rám Rebekah a mellkasáig felhalmozott ruhák fölött.

- Még nem fejezte be. - Martha maga mellé rendelt. - A kezem már nem olyan ügyes, mint régen, különösen ebben a hideg és nyirkos időben. - Felmutatta vöröslő, megdagadt, reumás ujjait. - Segíthetnél a szülésnél!

Rebekah magas homlokán összeszaladtak a ráncok.

- Értesz te ehhez?

- A... a nagyanyám megtanított rá. - Volt valami ebben a lányban, amitől elvörösödtem, és dadogni kezdtem. Átható nézése őszinteséget követelt, és még ha nem is volt hazugság, amit mondtam, a szám úgy kiszáradt, mintha füllentésen kapott volna.

- Ért hozzá, Rebekah. Bízatsz benne. - Hát, remélem. Én is nagyon reméltem. Szemének mogyorószíne acháttá keményedett. - Megteszünk minden tőlünk telhetőt - jelentette ki Martha -, de mindannyian Isten kezében vagyunk.

- És mindannyian elfogadjuk, bármi legyen is az ő akarata - hallatszott egy férfihang a hátam mögül. - Ebben is, és minden másban. Nem igaz, Rebekah?

- De igaz, apám - felelte Rebekah, de a tekintete egy szikrányit sem változott, miközben meghajtotta a fejét. - Hozom a vizet.

- A feleségem nincs valami jól, Everdale asszony - nézett Mr. Rivers Marthára. - Tegyen meg érte mindent, amit csak tud! - Magas tetejű kalapját gyűrögette a kezében. - Van valami, amiben segíthetek?

Martha körbepillantott. A vihar még mindig tombolt, és bár nappal volt, a lezárt fedélzeti nyílások miatt olyan sötét volt a kajütben, mintha már jócskán beesteledett volna.

- Világítanunk kell valamivel ebben a félhomályban, ha látni is akarjuk, amit csinálunk.

- Megyek és hozok néhány gyertyalámpást.

Ezek a lámpások nem adtak túl erős fényt, de olajlámpát nem használhattunk. Túl veszélyes lett volna idelent. A vizet sem forralhattuk fel, ilyen viharban semmiképp. Ezeken a hajókon nem a víz volt az egyetlen természeti erő, amelytől tartani kellett.

Rivers sietve távozott, örült, s megnyugodott, hogy ő is tehet valamit.

Martha körülnézett. Az utastér közepe táján voltunk, mindenfelől emberek vettek körül bennünket.

Martha a vajúdó nőre pillantott, aki ott feküdt előtte a szalmazsákon. Sarah Rivers a hatalmas hasát leszámítva vékony asszony volt, arca sápadt, s már most is nagyon kimerültnek látszott, pedig a szülés épp csak elkezdődött.

- Apám úgy gondolta, nem ártana elkülönülni a többiektől.

Tobias igyekezett felénk, a matrózok ügyességével szedte a lábát a dülöngélő, imbolygó padlón. A vállán takarók, az övén egy kalapács és egy zacskó szeg.

- Jól teszed, ha igyekszel! - Martha Rivers asszony fölé térdelt, aki most már ismét mozgolódni kezdett, s arcát eltorzította a szülési fájások következő hulláma.

- Mary, fogd ezt! - Tobias egy takarót tartott felém, miközben ő szögeket vett elő.

Felnyúltam érte, de nem voltam elég magas.

- Add ide nekem! - Éreztem, hogy egy kéz nyúlik át a fejem fölött. Rebekah tartotta a takarót, amíg Tobias beverte a szegeket. Majdnem olyan magas volt, mint a fiú.

- Köszönöm, uram...

- Tobias Morse. Örömmel állok a szolgálatukra. Tudok még bármiben segíteni?

- Segíthetne vizet hozni - nézett ki Martha az ideiglenesen összetákolt sátorból. - De igyekezzenek! - Engem pedig magához intett. - Mary, rád itt van szükségem.

Rebekah az anyja mellett maradt, vizes kendővel törölgette az arcát, fogta a kezét, miközben biztató és megnyugtató szavakat suttogott a fülébe. Nehéz szülés volt, hosszú, kimerítő küzdelem a kicsiny sátor bűzös félhomályában. A vihar még mindig tombolt, de mi se nem hallottuk, se nem éreztük, a dülöngélő padlón egyensúlyozva küszködtünk, hogy világra segítsük a gyermeket, és megmentjük az anyát. Nagyon gyenge volt már, hisz hetek óta alig evett valamit. Erejét átadta a babának, aki még akár egészséges is lehet, bár túl sok esélye neki sincsen.

- Már látom! Látom a fejét! No, még egy kicsit tartson ki! Jól van! Ez az! Jól csinálja!

Martha hol engem irányított, hol az anyát biztatgatta, így együtt végül csak világra segítettük a babát. Martha elvágta a köldökzsinórt, és megpaskolta fiúcska fenekét. De semmi sem történt.

- Fogd a gyereket - súgta oda nekem. - Nekem az anyával kell törődnöm, különben elvérzik.

A karja könyéig véres volt. A kezembe nyomta a csecsemőt, akinek a testét mindenhol vöröslő vér borította. Kisfiú. Tökéletes súlyú, tökéletes méretű. De nem mozdult, nem sírt fel, csak élettelenül nehezedett a karomra. Néhány szál fekete haj tapadt a tarkójára. A bőre gyöngyszürke foltokban villant elő az édesanyja vére alól. A szájacskája

elkékült, és csukott szemhéja lilás árnyalatot öltött a vékony bőrön átütő erektől.

Az apja csak egy pillantást vetett rá, aztán elfordult. Felnéztem a gyerekekről, és a nővére tekintete egyenesen az enyémbé fúródott. A tenyerébe szorította anyja erőtlen kezét. Úgy tűnt, egyszerre fogja elveszíteni az édesanyját és a kisöccsét. Arra számítottam, hogy fájdalom, bánat és rettegés ég majd a szemében. Ehelyett düh sütött belőle.

Eszembe jutott, mit tenne ilyenkor a nagymama. Szétnyitottam a fiúcska száját, kitisztítottam, kiszippantottam az orrából a lepedéket és kiköptem. Aztán óvatosan egy leheletnyi levegőt fújtam a tüdejébe. Ismét szemügyre vettem, s bár nem mozdult és nem is sírt fel, úgy láttam, mintha színesedne a bőre. Odafordultam a vízzel teli dézsához, amit Rebekah és Tóbiás hoztak, belemerítettem a gyermeket, lelocsoltam vízzel. Rebekah hangos horkanással nyomban mellém ugrott, mintha éppen azon lennék, hogy vízbe fojtsam a kisöccsét.

- Hozz valamit, amibe bebugyolálhatjuk!

A hideg víz okozta sokk megtette a hatását. A baba bőre szürkéből rózsaszínre változott. Halkan felsírt, alig erősebben, mint egy tiltakozó kiscica, de a lényeg, hogy élt! Felkaptam a durva lepedőt, és elkezdtem dörzsölni a testét, hogy visszadörgöljem belé az életet, aztán átadtam a nővérének.

Rebekah alaposan bebugyolálta, és erősen magához szorította. Egy pillanatig a kisfiú arcát szemlélte, aztán visszaneézett rám. Az ujjával végigsimított az arcomon.

- De hiszen te sírsz!

Úgy tekintetem körbe, mint aki álmából ébred. Mindenki engem nézett. Körülöttünk csönd volt. A matrózok abbahagyták a kiabálást, a szél sem süvített. A vihar elállt. Minden nyugodt volt.

21. bejegyzés

A gyereket Noah-nak fogják hívni. Két nappal a születése után két kismadár szállt a hajóra. Az egyik egy galambra hasonlított, a másik valami feketeterigóféle lehetett, de kicsit nagyobb annál. Ez jel, amit maga az Úr küldött, állapította meg Cornwell tiszteletes. A gyülekezet hálát adott Istennek, és John Rivers elhatározta, hogy Noéről nevezi el a kisfiút.

A szél megélénkült, most északkeletről fúj. A kapitány parancsára felvonták a vitorlákat. A hajó gyorsan szeli a habokat, igen jól haladunk. Most már bármelyik nap megpillanthatjuk a szárazföldet.

22. bejegyzés

Noah jól van, de az édesanyja még mindig gyengélkedik. A fiúcskát egy másik anya gondjaira bízták, aki saját csecsemője mellett szoptathatja őt is. Martnának van néhány gyógynövénye, amit el kell vinnem Rebekah-nak. Teát főz majd belőle az édesanyjának, hogy minél hamarabb felépüljön.

23. bejegyzés
(1659 május-június?)

Tegnap végre meghallottuk a kiáltást: „föööld!”. Erre annyian rohantak fel a fedélzetre, oda a korláthoz, hogy úgy tűnt, a hajó mindjárt az oldalára dől. Egy fiú - szőke haja csak úgy csillogott a napfényben - kötélben lecsusszant az árbockosárból, ahonnan eddig a látóhatárt fürkészte. A vitorlarúdba kapaszkodva leugrott a főárbocról, és odasietett a kapitányhoz, aki megjutalmazta egy ezüstpénzzel. A fiú elvette a fizetségét, és megpörgette a levegőben a csillogó érmét. Aztán a zsebébe süllyesztette, és elvigyorodott, fogsora fehérén világított napbarnította arcából.

Én is csatlakoztam a tömeghez, hogy meglássam a partot. Nem volt több, csak egy sötét csík a horizonton, akár egy felhősor is lehetett volna, de ahogy a hajó egyre közeledett felé, a látvány úgy alakult át tömör hegyekké és sziklás kőszirtekké, melyek lábánál fehér habot vetettek a hullámok.

Sokkal északabbra voltunk, mint kellett volna, de a szárazföld látványa, legyen az bármilyen kietlen, a végtelen tengeren eltöltött reménytelen napok után felhőtlen örömet váltott ki az emberekből. Elias Cornwell előrelépett, hogy átvegye az irányítást. Hálaadó imát akart tartani, de közben a kapitány hangja harsant fel a hátunk mögül.

- Megköszönném, ha távoznának a fedélzetről! Az embereimnek dolguk van. Még nem értünk oda, páter, és ez itt magának az ördögnek a partvidéke.

Elias Cornwell már épp tiltakozásra nyitotta volna a száját, az arcát lángoló pír öntötte el, hogy csak így lehurrogták, ráadásul páternek nevezték, de a kapitány egyszerűen hátat fordított neki, és parancsokat kiabált a legénységnek, hogy mérjenek mélységet és eresszenek le egy csónakot. A hajón a kapitány szava szent. Elias Cornwell lerendelte az embereket a hajó gyomrába. Majd megtartja az istentiszteletet odalenn.

Én nem mentem velük. Biztos voltam benne, hogy senkinek sem fogok hiányozni. Bámultam tovább a vidéket. A csipkés sziklapart egyre tisztábban látszott, kopár kőszirtek fogzták több mérföld hosszan, ameddig csak a szem ellátott. Megborzongtam. Örülöm kellett volna, de nem akaródzott. Azon töprengtem, milyen sivár ez a vidék. Sivár és kietlen.

- Szomorú látvány, igaz? Ennyi tengeren töltött nap után.

Megfordultam, és megpillantottam a hátam mögött a fiút, aki először látta meg a partot, s ezzel kiérdemelt egy shillinget a kapitánytól.

- Barátságatalannak tűnik. És fenyegetőnek.

- Úgy, ahogy mondod. Nem szívesen kötnék itt ki. Veszélyes partvidék. Nem szabad hozzá közel merészkedni, ezek a sziklák könnyedén feltéphetik a hajó alját. - A part felé nézett. - Még ha ki is tudnánk kötni, nem találnánk itt semmi mást, csak pusztaságot, és nem találkoznánk senkivel, csak bennszülöttekkel. - Felém fordult. - Te vagy az a lány, aki visszahozta a kisbabát az életbe. Azt mondják, már halott volt, te pedig visszalehelted belé az életet.

- Semmi ilyesmit nem tettem - siettem tagadni mindent, ami arra utalna, hogy esetleg varázslat történt. - Csak kitisztítottam a száját és az orrát, hogy tudjon lélegezni.

- Nem akartalak megbántani. Csak hát ezt mondják... - vállat vont, s rögtön témát is váltott. - Te nem mész a többiekkel?

A kajüt felé biccentett a fejével. Elkezdődött a hálaadás, és az imádság hangja felszűrődött a deszkákon keresztül.

- Nem. Jobban szeretek itt lenni, a fedélzeten.

- Nem csodálom - vigyorodott el, kivillantva fehér fogsorát. - Rettentő büdös van odalent, nem? Megértem, ha jobban érzed magad idefent. Láttalak már régebben is.

- Én is láttalak már téged. Te vigyázol Martha csirkéire, ugye?

Martha magával hozott egy ketrecnyi tyúkot, meg egy kakast. Egy asszony, akinek tyúkjai vannak, nem szenvedhet sükséget, gondolta. De nem számolt a matrózokkal. Ha rajtuk múlik, minden tyúk a kondérban végzi. A legtöbbször szerencsére túlélte az utazást, hála a fiú gondoskodásának, de a fedélzeten kellett tartani őket, s a vihar bizony nem tett jót nekik. Tépetten préselődtek egymáshoz, a szemükön hályog, égnek álló tollaikra vastagon rárakódott a só. Egy kottyanásnyi hangot sem hallatnak. Jószág úgy még nem vágyott szárazföldre, mint ezek itt, a kakas még a taraját is elveszítette.

- Valóban - nevetett a fiú. - Ha én nem lennék, már rég valakinek a hasában kötöttek volna ki.

- Hát én nem szeretnék annak az illetőnek a helyében lenni, ha Martha rájön, hogy ki tette. Mary vagyok, Mary Newbury. Martha és én együtt jöttünk.

- Jack Gill - nyújtott kezét. - Szolgálatodra.

Megráztam a felém nyújtott kezét. A tenyere kérges, göcsörtös. Megvizsgáltam, tele volt repedéssel, vágással. A sós víz kikezdte az apróbb-nagyobb sérüléseket, nem engedte begyógyulni őket, s végül elfekélyesedtek.

- Erre tudnék orvosságot.

- Mindenkinek ilyen a tenyere. Nem számít. - Visszahúzta a kezét, és szemügyre vett egy mély vágást a tenyere és a hüvelykujja között. Aztán a lábunk alól felszűrődő hangok felé biccentett. - Martha ugye nem rokonod?

Megráztam a fejem.

- És a többiek sem?

Ismét csak a fejem csóváltam, és meglepődve néztem fel rá.

- Mindjárt gondoltam. - Megragadta a köteleket a feje fölött. - Mindig magad vagy. Jóval többet látlak egyedül, mint társaságban.

- Nagyon kedvesek voltak, hogy befogadtak, és helyet szorítottak nekem, de...

- Árva vagy, igaz?

Bólintottam. Végül is anyámat szinte azonnal elveszítettem, ahogy megismertem.

- Én is. - A köteleket fogva lassan hintázott. - A szüleim elhajóztak Virginiába. Apám úgy hallotta, sok pénzt lehet keresni a dohányültetvényeken, de megtámadta valami láz, és meghaltak anyámmal együtt. Azóta én gondoskodom magamról.

- Nem is gondoltál rá, hogy hazamenj?

- Vissza Angliába? - Megrázta a fejét. - Nem hiszem, hogy tárt karokkal várnának. Egy éhes szájjal több. Nekem már nincs ott helyem, ahogy neked sem, fogadni mernék. Itt kaptam munkát, mint hajósinas, és most már ez az én otthonom. - Belekapaszkodott a kötélbe, és kihajolt a hajó orra alatt hullámszó víz fölé. - A tenger - mosolyodott el hirtelen -, a tenger az életem. De sokszor elhajóztam már ezek mellett a partok mellett! Dohányt, cukrot és rumot cseréltünk szőrméért és szózott tőkehalért, aztán továbbmentünk Angliába és Franciaországba, a Borszigetekre, és Spanyolországba. Egyre jobban fellendül a kereskedelem. Ezzel sok pénzt lehet keresni.

Ránéztem, és elmosolyodott, mintha tudná, mire gondolok.

- Még az olyanoknak is, mint én. Egész szép kis összegre tettem szert csomagok és levelek szállításával. Hogyha majd elég pénzem lesz, a rakomány egy részét én veszem: fát, szőrmét, rumot vagy dohányt. Azt el lehet adni Londonban, a pénzből vásznat, vasat, szerszámokat, edényeket és egyéb hasznos dolgokat lehet venni. Azt is el lehet adni, és így tovább, körbe-körbe. - A szeme felcsillant, ahogy egy kört rajzolt a levegőbe, hogy szemléltesse a kereskedelem mikéntjét. - Amikor pedig már elég pénzt gyűjtöttem...

A hangját teljesen elnyomta a lentről hirtelen felharsanó énekszó. Zsoltárt énekeltek, kíséret híján nem túl összehangoltan, de annál lelkesebben és hangosabban.

Jack felnevetett.

- Vallásos egy népség, mi? - Elias Cornwell jellegzetes tenorja messze túlharsogta a többieket. - A kapitány jobban

utálja a papokat, mint a boszorkányokat. - Körbepillantott, és suttogóra fogta a hangját, mintha valami titkot készülné megosztani velem. - A hajón is van egy.

- Boszorkány a hajón? Ezt meg honnan veszed?

- Furcsa dolgok történnek mostanában.

- Mint mondjuk a vihar? Ez azért elég szokványos esemény idekint a tengeren, nem gondolod?

- Nem erről beszélek, Mary. - Megrázta a fejét. - Egészen másról van szó. A vihar után különleges fény ölelte körbe az árbocot - arrafelé pillantott, ahol a jelenség történt -, és az egész ragyogni kezdett, mint valami óriási gyertya. De a láng nem adott meleget. - Kinyújtotta a karját. - Arra sem volt elég, hogy megperzselje az ingujjamat. Nagyon ritkán látni ilyesmit. Úgy hívják, Szent Elmo tüze, de boszorkánytűznek is nevezik. Azt mondják, ez egy boszorkány szelleme. De van még valami más is. Többen is láttak egy nyulat a fedélzeten...

- Egy nyulat? Hogy kerülne ide egy nyúl? - nevettem. - Csak úgy felugrott a hajóra, és senki sem vette észre? És honnan a csudából szerez élelmet?

- Ne neved rajta, ez komoly dolog! Ha nyúl kerül a fedélzetre, az hatalmas szerencsétlenséget jelent!

- Én ezt nem hiszem! - csóváltam a fejem még mindig nevetve. - Biztos a hajó macskáját nézték nyúlnak.

Egyszer láttam Martha tyúkjai körül ólálkodni egy jól megtermett, tépett fülű, összekarmolt orrú, sunyi cirmost.

- Hát, lehet - hagyta rám Jack nem túl nagy meggyőződéssel. - De többek szerint ez egy átváltozott

boszorkány. Van egy-két cornwalli a fiúk között, és ők azt mondják, itt valami titok lappang. – Az arca elkomorult. – Hamarabb kiszúrnák, ki a boszorkány, mint maga a boszorkányvadász. Úgy érzik, Plymouth-tól kezdve figyeltek bennünket, egészen Land’s Endig, sőt, még a Scilly-szigeteken is túl.

A szavai elevenembe találtak. Ezek szerint nem csak én éreztem a partról fürkésző tekinteteket, de én, csak én tudtam egyedül, kire vigyáznak.

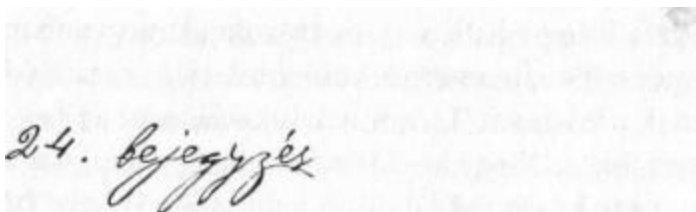
- Én nem hallottam, hogy az utasok ilyesmiről beszélnének.

Igyekeztem vidámnak látszani, és könnyed hangon csevegtem tovább, bár szíven ütött már a pusztá gondolat is, hogy ilyesmi szóba kerülhet. Azt reméltem, végre megszabadulhatok a gyanakvástól, eszembe sem jutott, hogy még az óceánt is átszeli velem.

- Nem is fogsz hallani. A matrózoknak megvannak a maguk babonái, amelyek különböznek a szárazföld lakóinak hiedelmeitől. Ami nekünk különös, az nektek nem biztos, hogy az. Mondjuk, ha egy pap van a hajón, vagy ha egy nő fütyül. A hajó különös hely. Itt nem csak a szél és az időjárás kelthet rossz érzéseket. A kapitány szigorúan bünteti, ha valakit rajtakap, hogy pletykákat terjeszt. Akár korbácsol is kaphatunk. Meg egyébként is – rántotta meg a vállát -, pillanatnyilag jól mennek a dolgok. – Belekapaszkodott egy rúd a feje felett, és felnézett a napsütésbe. Épp a megfelelő erősséggel fújt a szél, és a hajó egyenletes sebességgel hasította a habokat. – Csak ha valami baj van, a népek akkor keresnek bűnbakot.

Tévedtem. Martha azt mondta, hogy már odalenn is elindult a szóbeszéd azokról a furcsa dolgokról, amelyek a

vihar alatt történtek, s arról kezdtek puszogni, hogy valami gonosz lakozik a hajón. S amit Jack mondott, az igaz volt. A félelem úgy hullámszik, mint alattunk a tenger. Amikor megrekedtünk a jégtáblák között, Cornwell tiszteletes nyomban boszorkányságot emlegetett, és ki tudja, hová fajultak volna a dolgok, ha tovább tart a vihar. Mostanra azonban kisütött a nap, és a szárazföld is látótávolságba került. S úgy néz ki, a szél most már épségben elrepít minket a kikötőbe. Az Úr jóindulattal néz le ránk, mi pedig élvezzük kegyeit. Így hát biztonságban vagyok. Egyelőre.

Az erő tényleg bennem rejlik, ehhez kétség nem fér. Bármiben is reménykedtem, a sorsomat nem kerülhetem el. Ezt bizonyítja az is, ami ma történt. Szép idő volt, fent beszélgettem Jackkel a fedélzeten. Nem járkálok utána (akármit is gondol Martha), de nem is kerülöm a társaságát. Épp nem akadt munkája, így mindenféléről csevegtünk, mikor hirtelen kiáltást hallottunk odafentről az árbocról. Valaki biztosan kizuhant a korláton, gondoltam, mert a hajó oldala felől hangos csobbanás hallatszott.

Jack nevetve fogta meg a kezemet, látva, hogy mennyire megijedtem.

- Gyere, nézd meg! - mondta, és felhúzott magával a lejtős pallón.

Először nem láttam semmit, csak egy jókora örvényt a vízben. Aztán megpillantottam valami feketét a hullámok

alatt. Akkora volt, hogy először azt hittem, egy sziget. A hatalmas valami mintha lassan emelkedett volna fölfelé, s az elülső részén kisebb fehér foltokat véltem felfedezni, melyek mintha apró kagylókból álltak volna össze. Eszembe jutott, hogy mit mondott az alattomos partvidékről, és hátrébb húzódtam a korláttól, mert azt hittem, egy zátonyt látok. Ha ennek nekimegyünk, akkor biztosan elveszünk. A fényes, fekete dombon víz patakzott lefelé, de valahogy úgy tűnt, nem a tengerből jön. Aztán hirtelen zúgó-sistergő hang hallatszott és vízpermet szállt fel a levegőbe, mely olyan finom cseppekből állt, hogy átragyogott rajta a szivárvány. Erős halszag áradt felénk, én pedig megláttam egy irdatlan nagy szájat, mely mintha gúnyos mosolyra húzódott volna, aztán a teremtmény eltűnt, épp oly hirtelen és rejtélyes módon, mint ahogyan felbukkant. Egy leviatán. Hatalmas méretű hal, olyan, mint amelyik a Bibliában bekapta Jónást. Minden további nélkül elnyelhetett volna minket hajóstul, mindenestül. Íme egy újabb nagy csoda, melyet Elias megörökíthetett a naplójában.

- Nem fog bántani. - Az óriási farokuszony még kavarta mellettünk a vizet, s Jack áthajolt a korláton, hogy tekintetével kövesse a lényt, amint alászáll a smaragdszínű mélybe. - Nem kell félni. Nézz csak oda! Még többen is vannak.

Arra fordultam, amerre mutatott, és ahogy mondta, távolabb vagy egy tucat óriási állat lövellte a vizet szökőkútként a magasba. Elképesztő méretük ellenére könnyedén szökkentek fel, hogy aztán hangos loccsanással, erőteljes farokcsapások közepette csobbanjanak vissza a vízbe.

- Még sosem láttam ekkora halat!

- Ezek nem halak - javított ki. - Hanem cetek. Melegvérűek. Nem kopolyával lélegeznek, hanem a fejükön lévő nyíláson át úgy, ahogy te vagy én.

- Én nem a fejemen lévő nyíláson át veszem a levegőt.

- Miért, szerinted az orrod vagy a szád micsoda?

Elnevettem magam. Ebbe még nem gondoltam bele.

- Egyszer majd ilyenekre fogok vadászni. - Úgy tett, mint aki felkap egy szigonyt, és áthajítja a korláton. - Lesz egy saját hajóm, és embereket bérelek fel, hogy kutassák fel őket, mert ezekből az állatokból rengeteg van errefelé, s egy halom pénzt lehet kapni értük...

A korlátra könyökölt, és onnan szemlélte a körülöttünk úszkáló roppant méretű teremtményeket. Lehet, hogy csak a tenger csillogása volt, de mintha ezernyi apró pénzérme ragyogott volna a tekintetében.

A nap melegen tűzött ránk, a hajó csendesen siklott a vizén, csak a vitorlák csapkodtak, s a tenger sustorgott odalent. Én is a vizet bámultam: a ragyogó víztükör épp olyan volt, mint a tál, amelyből a nagyanyám a jövődőt olvasta. Az emberek ellátogattak hozzá, ő pedig felállított egy tiszta vízzel teli üvegtálat. Ahogy belenézett, víziói támadtak, s hol a múlt képei idéződtek föl előtte, hol pedig látta, mit hoz a jövő. Bár a nagyanyám úgy gondolta, nekem is megvan a látnoki képességem, én soha nem próbáltam ki, úgyhogy nem is történt még velem ilyesmi. De most, ahogy a vízbe néztem, megláttam őket. Hol tisztán, hol homályosan látszó, kusza képeket.

Egy fiú, aki szinte még kisgyerek. Egy egyszerű kis kunyhó nyitott ajtaja előtt áll. Az arca szomorú. Szőke haja piszkosan és kócosan lóg kék szemébe, melyben nyoma

sincs vidámságnak. Egy pillanatra bizonytalanul megtorpan. Visszatekint a kalyiba sötét mélyébe. Aztán kihúzza magát, és elindul a vörös porral borított ösvényen. Lehajtott fejjel lépked, nem néz se jobbra, se balra, úgy megy keresztül a fura, lógó levelű növényekkel benőtt réteken. A növények, melyek magasabbra nőttek, mint ő, rendezett sorokban állnak, egymástól egyenlő távolságra. Bár még sohasem láttam ilyet, tudom, hogy ez a dohány. A levelek közt széles folyó vize csillan meg. Egy hosszú, keskeny csónakot látok kikötve a parthoz. Olyan, mintha valami játékszer lenne egy elhomályosodott tükrön. A fiú beszáll a kis tákolmányba, eloldja a kötelet, de a folyó magával ragadja a csónakot, s úgy pörgeti-forgatja, mint egy apró faágat, mely csak sodródik magatehetetlenül az árral.

A kép most elmosódik, és már egy felnőtt fiatalembert látok. Sötét színű kabát van rajta, állig begombolva, a nyakában prémmel. Nem visel fejfedőt, világosszőke haja megcsillan a sápadt téli napfényben. Egy másik folyó mellett áll. A jéghideg víz szürke színben játszik, s lassan, lomhán hömpölyög. Keresztül egy nagyvároson. A part mentén számtalan épület, a hídon pedig, amely átível a túlpartra, rengeteg ember. A fiatalember fehér fogsora kivillan, ahogy nevet, lehelete párásán gomolyog a levegőben. Kezében arannyal tömött erszény.

Aztán látom idős korában, szakállasán, a kapitányok kék kabátjában. Egy hosszú, keskeny csónak orrában áll. Férfiak sorakoznak mellette, többen előrehajolnak, mind egy irányba, mint a szimatoló kutyák. Hegyes szigonyokat tartanak a kezükben, hosszú fanyelegekről kötelek tekeregnek. Mögöttük egy hajó pihen a vízen lehorgonyozva, bevont vitorlákkal, s körös-körül mindenfelé csónakok szelik a fodrozódó vizet. Bálnára vadásznak.

A víz háborog és tajtékzik. Egy irdatlan, bumfordi fej bukkan elő a hullámok alól, keskeny szája hatalmasra tátva, fogai fenyegetően kivillannak. A szigonyok úgy pattannak le a szürke teremtmény oldaláról, mintha csak stoppolótűket hajigáltak volna rá. A felingerelt, ormótlan állat hatalmas farokcsapással megfordul, és nekitámad kízóinak. Rendületlenül halad előre, akkora hullámokat vetve, mint egy jó széllel haladó hajó. De a víz hirtelen kisimul, s a matrózok tanácstalanul tekintenek körbe, csodálkozva, hová tűnt a préda. S akkor, éppen alattuk emelkedik fel, mintha csak bemérete volna magának a helyet. A csónak és a bálna egyszerre tűnik el a háborgó, vérrel festett habok között. Aztán a tenger lassan elcsendesedik. Néhány kettétört deszkadarab lebeg a felszínen, de az embereknek nyomuk veszett.

- Mi az? Mi történt? Mi baj van? Rosszul vagy?

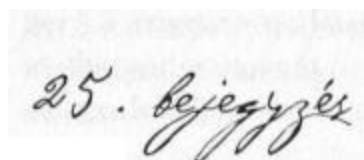
Hirtelen újból a jelenben találtam magam, s Jack kezét éreztem a vállamon. Bár a tenyere sebes volt és kérges, de mégis csak egy fiú keze volt, erőtől duzzadó és ruganyos. - Semmi baj.

Láttam a múltját. Láttam a jövőjét. Tudtam, hogyan ragadja majd magával a halál, s a frissen szerzett tudás terhe ólomsúlyként nehezedett rám. A nagyanyám mindig azt mondta, soha nem szabad elárulni senkinek, mi módon leselkedik rá a halál. A sorsunk ellen semmit sem tehetünk, semmi módon el nem kerülhetjük. Ahogy lesz, úgy lesz. Ha túl korán megtudja az ember, mi vár rá, sötét árnyék vetül az életére, mely eltakar előle minden fényt.

Jack ragyogó kék szemével értetlenül tekintett rám. Azt gondoltam, biztos nem éri be ennyivel, hiszen éles eszű, okos fiú volt, de ekkor a kapitány hirtelen ránk kiabált.

- Hé, ti ott! Jack, nem azért fizetlek, hogy mindenféle fehérszemélyel társalogj! Lódulj, de iziben, különben a hátad megismerkedik a botommal.

Jack felugrott és magamra hagyott, én meg örültem neki, mert sok mindenem el kellett gondolkodnom. A látomások teljesen maguktól törtek rám, mint annak idején a nagyanyámra, de ezt a tudást nem tőle örököltem. Hanem anyámtól. Egészen másfajta képesség volt, meghaladta nagyanyámét. Éreztem, ahogy ránehezedik a vállamra, mint valami súlyos lepel.

A handwritten note in cursive script that reads "25. bejegyzés". The text is written in dark ink on a light-colored, slightly textured paper.

A kedvezőtlen széljárás miatt most kissé lassabban haladunk, de a jobb felé látható szárazföld mindenkit folyamatos jókedvre derít. Az élet a fedélzeten sokkal könnyebbé vált. Körülöttünk a vízben hemzsegnek a halak, a kapitány pedig kiküldött néhány csónakot a partra, hogy hozzanak friss vizet, és gyűjtsenek be minden ehető dolgot, amit csak találnak a környéken.

Jonah Morse kikevert valami kenőcsöt, amitől a vágások Jack tenyerén szépen gyógyulnak. Jacknek sok a dolga mostanában, így nem nagyon adódik alkalom, hogy beszélgessek vele, de azért tudja, merre talál. Meglátogat a vitorlatárolóban, ahol napközben meghúzódok, ha írni akarok. Itt találkozunk, és váltunk néhány szót, bár ha rajtakapják, korbácsot kaphat. Én keveset beszélek magamról, ő éppen ellenkezőleg. Kettőnk helyett is eleget beszél. Mesél nekem azokról a helyekről, amerre járt, és azokról a dolgokról, amiket látott. Nem tudom, mennyit

higgyek el belőle, hisz a tengerészek hírhedten nagy lódtók. Aztán mesél a terveiről és az álmairól. Elmondja, milyen Salem, a város, ahova tartunk, hogy milyen takaros házakat húztak fel a városban, és hogy milyen jól megépített kikötőben tudják a hajók kirakodni áruikat. Egy szép napon ő is épít majd egy házat, mondja, csak nagyobbat és szebbet, és kőből, nem pedig fából.

- Így lesz, meglásd!

Felnevetek, hiszen minek kételkednék, és legalább elábrándozhatunk a jövőnkéről. Amíg ő odakint hajózik a tengeren, és megpróbál szert tenni némi vagyonra, én otthon várok rá, és amikor hazatér, elvesz engem feleségül. Épít kettőnknek egy csinos kis házat, és hogy szépen berendezhessem, bútort hoz nekem Londonból, selymet és bársonyt Párizsból, tulipánhagymákat Amszterdamból. Nevetek, és ő is nevet. Mindketten tudjuk, hogy ez csak kitaláció, de néha azon veszem észre magam, hogy éjszaka, miközben várom, hogy elnyomjon az álom, ezen jár a fejem. Listákat készítek a beszerzendő tárgyakról, megtervezem a szobákat a házban, teleültetem a kertet, és még azon is elmélázom, hány gyerekünk lesz. Itt azonban meg kell állnom. Láttam Jack jövőjét, de magamat nem láttam benne. Még ha úgy is hozná sors, hogy együtt maradunk, tudom, hogy egész életemben attól rettegnék, mikor jön el a nap, amikor kihajózik a tengerre és többé nem tér vissza. A jövőbe látás képessége átok inkább, mintsem hogy áldás lenne. Azt kívánom, bárcsak sohasem láttam volna semmit.

- Hová tűntél? - kérdezte ma Martha, miközben épp levágott egy darab cérnát.

- Csak fent voltam a fedélzeten.

- Csak nem azzal a matrózinassal, azzal a Jackkel találkoztál már megint? Bizonyára begyógyultak már a sebek a kezén.

- Nem - feleltem, de Martha tudta, hogy nem mondok igazat.

- Cornwell tiszteletes már keresett - vetette oda, fel sem nézve a varrásból.

- Mit akar?

- Azt mondja, szép az írásod, és azt akarja, hogy ismét írj neki. Légy óvatos, Mary - tette hozzá, miközben ráhajtotta az anyagot agyondolgozott ujjára -, nehogy a népek a szájukra vegyenek!

- Mit tettem, amiről pletykálni lehetne?

- Már majdnem felnőtt nő vagy, ráadásul egyedül. Oda kell figyelned, hogyan viselkedsz ezzel a matrózinassal...

- Barátok vagyunk! Miért ne...

- Nemcsak róla van szó. - Martha a foga közé csipentett egy szál cérnát, mielőtt nekifogott volna az újabb öltéseknek. - Hanem Cornwell tiszteletesről is.

- Ezt meg hogy értsem?

- Állandóan téged kéret.

- De hát írok neki. Csak nem gondolja valaki, hogy... - rémülten haraptam el a szót, aztán kitört belőlem a nevetés.

- Csitt! - Martha aggódva pillantott rám, majd körbenézett a zsúfolt kajütben. Itt még az ágynak is füle van. - Sokan

úgy gondolják, jó fogás lenne, igen jó parti egy olyan helyzetben lévő lánynak, mint te.

- Én pedig nem gondolom így. - Éreztem, hogy forni kezd bennem a harag. - Hát ez... ez... ez aztán... - elborzadva ráztam meg a fejem. - Nem is kellenék neki. Egy ilyen egyszerű lány, mint én. Bizonyára tévedsz.

- Lehetséges - vont vállat Martha. - De tudom, hogy néz egy férfi egy fiatal lányra. No, fogd ezt! - Előhúzott egy nagy darab anyagot a zsákjából, és keresett nekem tűt és cérnát. - Foglalkozz inkább ezzel!

- Mi lesz ebből, mit csinálsz?

- Takaróhuzatnak szegek be anyagot. - Martha odahaza rőfös volt, de ruhákat is varrt. Ami megmaradt a készleteiből, azt magával hozta. - Azt mondják, arrafelé hidegek a telek, és jól jön majd a gyapjútakaró. Ezek a darabok meg amúgy sem jók másra. - Kiterítette elé az anyagokat, hogy lássam. Sötét színű gyapjú és vászon kelmék voltak, földszínű barnák és feketék, lombzöldek és indigókékek. - Öltögesd össze őket! Ügyes lány vagy, és a varrás a kellemetlenségektől is távol tart. - Rosszallóan méregette tintafoltos ujjaimat. - Sokkal helyénvalóbb elfoglaltság ez egy nőnek, mint a betűvetés. - Megrázta az anyagot, amelyen épp dolgozott. - Ahogy a dolgok állnak, lehet, hogy el kellene kezdenünk dolgozni a hozományodon.

Rám kacsintott, de én nem kacsintottam vissza. Tudtam, hogy tréfál, de akkor is. Házasságon még csak játékból gondolkodtam. Egyelőre nem is akarok másképp gondolni rá, de hát Martha az egyetlen pártfogóm itt, nem lenne jó, ha megbántanám. Így fejet hajtok, és a délutánjaimat ezentúl azzal töltöm, hogy anyagot szabok és varrogatok, mint egy tökéletes háziasszony.

26. bejegyzés

Hosszú utazásunk lassan véget ér. Széles öbölbe értünk, körülöttünk apró szigetek. Nyugatra a parton magas hegyvonulat látszik. Jack a szárazföld felé mutogatva sorolja: Kopár-hegy, Táborhely-dombok, Agamenticus, Delfin-fok, Pascataquac. Néhány hegynek csak az indián nevét ismerjük, a többit a tengerészek nevezték el. A szél a part felől fúj, fák, föld és különféle növények illatát hozva magával. Nézem, ahogy a tenger hullámai megtörnek a sötétzöld erdőkkel borított hatalmas sziklákon. A part felfedezetlennek tűnik, életnek semmi nyoma.

27. bejegyzés (1659 június közepe?)

Tegnap éjjel megrekedtünk az Ann-fok és a Homok-szigetek között, a kedvező szélre vártunk, mely bevisz minket a kikötőbe. A nyugati horizonton kirajzolódott Marblehead, de aztán köd telepedett ránk, és mindent homályba burkolt, s jócskán lelassította utunkat Salem felé. A matrózok percenként méricskéltek a mélységet a hajófenék alatt, és jelentették az eredményeket a kapitánynak. A hajóút két sziget között vezet, és a kikötőt csak egy keskeny és veszélyes útszakaszon lehet megközelíteni.

Valamivel dél után felszakadozott a köd, és végre megpillantottunk egy emberlakta helyet, az elsőt azóta, amióta először láttuk meg a partot. Az emberek mind odafent gyülekeztek a fedélzeten, hogy saját szemükkel láthassák a hajókat, melyek úgy nyüzsögtek a kikötőben, mint a hangyák. A rakparton túl már láthattuk Salem alacsony, négyszögletes épületeit és háromszög alakú háztetőit.

Mindenki izgatott, a kabinokban és a fedélzeten hatalmas a hangzavar, de én nem osztozom az általános jókedvben. Elgondolni sem tudom, hogy ez a hely mit tartogathat számomra. A hajót megszoktam, már-már elfogadtam otthonomnak. Szívesebben maradnék itt.

A hajóorrban álltam, és onnan nézelődtem, amikor Jack a vitorlák közül egy macska könnyedségével lehuppant mellém.

- Tessék, Mary, ezt neked adom.

Az a pénzérme volt, amelyet a kapitánytól kapott. Csak épp kettétörve.

- Fele az enyém, fele a tied. Tartsd meg, hogy mindig emlékezz rám!

- Azért jöttél, hogy elbúcsúzz? - Ettől valahogy még jobban kétségbeestem.

- Azt hiszem. Legalábbis egyelőre. - Tekintete az egyre közeledő part felé vándorolt. Hamarosan befutunk a kikötőbe, és nekem pattognom kell, mint a bolha.

- De a városban majd csak találkozunk!

A fejét rázta.

- Nem hiszem. A reggeli dagállyal kihajózunk, Bostonba megyünk. Ezért gondoltam, hogy már most elköszönök. Lehet, hogy később nem lesz rá alkalmam.

Nem tudtam, mit mondjak. Nem számítottam rá, hogy így kell elválnunk, és nem gondoltam, hogy ennyire hamar. Jack olyan volt nekem, mintha a testvérem lenne, talán még annál is több. Zavartan fordultam el.

- Ne légy szomorú! Visszajövök és megkereslek. Ez - emelte fel a magánál tartott fél érmét -, ez lesz az összetartozásunk jele. Egy nap a két fél összeforr. Erre a szavamat adom. Sohasem felejtetek el, Mary, és soha nem szegem meg a szavam.

Felém hajolt, mintha meg akarna csókolni, de abban a pillanatban felharsant egy érdes hang. - Hé, te! Jack! Gyerünk, eredj föl a kosárba!

Jack már ugrott is, de azért gyorsan visszafordult, és hirtelen megcsókolta. Mintha úgy láttam volna, hogy a kapitány elmosolyodik, s Jack közben már fent járt a vitorlák közt. Figyeltem, ahogy egy keresztrúdon egyensúlyoz. Olyan kicsinek tűnt, mint egy játék baba. A szám kiszáradt, s ujjaim szorosan összefonódtak a kettétört shilling körül. Tudtam jól, hogy most látom utoljára.

AZ ÚJVILÁG

28. bejegyzés (1659. június)

Mintha az egész város kivonult volna, hogy köszöntsön minket, mikor a hajnali dagállyal befutottunk a kikötőbe. Férfiak, asszonyok és gyerekek özönlöttek mindenfelől, üdvözlő szavakat kiabáltak fel a hajóra, új hírek után érdeklődtek. Néhány utas lement a kajütbe, hogy összeszedje a holmiját, de a legtöbbször fent maradt a fedélzeten, hogy jelen legyen a kikötésnél. A korlátnál sorakoztak, és ismerős arcok után kutattak a parton gyülekező tömegben. Éreztem, ahogy a szerencsés megérkezésünk felett érzett örömet nyugtalanság váltja fel. Fejcsóválva néztek egymásra, aztán ismét a part felé, mintha keresnének valamit. Megkérdeztem Marthát, mi a baj.

- A hittestvérek, akik előttünk jöttek... legalább néhányuknak itt kellene lennie. De senki...

Magamra hagyott, odament a többiekhez. Nem értettem, hogy mit beszélnek, de a hangjuk aggódó és nyugtalan volt.

Jó időbe telt, míg a holmijainkkal együtt mindannyian elhagytuk a hajót. Cornwell tiszteletes és az előjárók léptek elsőként partra. Nyomban bizalmas beszélgetésbe merültek a város vezetőivel, s másokra hagyták, hogy felügyeljék a kirakodást.

Végül mindnyájan a partra kerültünk. Most már a magunkkal hozott állatokon volt a sor. Tehenek, disznók, birkák és ösztövérek lovak bukkantak elő ketrecek sötétjéből, elvakulva a napfénytől. A remegő állatokat kötelek és csörlők segítségével húzták ki a partra. Legtöbb jószágunk elpusztult a hosszú út alatt, a megmaradtak úgy csetlettekbotlottak, mint az újszülöttek, s zavarodottan bögték és bömböltek. Martha csirkéi kábultan feküdtek a ketrecükben, akár egy halom rongy.

Szerettem volna visszamenni a fedélzetre. Végre a szárazföldön állok, és a hajó után vágyakozom? Legalább annyira össze voltam zavarodva, mint szerencsétlen állataink. Furcsa volt a szilárd talaj a lábam alatt. A fény elvakított, a levegő forró és száraz volt. Úgy éreztem, mindjárt megfulladok, pedig a parton álltam. Nem szerettem, hogy annyi ember bámul ránk. Vissza akartam menni. Meg akartam keresni Jacket. De nem lehetett. Már nem volt visszaút. Mindenünket kipakolták, s helyére új rakomány került. Attól a perctől kezdve, hogy a partra tettük a lábunkat, nem volt többé közünk a hajóhoz.

A családok csoportokban gyülekeztek a hordók, ládák, kosarak és zsákok közt. Álltak a rakparton, körülöttük személyes holmijaik, és várták a híreket. A nyugtalanság egyre fokozódott. Senki sem tudta, mitévők legyünk.

Az előjárók elmentek a salemiekkal. Amikor visszatértek, az arcuk komor volt. Elias Cornwell felmászott egy hordó tetejére és karját széttárva figyelmet kért. A lenyugvó nap sugarai körülölelték sötét alakját, árnyékát hatalmasra rajzolták.

Először is felszólított minket, hogy hajtsunk fejet az Úr előtt, és hosszú imával adott hálát Istennek, hogy ily szerencsésen megérkeztünk.

- Áthajóztunk az óceánon, hogy csatlakozhassunk hittestvéreinkhez, és új életet kezdünk egy új világban, tiszta életet, minden külső befolyástól mentesen. Megérkeztünk épen és egészségesen, amiért hálát adunk az Úrnak, és köszönjük az Ő gondoskodását.

E szavakra mindenki gyorsan elmormolt egy áment, de aztán kiszólt valaki a tömegből:

- Mi van a hittestvéreinkkel? Mi hír felőlük?

- Mi hír, mi hír? - a kérdés végighullámozott a tömegen, mire Elias Cornwell felemelte a karját, hogy elcsendesítse a népet.

- Johnson tiszteletes és a gyülekezete már nincsenek itt. - Az emberek zajongani kezdtek. Elias Cornwellnek fel kellett emelnie a hangját, ha azt akarta, hogy meghallják a hatalmas lármában. - Hallgassatok ide, testvéreim! Hallgassatok rám! A város vezetői azt mondják, hogy Johnson tiszteletes, mint annak idején Mózes, kivezette nyáját a pusztaságba.

A hangzavar csak erősebb lett. - Most mit tegyünk? Mi lesz velünk? Cornwell tiszteletes hangja megkeményedett. - Isten segítségét kell kérnünk, amíg megvilágosodik számunkra, hogy milyen utat kövessünk. De addig is, Salem jólelkű népe tárt kapukkal fogad minkéi, s Jézus szellemében menedéket kínál nekünk, amelyért köszönettel tartozunk. Holnap lesz az elektorok gyűlése a helyi kvéker imaházban. De most azt mondom, imádkozzatok és elmélkedjete.

Leengedte a kezét és lehajtotta a fejét, jelezve, hogy néma ima következik. Mozdulatlanul álltunk, a lenyugvó nap utolsó sugarai hosszúra nyújtották az árnyékunkat, s aranyosan csillogtak körülöttünk az utcaköveken. Bár immár szilárd talaj volt a lábunk alatt, mégis úgy éreztem,

imbolygok, mintha a testem még mindig a hajón megszokott ritmust követné. Megérkeztünk, de idegenek voltunk egy idegen földön. A föld ugyanolyannak tűnt, a cipőmre tapadt por is olyan volt, mint otthon, de valahogy mégis más. A hajón nem szenvedtem tengeribetegségtől, most azonban rosszul éreztem magam.

29. bejegyzés

Éjszaka van, az első itt töltött napunk éjszakája, és a furcsa érzés tovább fokozódik. Rebekah és én Tobias társaságában elindultunk felfedezni a várost, de valahogy az egész hely nem tűnt valóságosnak. Olyan, mintha valami álomban járkálnék, vagy a tündérek földjén, ahol minden teljesen valódinak tűnik, egészen addig, amíg közelről szemügyre nem veszed.

Meleg van, sokkal melegebb, mint az otthoni nyarak idején, és a levegő is jóval párásabb. A forróság nem szűnik, mikor lemegy a nap, sőt, mintha még tovább fokozódna, míg végül már levegőt venni is nehezemre esik. Képtelen vagyok aludni. Ezért írom most is a naplóm. Az ablak mellett ülve jegyzetelek. Az asztalt, amelyen dolgozom, egy nagy fából faragták ki, amely a ház szerkezetének a része. A fényt a hold és a csillagok szolgáltatják. Tiszta az éjszaka. A hold igen alacsonyan jár, s a tányérja óriási, úgy néz ki, mint egy ezüst lámpás, a csillagok pedig hatalmas ívet rajzolva ragyognak az égbolton. Felismerem a csillagképeket, és még az én tanulatlan szemem is észreveszi, hogy az állásuk megváltozott. Olyan, mintha egy roppant méretű kéz mindegyiket kimozdította volna a helyéből.

A földön szentjánosbogarak apró lámpásokként világítanak, s a tücskök és békák hangversenyt rendeznek az éjszakában. Frissen megmunkált fa illata terjeng; minden vadonatúj. Kevés épület van téglából vagy kőből, de azok sem látszanak ódonnak. A legtöbb ház szerkezetét fából ácsolták, falait deszkából építették, a magas nyeregtetőket fából készült zsindellyel fedték. Még a régebbi épületeket is alig kezdte ki az idő. Nem sok olyat láttam, amelyik túlságosan nagy vagy fényűző lett volna. A legtöbbjük inkább kicsi vagy közepes, és úgy építették őket, hogy erősek legyenek, és védelmet nyújtsanak az időjárás viszontagságai ellen.

Az emberek is olyanok, mint ezek az épületek: nem szegények, de nem is vagyonosak. Egyetlen kéregetőt sem láttam, sem pimasz koldust, de gazdag piperkőcöket sem. A viseletükből nem lehet megállapítani semmit, mivel mindenki ugyanolyan tompa színű, komor ruhákat hord. Feketét, barnát, szürkét, zöldet és rozsdaszínt, öltözkünet nem díszíti sem selyem, sem csipke. Törvény szabályozza, hogy mit vehetnek fel és mit nem. Ebben a kérdésben nagyon szigorúak, s gyanítom, sok minden másban is. Nehéz nem észrevenni a börtönt, a kalodákat és a szégyenfákat.

Salem jó népe megmutatta nekünk, milyen életre számíthatunk. Ez nem a tejjel-mézzel folyó Kánaán. Az arcukról leolvashattuk, mennyi munka és küzdelem van már mögöttük. Maguk építettek fel itt mindent, abból, amit az erdő adott. Otthonról hozott holmijuk alig maradt, és igencsak elüt azoktól, amiket itt készítettek abból, amit a környéken találtak. Ónedényeik csak mutatóban vannak, még a tányérokat, a csészéket és a kanalakat is fából faragják.

Az emberek vendégszeretők, szívesen befogadnak a házukba és megosztják velünk az ebédjüket, de amúgy elég zordak. Még a beszédük is másképp hangzik. A kiejtésüket nyerssé teszi a sok erős orrhang. Kását kapunk enni, hússal és zöldséggel egybefőzve. A zsizsikes kétszersült és a hordóból előbányászott, félig rohadt sózott disznóhús után a finom, friss ennivaló minden egyes falatja olyan számunkra, mint a manna. A legtöbb étel olyan, mintha otthon főztük volna, leszámítva a kását, ami szép világossárga színű. Kukoricából készül, ami ott magasodik mindenütt a kertekben, és a várost körülvevő mezőkön. Vannak más háztáji növények is. Babot látok itt-ott, és valami alacsony kúszónövényt, amelynek jókora termése ízre olyasmi, mint a kerti tök, csak szép gömbölyű és narancssárga. Legalább a talaj termékenynek tűnik. Marthának első dolga volt, hogy letérdelt, és beletúrta kezével a földbe.

- Jó, tápdús talaj, nézze csak! - mutatta Jonah-nak, miközben az ujjai közt morzsolgatta a földet. Jonah egyetértően bólogatott, és elégedetten mosolygott. Együtt fognak növényeket termesztani. És nem holmi konyhakertet terveznek, hanem olyat, ahol gyógynövényeket is termesztene az orvosságaikhoz.

Jonah és Tobias ott laknak, ahol mi, Rebekah-val és a családjával együtt. Mindannyiunknak egy bizonyos özvegy Hesketh-né ad szállást. Kedvesen fogadott minket, leültetett és megettetett. Amúgy azonban mosolytalan fajta, akinek az arcára kiült az élet minden szenvedése. Hallottam is, ahogy Jonah odasúgta Tobiasnak, miközben felfelé igyekeztek a lépcsőn, hogy mindent lehet rá mondani, csak azt nem, hogy szép. Attól tartok, igaza van. Magas, szikár, csupa csont nő, s kivörösödött, agyondolgozott keze akkora, mint egy férfié. A fiával, Ezrával él. Együtt vezetnek egy fogadót a városban.

A férje nem sokkal azután halt meg, hogy megérkeztek. Rögtön elmesélte az egész történetet, alighogy letelepedtünk nála.

- Odakünn fekszik a temetőkertben - biccentett a fejével.
- Sok más jóemberrel együtt. Itt semmi sem volt, amikor a hajónk kikötött, és mire megérkeztünk, jócskán benne jártunk már a nyárban, késő volt már vetni.

Túl voltunk a vacsorán, s mindannyian a tűz mellett üldögéltünk. Az özvegy szavaira John Rivers nyugtalanul kapta fel a fejét. Mi is lekéstük a vetést.

- Rettenetes volt az út, viharos és lassú, ráadásul betegség tört ki a hajón. Mire megérkeztünk, alig maradt valami élelmünk, és sokan annyira legyengültek, hogy nem bírták ki a telet. Az Úr magához szólította az én Isaacemet is. - Egy pillanatra elhallgatott, és tekintetét a markában gyűrögetett zsebkendőre szegezte. - És nekünk még korántsem volt annyira rossz sorunk, mint másoknak, bár volt idő, amikor mi is éheztünk. A város azóta sokat változott, bizony mondom, nagyon sokat. Most már nem kell senkinek éheznie. - Előrehajolt, hogy megpiszkálja a tüzet. - De a partvidéktől beljebb már nem tudni, mi vár az emberre. Vad vidék ez. Amit nem visznek magukkal, azt nélkülözniük kell. Gondoskodjanak élelemről, amondó vagyok. Vásároljanak, amennyit csak tudnak. Ha nem tudnak vetni, akkor a tartalékoknak elegendőnek kell lenniük a következő évi termésig. A telek nagyon kegyetlenek errefelé. - Fátyolos tekintettel nézett John Riversre. - Vigyázzon a gyerekeire és a feleségére! Üres hassal nem fogják átvészalni az itteni telet.

30. bejegyzés

John Rivers követte Hesketh asszony tanácsát, és Jonah meg Tobias kíséretében elment számba venni az élelmet, amelyet Angliából hoztak magukkal. Ami tönkrement, azt pótolni kell, amiről esetleg megfeledkeztek, azt most kell beszerezni. Amennyire csak lehet, fel kell töltenünk a készleteinket, mielőtt elhagyjuk a várost és kivonulunk a vadonba.

Ma volt a piac napja, s a városban csak úgy nyüzsögtek az emberek, a telepések, és azok, akik csak most érkeztek Angliából. Mindenki vásárolni akart. Martha otthon maradt, hogy segítsen Hesketh asszonynak, így Rebekah és én kettesben mentünk. Úgy láttam, mindenki ott volt a hajóról. Az emberek boldogok voltak, hogy végre szárazföldet érezhették a lábuk alatt, megfürödhettek és kipihenhették magukat, kimoshatták a hajón elkoszolódott és agyonhasznált holmijaikat, és elővehettek azokat a ruháikat, amelyeket a megérkezésük utánra tartogattak. Minden lépésnél megállítottak minket, és kérdezték Rebekah-t, hogy van a kicsi Noah meg az édesanyja.

Nagyon jól érzi magát, köszönöm szépen - Rebekah csendes hangján komolyan

felelgetett. - És a kisbaba is.

Hozzám csak kevesen szólnak. Rám néznek, és gyorsan elkapják a tekintetüket. Még az utazás hosszú hetei után sem fogadtak be a gyülekezetbe. Nem mintha különösebben számítana. Martha, Jonah és Tobias elég nekem, ők a családom, és a kisbaba születése óta Rebekah-val is közel kerültünk egymáshoz, most már szinte olyan, mintha

testvérek lennének. Amikor először találkoztunk, barátságtalannak gondoltam, de azóta megváltozott a véleményem. A zárkózottsága nem ellenségességből fakad. Egyszerűen csak félénk, és feszélyezett azokkal szemben, akiket nem ismer igazán.

Nem mondhatni, hogy nagy fecsegő lenne, de ő már csak olyan, hogy akkor beszél, ha van mit mondania, és tekintettel van mások érzelmeire. Ő sem kutakodik a múltamban, és én sem kérdezgetem az övéről. Bár úgy vettem észre, hogy itt sokan ugyanígy vannak ezzel. Átkeltek az óceánon, hogy új életet kezdjenek, s amit maguk mögött hagytak, elhalványul és ködbe vész, mint az otthoni föld utolsó képei.

Nem minden kereskedő tartozott a puritánokhoz. Voltak vándor árusok és zsidó kufárok is szép számmal. Deborah Vane és a húga, Hannah, meg a barátnőik, Elizabeth Denning és Sarah Garner lelkesen kotorásztak a portékáik, mindenféle csinos, de tiltott holmi között, amikor az egyikük felnézett, és észrevett minket.

A hajóról már látásból ismertem őket. Az út első felében tengeribetegségtől szenvedtek. Amikor jobban lettek annyira, hogy már fel tudtak menni a fedélzetre, azzal töltötték az idejüket, hogy a matrózokkal flörtöltek, vagy összebújva sustorogtak szerelmekről és esküvőkről, s már azelőtt asszonyok szerettek volna lenni, mielőtt kinőttek volna a kislánykorból. Ma a legjobb ruháikat vették fel, csak hogy lerítt róluk, hogy éppen csak kiszedték a ládákból, s ki sem szellőztették őket rendesen. Az mamájuk nem szórt illatos levendulát a ruhák közé. Valamennyien enyhe penész- és dohszagot árasztottak.

Deborah és Hannah Vane. Vane azt jelenti, szélkakas. Találó név. Legalábbis ha Deborah-ról van szó. Ő a kis

kompánia vezetője. Hasonló korú lehet, mint Rebekah, amolyan kis csinos töltött galambféle, s ma még az orcáját is rózsaszínre csipkedte, az ajkát pedig meggypirosra harapdálta. A gallérját vékony csipke, sötét mellényét selyemsujtás és szegély díszíti. Persze csak finoman, hogy még éppen ne váltson ki rosszallást. Akárcsak rozsdavörös hajfürtjei, amelyek minduntalan kiszabadulnak fehér főkötőjének börtönéből, s gyanúsan tökéletes loknikban gyűrűznek lefelé az arca mellett.

A húga, Hannah, pár évvel fiatalabb nála, s nagyjaitól egy fejjel alacsonyabb. Éles menyétarca van, haja fakóvörös. Az ő tincsei sem maradnak meg a főkötője alatt, de a haja úgy meredezik szerteszét, mint a szálakra bomlott kötél. A szeme barna, mint a nővéréé, de sötét, mint egy széndarab. A családban minden szépség Deborah-nak jutott. Mindig együtt vannak, s Hannah egy kölyökkutya rajongásával néz föl a nővére, áhítattal csüng minden szaván. Elizabeth Denning és Sarah Garner szintúgy. Deborah meg persze uralkodik rajtuk. Mindig együtt kacarásznak és sutyorognak. Nem nagyon kedvelem őket. A hajón sötéten pislogtak felém, szájuk elé kapták a kezüket, úgy pusmogtak, bár sose bántottam őket. Ma pedig egyszerűen keresztülnéztek rajtam. Rebekah-val akartak beszélni, amikor magukhoz intettek minket, de nem ám az anyjára vagy a kistestvéreire voltak kíváncsiak. Tobias felől érdeklődtek.

- Hogy van Morse mester? - tudakolta Deborah. Tökéletesen kifejezéstelen volt az arca, de barna szemei különösen csillogtak, a többiek pedig nyomban vihogni kezdtek a kérdés hallatán.

- A fiatalabb vagy az idősebb? - kérdezett vissza Rebekah, bár nagyon is jól tudta, kire kíváncsi Deborah.

- Nyilván a fiatalabb, te liba! - kiáltott fel Hannah, s újból nevetett, ez alkalommal Rebekah-n.

Rebekah ajka megfeszült. Nem szerette, ha valaki bolondnak nézi, főleg, ha az illetőnek kevesebb esze van, mint egy csirkének.

- Egészen jól van.

- Nincs ma veletek?

- Más dolga van. Elment az apámmal.

Erre még inkább úrrá lett rajtuk a derűtség.

- Meg a saját apjával. A jövőnkről próbálnak gondoskodni...

- Így együtt? - kérdezte Deborah. A többiek alig tudták visszafogni magukat.

Rebekah igyekezett közömbösnek mutatkozni, de sápadt arcát előntötte a pír Deborah pimaszságától. Nem beszélt róla még nekem se, de egyre jobban kedvelik egymást Tobiasszal. Apró mosolyok, összevillanó tekintetek, ami ugyan még nem udvarlás, de tény, hogy mostanában sok időt töltenek együtt, ami nem kerülte el Deborah és a többiek figyelmét sem. Deborah mosolya lehervadt az arcáról, s egyetlen pillantással lelohasztotta a társai kedvét is. Barna szemének ragyogása hirtelen megváltozott. Tobias megfelelő férj lett volna bárki számára. Jóképű, keménykötésű, életerős fiatal férfi, ráadásul ács a szakmája, ami egy olyan világban, ahol minden fából épül, aranyat ér. Rebekah-nak máris akadt vetélytársa.

Hannah hirtelen felsikoltott, és hátraugrott, közben szorosan belekapaszkodott Deborah karjába.

- Mi az már? - Deborah megpróbálta lerázni magáról a hűgát, de az szorosán csimpaszkodott belé. - Mi baj van?

- Nézd! Oda nézz!

Hannah reszkető ujjal mutatott valahová a tömegbe. A többiek mind abba az irányba fordultak, amerre Hannah bámult, s a szemük elkerekedett, a pupillájuk kitágult, mintha valami vad szörnyeteg tört volna elő az erdőből, és egyenesen feléjük tartana. Mások is arrafelé néztek, s lélegzet-visszafojtva hőköltek hátra.

Ahogy a tömeg szétvált, két bennszülött sétált keresztül a piacon. A telepések nem törődtek velük, mintha a jelenlétük itt teljesen mindennapos lenne, de akik újonnan érkeztek, riadt csodálkozással bámulták őket.

- Vademberek! - sikoltott fel Hannah. - Itt helyben lemészárolnak minket!

Deborah a kezét a szája elé kapta, és úgy visított, mint egy ostoba koca, amivel egyébként nem kis hasonlóságot mutatott. Elisabeth és Sarah félelemtől reszketve kapaszkodtak egymásba.

- Nem fognak bántani! - csattant fel Rebekah, s mogyorószínű szeme megvetően elsötétedett. - Csitt már! Még meghallanak titeket!

Ha meg is hallottak, nem mutatták semmi jelét. Felsőtestük meztelen volt, a lábuk is csupasz, leszámítva a finom bőrből készült, térdnél megkötött lábszárvédőt. Nem volt rajtuk nadrág, csak egy rövid bőrkötény, mely egy keskeny, gyönggyel kirakott övről lógott le elöl és hátul; talán ez volt az, amitől Deborah sikoltozni kezdett. Lábukat szíjjal összefűzött puha bőr védte, és elöl nyitott, ujjatlan mellényük is bőrből készült. A fiatalabbikét hatalmas, élénk

pirosra és kékre festett, farkasfog alakban felvarrt madártollak díszítették. Öltözékük hiányosnak, de annál praktikusabbnak tűnt. Ők nem izzadnak a hőségben, mint az angolok.

Mindketten magasak, izmosak és jóképűek voltak, egy szál borosta sem látszott markáns arcukon. Nyilván rokonok voltak, mert láthatóan hasonlítottak egymásra; talán nagypapa és unokája, hiszen az egyikük jóval idősebb volt a másiknál. A bőrük sötét, de távolról sem vörös, annak ellenére, hogy a fehér emberek rézbőrűnek nevezik őket. Inkább olyan mélybarna, mint a fényezett tölgyfa, s arról árulkodik, hogy a szabadban élnek, és öltözékük is kevésbé védi őket. Hosszú hajuk a válluk alá ért, a fiatalabbé zöldeskéken csillogó, fényes fekete, az egyik oldalon leborotválva. Az idősebb két oldalt kissé kopaszodott, homlokától V alakot rajzolt a koponyájára hátrafogott hosszú haja, amely már őszült, és ahogy copfba fonta, széles fehér tincs látszódott benne. A fonatba tollakat és gyöngyöket fűztek.

Ahogy haladtak előre a tömegben, a körülöttük állók suttogóra fogták a hangjukat vagy elhallgattak. Mintha egy csendburokban mozogtak volna. Az ember nehezen állta meg, hogy ne bámulja őket. Jonah mesélt nekem a Furcsaságok Gyűjteményéről, egy könyvről, amely a híres világutazó, John Tradescant kiállításának érdekességeit mutatja be. Az indiánok olyanok voltak, mintha a londoni, Tradescant-féle gyűjtemény két szereplője elevenedett volna meg, és kezdett volna el járkálni közöttünk.

Én nem sikongattam, mint Deborah, és nem is kapaszkodtam Rebekah-ba, de a többiekhez hasonlóan én sem tudtam levenni róluk a szemem. Némán és méltóságteljesen mozogtak, és ahogy elhaladtak melletttem, fenyőtű és fafüst tiszta illatát éreztem, ami nagyon elütött

attól a durva, kesernyés izzadtságsgagtól, ami útitársaink hosszú ideje mosatlan ruháiból áradt.

A fiatal férfi egyenesen előre szegezte a tekintetét, nem nézett se jobbra, se balra. Az idősebb hol erre, hol arra pillantott, de olyan közömbösen, mintha a tömeg csak élettelen tárgyakkól állna, vagy olyan teremtményekből, amelyek a legcsekélyebb mértékben sem keltik fel az érdeklődését. Mélyen ülő szeme sötétkék volt, mint az érett szilva, arcát ráncok borították, az orra és a szája mellett különösen mélyek. A szeme hirtelen éberén villant, tekintete élessé és áthatóvá vált. Egy rövid pillanatra belefúródott az enyémbe, aztán továbbsiklott, végig az embereken, hűvösen és közönyösen, mintha keresztüllátna rajtuk.

31. bejegyzés

Rebekah apja aggódik. Már egy hete vagyunk Salemben, és még mindig nincs döntés. Nem késlekedhetünk tovább, ha még a tél beállta előtt házat is kell építenünk. A vetéshez már úgylis túl késő. Ma este el is megy az imaházba, hogy beszéljen az előljárókkal. El akarja mondani nekik, hogy véleménye szerint, ha menni akarunk, haladéktalanul indulnunk kell. Maradhatunk itt is, bár errefelé a legtöbb jó földnek már van gazdája, és Jonah azon a véleményen van, hogy a városiak már igencsak szívesen vennék, ha továbbállnánk.

- Maga jóra való teremtés, és meg kell valljam, nagy segítségemre volt. - Egy pillanatra elhallgatott.

- Nem az én dolgom, maga tudja, mit kell tennie, de nálam mindig lesz helye. És a lánynak is. - Felém biccentett,

aztán visszanézett Marthára. Sötét, kifejezéstelen tekintetéből nem lehetett kiolvasni semmit, csakúgy, mint ahogy az öreg indiánéból sem. Mégis éreztem, a két asszony szavak nélkül vált üzenetet egymással. - A lányok ebben a korban mindig hasznossá tudják tenni magukat. Azt mondja, szépen varr? - Martha bólintott. - A város fejlődik, a népeknek ruhára van szükségük. - Hesketh asszony szomorúan felnevetett. - Néhányan már odáig jutottak, hogy ismét mindenféle cicomára vágynak. S nem szenvedünk hiányt vásznakból, a hajók mindig hoznak effélét. Szép kis üzletet tudnának összehozni maguknak.

- Elismerem, érdemes lenne elgondolkodni rajta. - Martha a varrnivalójára pillantott. - Itt biztos lenne a megélhetésünk, ellenben nem tudhatjuk, mire megyünk majd a vadonban.

Meglepetten néztem Marthára. Eddig még sohasem hallottam tőle efféle véleményt.

- De ők az én népem. - Martha eltépte a cérnát a fogával, és nekiállt egy másik darabot stoppolni. - A vér és a családi kötelékek összetartanak minket. Együtt jutottunk el idáig az Úr által kijelölt úton, s erről most már én sem térek le.

Hesketh asszony fejbólintással nyugtázta Martha döntését.

- Akkor hát az Úr legyen magukkal! Hosszú és nehéz út lesz. - Enyhén megborzongott, bár meleg éjszaka volt, és a tűz is ott parázslott előttünk. - Én bizony nem vágnék neki.

- Miért nem, Hesketh asszony? - Valamivel korábban átültem Martha székének másik oldalára, hogy ne égessen annyira a tűz, de most ismét közelebb húztam hozzá a sámlimat.

- Tudod, kedvesem, út is alig vezet arrafelé, ami meg van, az csak az erdő széléig tart. Onnantól már csak vadcsapásokon, meg a bennszülöttek ösvényein haladhattok tovább. Az erdő nem istenfélő embereknek való hely. Azt mondják...

- Mit mondanak? - tudakoltam.

- Azt mondják, szellemek lakják. Egészen pontosan egy ártó szellem, ami ember képében jelenik meg. Az indiánok őt szolgálják... - Újból megborzongott. Szorosabbra húzta a kendőjét maga körül. - Ez minden bizonytalansággal képtelenség, bár többen megesküsznek rá, hogy a saját szemükkel látták. Vadállatok is vannak arrafelé, meg bennszülöttek, ám mégsem ez tartja vissza a népeket attól, hogy napnyugta után odamerészkedjenek. És nem ezért vágtatnak haza hanyatt-homlok, amilyen gyorsan csak a lovak bírják. - Előrehajolt és megkeverte a tűz fölött rotyogó ételt. - Fáradságos út lesz, és Salem lakóitól nem sok segítségre számíthatok.

- Csak azért, mert félnek valami mumustól? Ismét felnevetett, azzal a száraz nevetéssel, ahogy szokott.

- Nem egészen. Van más oka is. Johnson tiszteletes és a gyülekezete nem jószántából ment el innen. Nem is amiatt, hogy kevés lett volna a föld, hiszen akkoriban még nagyon sok gazdátlan terület volt errefelé, amit megművelhettek volna. Nem - rázta meg a fejét -, nem ez volt az oka.

- Hát akkor mi? - kotyogtam közbe.

- Enyhén szólva, ösztökélték őket, hogy távozzanak. Johnson tiszteletes igen nehéz ember. Szinte azon nyomban, ahogy megérkezett, vitába keveredett a többi lelkipásztorral. Jó szónok, de lételeme a vita, kellemetlen, csökönyös és öntelt fajta, a saját meggyőződését mindenki

másénak fölébe helyezi, s Salemben ezt nem veszik jó néven. Többek szerint olyan sokat képzelt magáról, hogy az már szinte az istenkáromlás határát súrolta.

- Ezt meg hogy érti?

- Van némi különbség között, hogy valaki a próféta szavait hirdeti, vagy azt hiszi magáról, hogy ő maga az. Úgy viselkedett, mint egy újdonsült próféta, s a gyülekezete úgy is tekintett rá. Ez már túl sok volt a többi lelkipásztornak. Kijelentették, hogy a tanok, amelyeket hirdet, veszélyesek, megvádolták, hogy eltévelyedett, és hogy híveit is megszedítette. Azt mondták neki, vagy bűnbánatot gyakorol, vagy mennie kell. Így hát felkerekedett és elindult, s vele mentek a hívei is, egyenesen a vadonba, maguk előtt hajtva az állataikat, mint annak idején a zsidók.

- És hová mentek?

- Johnson tiszteletes járatlan útra lépett. Ismeretlen útra. Bízik abban, hogy Isten majd elvezeti őket oda, ahová igyekeznek.

- De hát valahol csak letelepedtek?

- A vadon mélyén építették fel városukat, és azóta szinte semmit nem hallottunk róluk. Nagyritkán jönnek ide. És most itt vagytok ti, és csatlakozni akartok hozzájuk. - Aggodalmas pillantást vetett Marthára. - Igaz lelkemre mondom, asszonyom, én óva inteném ettől magukat.

32. bejegyzés

Mindannyiunkat összehívtak az imaházba. Az egész gyülekezet ott volt, és mindenki más, aki csatlakozni akart hozzájuk, mint például Jonah, Tobias és én. Megkérdezik majd minket, hogy mit választunk: mennénk-e, vagy maradnánk. Martha elment, a Rivers család is, de hogy Jonah és Tobias mit gondolnak, azt nem tudom. Jonah szeret itt lenni. Gyakran sétálgat a városban és a kikötőben, pletykálkodik a városiakkal és a matrózokkal, friss híreket cserélgetnek, információkat gyűjtenek. Még egy kis üzletet is nyélbe ütött, eladott valamennyit a gyógyitalaiból és a pasztilláiból. Hallottam, hogy kétségeinek ad hangot, amikor a fiával beszélt.

- Mit tudsz te a gazdálkodásról? Vagy én, ha már itt tartunk? Te ács vagy, én meg patikárius. Egészen jól megélhetnénk itt, Salemben. Vagy szerencsét próbálhatnánk valamelyik másik városban, talán Bostonban. Úgy hallottam, szépen fejlődik az a hely...

- Ők jó emberek.

- Jó emberek? Na igen. Csordultig telve Isten iránti odaadással. De mi van azokkal, akikhez csatlakozni akarnak? Róluk semmit sem tudunk. Számukra idegenek vagyunk. Lehet, hogy nem is fogadnak jó szívvel bennünket. Bölcs döntés velük tartani? Te mit mondasz? Menjünk? Vagy maradjunk?

Tobias nem válaszolt. Csak kinyújtotta hosszú lábait, és felhajtotta a sörét.

33. bejegyzés

Két ember állt az ajtóban és számolta a betérőket: Deborah apja, Jeremiah Vane, és a nagybátyja, Sámuel Denning. Beléptünk, és elfoglaltuk a helyünket, szigorú rendben. Elias Cornwell a szószékről nézett le ránk. Itt nem lesz semmiféle vita. Cornwell tiszteletes ezúttal nem prédikált, csak ránk parancsolt, hogy hajtsunk fejet és imádkozzunk némán, alázkodjunk meg Isten előtt, és kérjük az útmutatását. Elérkezett az idő, hogy döntenünk kell: itt maradunk Salemben, vagy elhagyjuk ezt a helyet, és keresünk egy másik újonnan épült várost, vagy esetleg követjük Johnson tiszteletest a vadonba. Az előljárók már dűlőre jutottak. Mind előrevonultak, és ott feszített köztük John Rivers is.

Aztán helyükről fölállva csatlakoztak hozzájuk a családfők – egyik a másik után. Sarah, Rebekah mamája is a férje mellé állt, kézen fogva a gyerekeket, utánuk Rebekah, karjában a kis Noah-val. Bár én tulajdonképpen osztom Jonah kétségeit, amikor Martha odalépett, én is követtem.

A családok már mind a falak mentén sorakoztak, csak a kívülállók közül maradtak néhányan a helyükön. Jonah még jobban lehajtotta a fejét, s a szája sarkából suttogott valamit Tóbiásnak. A fiú megrázta a fejét, mintha csak a legyeket akarná elhessegetni, aztán kihúzta magát, és előrelépett a többiek mellé. Jonah követte. Rebekah figyelte, ahogy Tobias kísértált. Hannah jelentőségteljes pillantást vetett nővére a termen keresztül, s Deborah arca elkomorodott. Végignéztem rajtuk, és elmosolyodtam. Akárhová is megy Rebekah, Tobias követi őt.

34. bejegyzés

Ma este, vacsora után, Hesketh asszony megkért, hogy üljek oda mellé. – Van itt egy kis javítanivaló. Lássuk, milyen varrónő vagy! A szokásos helyén ücsörgött a tűznél, én pedig jobbján egy sámlin, egy zsák stoppolandó harisnya és foltozandó ing mellett. Figyelte, ahogy dolgozom, és ellenőrizte, hogy elég kicsi-e a folt és erős-e a varrás. Mikor megfelelőnek találta, meghagyta, hogy folytassam a munkát, ő pedig a tűzbe bámult.

– Örülnék, ha itt maradnál velem – szólalt meg kis idő múlva. – Itt mindig van helye egy olyan lánynak, aki tudja, hogyan tegye magát hasznossá.

Meglepetten néztem fel rá, és egy kissé zavarba jöttem. Nem válaszoltam azonnal, csak folytattam a varrást, és ügyeltem, hogy szép szabályosak maradjanak a foltok. Aztán udvariasan megköszöntem az ajánlatot, de nem fogadtam el. Lehet, hogy osztom Jonah aggályait azt illetően, ami ránk vár, de ha itt maradnék, aligha lennék több egy cselédlánynál. Ez a lehetőség pedig nem nagyon lett volna ínyemre.

– Jól gondold meg! – Tekintete továbbra is a tűzbe révedt. – Hallottam Marthától pár dolgot a múltadról, és a többit magamtól is ki tudom találni. Itt nagyobb biztonságban lennél. Azt hiszem, tudod, mire gondolok.

– Honnan tudja? – kérdeztem halkán, miközben aggodalmasan pillantottam körbe. Csak mi magunk voltunk a hatalmas, tűzzel megvilágított szobában, egy árva lélek sem volt a közelben, de már az is mindkettőnket veszélybe sodorhat, ha csak beszélünk ilyesmiről. Ha meglátta bennem a boszorkányt, akkor talán mások is láthatják. Félelem szorította össze a torkomat, s megborzongtam. – Ennyire látszik?

- Hasonló felismeri a hasonlót. Legyen ez bár áldás, vagy átok, meg nem mondom melyik, de az biztos, hogy nem a saját választásunk. - Még mindig nem nézett rám, de a szavaiból világossá vált számomra, hogy ő is gyakorolja a mesterséget. - Már tájékoztattak a jöveteledről.

- Kicsoda? És hogyan?

- Azt neked nem kell tudni. - Most már a szemembe nézett, és fekete szembogaraiban ikertűz égett. - De óvatosnak kell lenned, bárhová is mész. Itt pedig különösen.

- Itt? De miért? - Azt hittem, itt mindenki szabadon kezdhet új életet. Azt hittem...

Újból szárazon felnevetett.

- Az Isten megáldjon, kedvesem! Itt aztán még rosszabb a helyzet. A népek az összes babonájukat magukkal hozzák az óceánon át. És amikor megérkeznek, azt veszik észre, hogy egy áthatolhatatlan erdő veszi körül őket. Csak a jóisten a megmondhatója, meddig nyúlik a vége, s mindenfelé bennszülöttekkel, és ki tudja, még milyen szörnyűségekkel találkoznak. A hit itt olyan, mint egy halvány szikra a végeláthatatlan sötétségben. A félelem úgy növekszik az emberek lelkében, mint a folyondár, s mindent elemészt maga körül.

- Majd óvatos leszek. Tudok vigyázni magamra.

Ismét nevetni kezdett.

- Na, hát ezt kétlem. De nemcsak rólad beszélek. - Előrehajolt, hogy kissé megmozgassa a főzőedényt a lassan hamuvá porladó fahasábok fölött. - Martha jó asszony, és nagyon rendes volt hozzád.

Ezt nem tagadtam.

- Akkor hát légy óvatos, és okos kislány. Vág az eszed, mint a beretva, s megvannak a saját elképzeléseid. Féket kell tenned a nyelvedre, különben nem csak magadat sodorhatod bajba. Őrizd meg a bölcsességed, és nézz sűrűn a hátad mögé!

35. bejegyzés

Az indulást ismét el kellett halasztani. A napok csak telnek, és még mindig nem döntöttünk. A salemiek azt mondják, mindenképpen fogadnunk kellene egy bennszülött vezetőt, de Cornwell tiszteletes és az előljárók hallani sem akarnak a dologról. Azt mondják, ezek pogányok, a sátán ivadékai, s nekünk bízunk kell Istenben, hogy ő majd átvezet minket a vadonon, ahogy Mózesrel és az ő népével is tette. Bár még az előljárók között sincs mindenki ezen a véleményen, John Rivers magából kikelve ért haza a múltkori gyűlésről, s dühösen jegyezte meg, hogy Elias Cornwell bármit összefüggésbe tud hozni Mózesrel, amit csak akar. Izrael népe több mint negyven évet töltött a pusztában, ami kicsit hosszú idő ahhoz, hogy az ember csak úgy bolyongjon hontalanul. Az Úr nem siette el túlságosan, hogy kivezesse őket onnan.

A salemiek viszont nem hajlandóak bennszülött vezető nélkül elindulni. Azt mondják, olyan vidékekre merészkedünk, ahol ember még csak elvétve járt, és a bennszülöttek ismeretei nélkül bizonyosan eltévedünk. John Rivers pedig kijelentette, hogy a salemiek segítségével nélkül nem kelhetünk útra, akármit is gondolnak az előljáróink. Sem elegendő szekerünk, sem elegendő állatunk nincs a

csomagjaink és az emberek szállítására. Salem lakói pedig praktikus gondolkodású, éles eszű emberek. A kocsijaikat, az ökreiket és a lovaikat nem adják kölcsönbe, hisz könnyen lehet, hogy sohasem látnák őket viszont.

Hosszú vita után Rivers és az őt támogatók győzedelmeskedtek. Arra jutottak, hogy mégiscsak felfogadunk bennszülött vezetőket. Ekkor azonban új témában lángolt fel a vita. Ha szekereket és ökröket bérlünk, az sokba fog kerülni, lóval viszont senki nem akar nekivágni az útnak. Értékesebbek annál, semhogy kockára tegyék őket egy ilyen kétes kimenetelű vállalkozás miatt.

ÚT A VADONBAN

36. bejegyzés (1659. július)

Egy ragyogó júliusi napon indultunk el Salemből, az otthoni, angol reggelekhez hasonló üde és tiszta hajnalon. Eszembe jutott nagyanyám violától és rózsától illatozó kertje, láttam magam előtt a mályvarózsákat, a kerti szarkalábakat és a bögrevirágokat: mint egy-egy apró ékkő, úgy ragyogtak a napfényben. Bánat szorította össze a torkomat, ahogy belegondoltam, hogy a házikónk most elhagyatott, sötét, kihalt, s a kis kertet bizonyára benőtte a gaz.

Összegyűltünk és átvonultunk a városon, néhányan lovon, mások gyalogszerrel, vagy a holmikkal magasan megrakott szekerek tetején. A városiak úgy bámultak minket, mintha vásári felvonulást látnának vagy körmenetet, amelyet pápista ünnepekkor tartanak. Én még túl fiatal vagyok, hogy emlékezzek ilyenekre, de a nagyanyám mesélt róluk. Szomorúvá tett a gondolat, hogy én már nem abban az időben élek, amikor a munkát félre téve vidáman mulathatnánk legalább egyetlen napig.

Elhagytuk a várost, s előttünk szétterült a vidék: hatalmas zöld mező a felhőtlen ég alatt. Széles, gondosan megépített úton haladtunk, mely messzire tekergett előttünk a ligetes tájon át. Mindenfelé fákat láttunk, némelyikük egy szál magában állt, mások kisebb csoportokban nőttek: bükkök, kőrisek, tölgyek.

Nem én voltam az egyedüli, aki az otthonára gondolt. Láttam, hogy sok ember arcán öröm suhan át, hogy aztán rendre felváltsa a bánat árnyéka. Mintha csak egy rég elvesztett kedves vonásait vélnénk felismerni egy idegen arcában. Valakiét, akit már soha többé nem láthatunk.

Lassan haladtunk, mert igen sokan voltunk, s ilyenképp valóban hasonlíthattunk Izrael Egyiptomból menekülő népére: hajtottuk magunk előtt a marhákat, a birkákat és a kecskéket, mi magunk meg a zötyögő szekerek után poroszkáltunk hol az úton, hol az út menti réten.

De minket nem üldözött a fáraó serege. Még arra is tudtunk időt szakítani, hogy néhanéha megálljunk, és szamócát szedjünk, amely bőségesen termett errefelé. Hatalmas szemek voltak, olyan nagyok, mint egy szilva, zamatosak és lédúsak. Teleszedtük a kötényünket, és addig tömtük magunkba, míg szánkat vérvörösre nem festette, s a kezünk csupa ragacs nem lett.

Hát így kezdődött, ünnepi napnak indult, áldott napnak, hogy végül már a kétkedők is jókedvre derültek. Martha a kordén utazott fennhangon lármázó csirkéivel. Mostanra már szépen kigömbölyödtek, tollúk fényesen ragyogott, hála Hesketh asszony kukoricájának és kenyérmorzsájának. Jonah hajtotta az ökröket, s időnként hátrafordult, hogy tréfálkozzon Marthával. Én oldalt sétáltam Rebekah-val és Tobiasszal, aki a vállán cipelte Rebekah kisöccsét, míg a többiek vígan szökdécseltek körülötte, boldogan, hogy végre kiszabadultak a város börtönéből.

Egész nap így haladtunk, délben megálltunk egy kicsit pihenni, megettük a magunkkal hozott elemózsiát, ücsörögtünk a takarókon, miközben az állatok nyugodtan legelésztek a réten. Egészen napnyugtáig mentünk, míg el nem érkezett az idő, hogy tábort verjünk. Elias Cornwell

ünnepélyes istentiszteletet tartott (bár nem tudom, milyen indíttatásból, hiszen még az erdő szélét sem értük el), aztán tüzet raktunk, és azon főztünk vacsorát, mint valami útszéli koldusok. Néhányan sátorlapok alatt alszanak, mások a szekerek ponyvája alatt, vagy odakint a szabadban, hiszen enyhe az éjszaka. A csillagok fényénél írom a naplóm.

37. bejegyzés

Az út, amelyen haladtunk, mára elkeskenyedett. A széles országút, amelyen elhagytuk Salemet, mostanra szerény csapássá zsugorodott. Körülöttünk még mindig a nyílt puszta, amin viszonylag könnyen kelhetünk át, de a látóhatárt minden irányban sűrű, sötétzöld foltok szegélyezik. Bármerre nézünk is, mindenfelől fenyegetően magasodik a végtelen erdő. Eddig sem mentünk gyorsan, de most még lassabban haladunk. Csak olyan tempóban tudunk menni, ahogy a súlyos szekerek, és a poroszkáló marhák engedik. Hosszú ideig csak elmosódottan láttuk a fákat, s nem jutottunk hozzájuk közelebb. Apránként azonban körbefont bennünket az erdő. A tájban elszórtan álló magányos fák közelebb kerültek egymáshoz, egyre több lett belőlük. Mind gyakrabban láttunk bükk-, tölgy- és fenyőligeteket, de magára a rengetegre semmi sem készíthetett fel minket.

Az erdő szélén csipkés sorokban magasodtak a fák. Az ösvény, amelyen jártunk, bevezetett a fák közé, s hamarosan elveszett a sötét mélyén, ahol az ég felé törő hatalmas fák eltakarták a napot, s a ragyogó fényt szürke félhomályá tompították. A cédrusfák terebélyes ágaikat nyújtogatták felénk. A fenyők olyan magasra nyúltak, hogy olybá tűnt, mintha a csúcsaik összeérnének. A durva

kéreggel borított fatörzsek annyira szélesek voltak, hogy négy ember sem érte körbe őket. A falevelek és az évszázadok alatt felhalmozódott avar vastag rétegben borította a talajt.

A fák között nem látszott semmi, csak a sötétség. A menet megtorpant, még az állatok is vonakodtak beljebb menni, az ökrök panaszosan bőgni kezdtek, a lovak dobogtak, hangosan nyerítettek, és idegesen rázták sörényüket. A gyerekek abbahagyták a futkározást és a játékot. Visszaszaladtak az anyjukhoz és a szoknyájukba kapaszkodtak. Az asszonyok a férjükhöz fordultak, akik ugyanolyan elkerekedett szemmel álltak, mint a gyerekeik. Ez volt a vadon, hatalmasabb, mint amilyenekről a kandalló mellett előadott történetekben valaha is hallottunk. Ha ide belépünk, egy rejtélyes birodalomba jutunk, s ki tudja, miféle erők lapulnak a sötétség mélyén?

Két ember bukkant fel a semmiből hirtelen, hangtalanul, akár a kísértetek. Valóban olyanok voltak, mint valami látomás: egy szemvillanás alatt ott termettek előttünk, de egy pillanattal korábban még semmit sem láthattunk azon a helyen, ahol most álltak. Csak néztek ránk, és egy árva szót sem szóltak. Bennszülöttek voltak, rézbőrűek. Sokan közülünk most láttak először indiánokat. Váratlan felbukkanásukra jó néhányan rémülten sikítottak fel, s a férfiak közül többen is a fegyverükhöz kaptak. A salemieknek kellett közbeavatkozniuk. Ezek az indiánok nem akartak megtámadni minket. Egyszerűen csak álltak ott, hátukra vetett íjaikkal. Ők voltak a vezetőink. Egész úton kísérték minket, csak nem vettük észre. Most azért léptek elő, mert szükségünk volt rájuk. Nélkülük sohasem találnánk meg a települést, ahová igyekszünk. Több mint valószínű, hogy a segítségük nélkül soha többé nem látna minket senki.

Éppen az a két indián a vezetőnk, akiket a piacon láttam. A fiú és a nagyapja. A salemiek már ismerték őket, s a fiú odalépett hozzájuk, hogy beszéljen velük. Az előljáróink is összegyűltek, s hangos tanácskozásba kezdtek. Sokak meglepetésére a fiú ugyanolyan jól beszélt angolul, mint bárki más a társaságban. A nagyapja nem vett részt a megbeszélésen. Csendben ácsorgott, tudomást sem véve a rászegeződő vizslató tekintetekről. Időnként ránk villantotta fekete szemét, mintha saját kíváncsiságát akarná kielégíteni. Ismét úgy éreztem, mintha az én pillantásomat keresné, s egy másodpercre össze is kapcsolódott a tekintetünk. Ismét úrrá lett rajtam a furcsa érzés: mintha egyenesen a vesémbe látna. Tekintetével fogva tartott, mint róka a nyulat, aztán a pillantása tovasiklott, s a különös érzés elmúlt.

Mire befejezték a megbeszélést, a nap már lenyugodni készült az erdő mögött. Késő volt ahhoz, hogy beljebb merészkedjünk. Tábort kellett vernünk éjszakára.

Az indiánok eltűntek, a jóisten tudja, hová. A tűz pislákoló fényénél írok. Ezen a kis körön kívül mindent elnyel a sötétség.

Elias Cornwell imát tartott vacsora előtt. Máté evangéliumából idézett:

„Mert tágas az a kapu és széles az az út, a mely a veszedelemre visz, és sokan vannak, a kik azon járnak.

Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, a mely az életre visz, és kevesen vannak, a kik megtalálják azt...”

38. bejegyzés

Végre beléptünk az erdőbe. Az ösvény helyenként olyan széles, hogy egy király is kocsikázhatna rajta, máshol pedig teljesen eltűnik, s áthatolhatatlan ingovány állja utunkat. Cserjéken és tüskés bokrokon kell átverekednünk magunkat, néha egész fákat kell kivágni az útból, hogy a szekerek tovább tudjanak haladni. A kocsik megállnak, és Tobias meg néhány másik férfi fejszékkel és fűrészekkel nekilátnak megtisztítani a csapást. A fém hangos csattogással ütődik a fák kérgének, s az erdő fejszecsapásoktól hangos. Alig valamicskét haladunk csak előre. A sátként fölénk boruló levelek alatt forróság uralkodik, a levegő alig mozdul, s a milliányi csípős rovar kezd kellemetlenné válni.

39. bejegyzés

Már nem számolom az így eltöltött napokat. Rengeteg élmünk van, s az erdőből is tudunk gyűjteni, ha kell, de az indiánok ebben is nagy hasznunkra voltak. Ha ők nem lettek volna, minden bizonytalansággal szomjank halunk. A vastag, buja növényzet ellenére nem

bukkantunk vízre, de ezek az emberek minden eldugott kis patakot és forrást ismertek a vidéken. Ráadásul néha vadászni is elvitték a férfiakat, így időnként szarvas- és pulykahús is került az asztalunkra. Sőt, hoztak még mást is, magokat, gyümölcsöt és salátába való növényeket.

Minden nap addig vonulunk, míg sötétedni nem kezd. A fölénk hajló levélsátor jobbára eltakarja előlünk a napot, de amikor lenyugodni készül a látóhatáron, sárga, narancs és vörös színű vékony sugarakban tűz át köztük. Az árnyékok megszorodnak és megnyúlnak. Ez a jel, hogy igyekeznünk kell tábort verni éjszakára. Mikor az utolsó fénysugár is elhalványul, teljes sötétség borul ránk. Itt, az erdő mélyén nem világítanak a csillagok, s nem hatol be a holdfény.

Ahogy az éj leszáll, úgy kap lábra a félelem. A félelem az ismeretlentől. A félelem a sötétségtől.

Ez még a legerősebb hitet is képes megingatni. Elias Cornwell Istenhez fohászkodik, hogy oltalmazzon minket a veszedelemtől.

- *„Még ha a halál árnyékának völgyében járok is...”*

De még az ő hangja is megremeg.

Valóban a vadonban vagyunk. Rikoltozás és vonítás hangja hasít az éjszakába, ismeretlen állatok zaja hallik. Ilyet hosszú-hosszú ideje nem hallani már Angliában. A férfiak felváltva őrködnek, puskával a kézben, mert ezek a fenyegetések elég valóságosak. Az erdő farkasok, medvék és párducok otthona.

És a sátán rejteke. S ellene, és az ő erői ellen a fegyverek bizony nem nyújtanak védelmet. *„Csak az imádság óvhat meg tőlük”* - figyelmeztet Cornwell tiszteletes, de minden igyekezete ellenére furcsa hiedelmek és rémtörténetek terjednek az emberek közt. Történetek, amelyeket még Salemben hallottak sötét emberekről és erdei szellemekről, meg olyanok, amelyeket még otthonról hoztak, manókról és koboldokról, s más hasonló gonosz teremtményekről, melyek a tűz oltalmazó fényén kívül leselkednek ránk.

Szoros gyűrűben ütünk tábort, háttal az erdőnek, arccal a tűz felé. Az indiánok tőlünk mindig kicsit távolabbra telepsznek le. Kicsiny tüzet raknak, éppen csak pislákol a sűrű sötétben. Ha tartanak is valamitől, nem mutatják. Éjszakai menedéküket szinte a semmiből építik meg maguknak: fiatal fákat hajlítanak meg, azokat fedik be lombbal, majd páfrányból és az avarból gyűjtött száraz falevelekből vetnek ágyat. Reggelente, amikor tábort bontanak, semmi nyoma nem marad, hogy valaha is ott jártak.

40. bejegyzés

Én az erdő mélyén nőttem fel, így nem tartok annyira a vadontól, mint a többiek. Hasonlóképpen Jonah sem. Ő már járt Oroszországban és Csehországban, és megnyugtató, hogy az erdők ott is legalább ilyen hatalmasak, mint ez itt. Nem érzi magát fenyegetve. Inkább érdeklődéssel szemléli a dolgokat. Éjjelente beoson az indiánok sátrába. Csak ők tudják megmondani, mik azok a növények, amilyenekre az aljnövényzetben bukkant, és korábban sohasem látott. Megkérdezi, hogy hívják őket és mire jók. Hosszú órákat tölt velük, s amikor visszatér, lejegyez a könyvébe mindent, amit megtudott tőlük, s vázlatokat rajzol a ruházatukról, és a menedékről, amelyet építettek.

Sokan a csapatból azt gondolják, hogy az indiánok mind egyformák, mind egyszerű vademberek, de Jonah elmagyarázta, hogy Új-Anglia őslakói különböző törzsekre különülnek. Hasonló nyelveken beszélnek, melyek csak bizonyos kifejezésekben különböznek egymástól, csakúgy, mint ahogy ez Anglia különböző területeire jellemző. Ezek ketten a Pennacook törzs tagjai, akiknek a lakhelye innen

kissé északabbra található. A fiú fehér emberek közt tanult, azért beszél ilyen jól angolul. A nagyapja csak kevéssé bírja a nyelvünket, de ő ért a növényekhez, ő ismeri a nevüket és tulajdonságaikat. Az unokája pedig fordít neki.

Vannak azonban esték, amikor még Jonah is túl fáradt ahhoz, hogy bármit is csináljon. Az út ugyanis igen fárasztó. Minden nap új kihívásokkal kell szembenéznünk, hol egy folyón kell átkelnünk, hol ingoványos, mocsaras területen kell átverekednünk magunkat, hol pedig hegyeket kell megmászunk, vagy utat kell törnünk magunknak. Egyre többen nem tudnak járni, a lábuk fáj vagy elfogyott az erejük, de ha felülnek a kocsikra, azzal az ökrök és a lovak terheit növelik, úgyhogy ez a kiváltság csak igen keveseknek adatik meg. Mindennek ellenére igyekszünk tovább, méterről méterre törünk utat magunknak a vadonban, eltökéltségünket még az indiánok is elismerik.

41. bejegyzés

Múlt este, még a sötétség beállta előtt elértünk egy tisztást egy kisebb magaslaton, ami alkalmasnak tűnt éjszakai táborhelynek. A tisztás körül mindenfelé sűrűn nőtt növényzet, a mérhetetlen rengeteg legalább oly határtalan volt, mint az óceán, amelyet átszeltünk. Ahogy kinéztünk a fák közül, a felhők szétváltak, s egy vékony fénycsík tört át közöttük nyugat felől. A lenyugvó nap utolsó sugarai aranyló vörösre festették a hegyfokot a távolban.

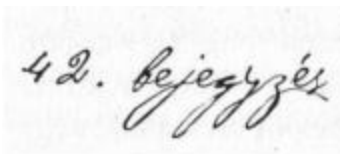
- Nézzétek! Odanézzetek! - harsant fel egy hang, majd rögtön utána egy másik.

Mindenki odarohant, hogy megnézze, mire ez a nagy kiabálás.

Füstcsík szállt fel a magasba, apró foszlányokban gomolygott az ég felé. Az első jele annak, hogy errefelé emberek is élnek. Néhányan azt gondolták, biztos valami indián település lehet, de a vezetőink a fejüket rázták.

- Ezt a tüzet fehér emberek rakták - állapította meg a fiatalabbik, s tekintetét az ellenkező irányba fordította. - Beulah a hely neve. Ez az a település, ahová tartanak.

Az emberek kiáltozva adtak hálát Istennek, s sokan egymás nyakába borulva zokogtak. Néhányan összekulcsolt kézzel térdre borultak. Ezt itt nem nézik jó szemmel, de nehezen szabadulunk régi megszokásainktól. Még Elias Cornwell sem tett rosszalló megjegyzéseket, ahogy máskor. Ő is boldog volt, elragadtatott arcán könnyek csorogtak.

42. bejegyzés

A hegy messzebb volt, mint gondoltuk. Amikor először megpillantottuk, úgy tűnt, olyan közel van, hogy ha kinyújtánánk a kezünket, szinte már megérinthetnénk, de a különös fények, s a várakozással teli boldogság kisebbnek mutatta a távolságot a valóságosnál. Még egy sor másik hegy magasodott köztünk és Beulah között. Még sokok keserves mérföldet kell megtennünk, míg eljutunk a célunkig.

43. Bejegyzés

Ahogy elhagytuk a hegytetőt, úti célunk teljesen eltűnt szemünk elől a fák végeleáthatatlan sűrűjében. Már éppen kezdtem attól félni, hogy talán látomás volt, illúzió csupán, de a fák ritkulni kezdtek. Az út is kiszélesedett, a csapást szegélyező növényzeten látszott, hogy visszanyesték. A földet elegyengették, a nagyobb gödröket betömték. Friss patanyomokat láttunk, de csak a mi lovasaink hagyták maguk után, akiket előre küldtünk, hogy jelezzék az érkezésünket. Ezen kívül semmi nyom. Az úton fű és gaz nőtt, nemigen használták.

Körülöttünk mindenfelé elkorhadt vagy épp kiszáradófélben lévő fák. Ezt igen különösnek tartottam. Hogy lehet, hogy ezek mind egyszerre pusztultak el? Jonah a fák törzsére mutatott: kérgüket egy széles sávban lefejtették. Ettől a fák kiszáradnak, s könnyebben lehet kidönteni őket. Ezt a módszert az indiánoktól lestek el, így tisztítják meg a területet, amelyre szükségük van. Már közel jártunk a településhez.

Ahogy haladtunk tovább, eltűntek azok az apró neszek, amelyek utunk során kísérték minket: nem hallatszott többé a madarak csicsergése, az állatok motozása. Az erdőre csend telepedett. Csak a harkályok kopácsolása visszhangzott a meg-megreccsenő faágak közt. Különös és baljóslatú csend volt ez, mintha egy olyan ösvényen járnánk, melyet csak szellemek koptatnak.

Végre ott magasodott előttünk a hegy, lábánál folyó kanyargott. A település egészen a csúcsáig nyúlt fel, s a hegyoldalban végig apró házak látszódtak elszórva, a

kéményükből füst gomolygott felfelé. Körülöttük az erdőt már kivágták, s a földet megművelték. Férfiak és asszonyok szorgoskodtak mindenfelé: egy férfi zsindelyt eszkábált az egyik háztetőn, egy asszony a frissen mosott ruhát teregette épp, a többiek pedig gyomláltak, kapáltak, vagy a kukoricasorokat járták, nézték szemes-e már. Ragyogón sütött felettük a nap, s nem vettek észre bennünket. Egy ideig csak álltunk ott és bámultunk, mintha a hosszú hetekig tartó út után valami mégis visszatartana bennünket.

Aztán egyikőjük felénk pillantott, és felkiáltott. Újabb kiáltások hallatszottak, emberek szaladtak felfelé a hírral a domboldalon, és összefutottak azokkal, akik lefelé igyekeztek. Csapatunk felbolydult, a csecsemőket és a gyerekeket felkapták, és mindenki rohanni kezdett, fiatalok és öregek egyszerre, a fáradt lábakba új erő költözött. Az erdőszélen találkoztak össze, a régi barátok, szomszédok, rokonok egymás nyakába borulva sírtak, és közösen adtak hálát Istennek.

Én Tobiasszal és Jonah-val maradtam. Hátrahúzódtunk, és csak csendben figyeltünk tovább. Minket itt nem várt, nem üdvözölt senki. Az indián fiú és a nagyapja ottmaradtak velünk. A települést figyelték, és az öregember mormogott valamit a saját nyelvén. Úgy hangzott, mintha imádkozna, de akár átok is lehetett, nem tudtam megállapítani. Aztán biccentett egyet Jonah-nak, megfordultak, és éppoly zajtalanul, ahogyan jöttek, eltűntek az erdőben.

A LETELEPEDÉS

44. bejegyzés
(1659. augusztus)

Nem minden csupa öröm, nem mindenki boldog. Martha egyik testvére a temetőben nyugszik, a másikat meg mintha kicserélték volna. A kis Annie-ból Mrs. Anne Francis lett, feleségül ment Ezekiel Francishez, az egyik tanácsnokhoz. Odahaza, ahogy Martha mesélte, Ezekiel Francis egyszerű béres volt, itt hatalmas földjei vannak, és a város egyik vezető embere. Nyilvánvaló, hogy Annie asszony alig várja, hogy új szolgálóra tegyen szert Martha személyében, de velem is tudna mit kezdeni, jól jön a dolgos kéz a ház körül.

- Nem ezért keltem át az óceánon. És te sem. Azt hittem, itt mindenki szabadon élhet - panaszolta nekem Martha.

Jonah azt mondja, lakhatunk vele és Tobiasszal. Martha vezethetné a háztartást, és mindenben egyenlően osztoznának, ami egészen tisztességes ajánlatnak hangzik. Egyikünk sem szeretné szolgálóként végezni. Martha húga nem lesz túl boldog, de nem tehet ellene.

Másoknak is csalódniuk kellett. John Rivers abban reménykedett, hogy itt majd találkozhat a testvéreivel, de csak annyit hallott felőlük, hogy már továbbmentek. Hogy hová, azt senki sem tudta. Próbálta megtudni, hogy miért, de mindenki a vállát vonogatta, és csak annyit mondtak: „Nem mindenkinek felel meg ez a hely.”

Sarah rátalált a rokonaira, a nővére és a sógora fontos emberek a városban, de azért egy ideig úgy tűnt, hogy a Rivers család továbbvándorol. Végül mégis úgy döntöttek, hogy maradnak. Sarah azt mondja, nem bolyonghatnak örökké, hogy megtalálják John testvéreit. Már nagyon belefáradt az utazásba, és a gyerekeknek is szükségük van otthonra, ahová hazatérhetnek. Itt nincs hiány földből, mindenkinek jut annyi, amennyit hajlandó megművelni. Rebekah megsúgta nekem, hogy az apja nem igazán elégedett a helyzettel. Ő gondolkodó ember, aki nem szereti a megválaszolatlan kérdéseket. A fivérei tudták, hogy jönni fog. Aggasztja, hogy nem várták meg az indulással, és üzenetet sem hagytak. De már mindjárt vége a nyárnak, s nem tudhatjuk, hová mentek. Így hát hagyta, hogy a felesége és Rebekah meggyőzzék, hogy maradjanak.

Én örülök ennek. Rebekah az egyetlen igaz barátom, aki valaha is volt az életemben, és nagyon hiányozna nekem. Tobias nem mondja ugyan, de tudom, hogy neki is.

*45. bejegyzés
(1659. szeptember)*

Sokakhoz hasonlóan, Vane-éknek itt van a családja, akik segítenek nekik a téli szállás megépítésében. A Vane család egy elkerített területen él, mintha csak saját falujuk lenne. A család feje Jethro Vane, aki fontos embernek számít a városban, ő az egész klán vezetője. Jethro gáncsoskodó, pénzsóvár alak. Már a nekünk juttatott föld egy részét is megpróbálta elvitatni. Nincs rá joga, semmilyen okirattal nem tudja igazolni a követelését, de ez nem akadályozza meg abban, hogy minduntalan felemlegesse a sérelmeit.

Egész kondányi elvadult, kódorgó disznaja van. Azt hiszem, szándékosan engedi őket szabadon, hogy letapossák a kis kertet, amelyet Martha szeretett volna elkeríteni magának. Tobias megígérte, hogy eszkábál rendes kerítést, hogy távol tartsa az állatokat, de addig az én feladatomban, hogy elkergessem őket.

Mivel nekünk nincsenek itt rokonaink, akik a segítségünkre lehetnének, saját magunknak kell gondoskodni mindenről, és hát rengeteg a tennivaló. A házak építésére is alig marad időnk. Már csak két hónap, legfeljebb három, és beköszönt a tél. A föld, amelyet kaptunk, igen termékeny, de néhány helyen még ki kell vágni a fákat, a többi területet pedig fel kell törni, és végig kell szántani.

Tömérdek a teendő, de vasárnap nem dolgozhatunk, az ünnepet szigorúan tartani kell. *„Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat. De a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon.”*

Az Úr napját itt is megünnepeljük. Ilyenkor tilos a munka. Nem gyújthatunk tüzet, nem szabad főzni, és az állatoknak magunknak kell élelem után nézni. A nap legnagyobb részét az imaházban töltjük a hegy tetején. Minden út oda vezet, mint a küllők a kerék középpontjába. A város egyetlen figyelemreméltó épülete. Négyzet alakú, dél felé néző ház, gúla alakú tetővel, melyből középen kis torony magasodik ki. Hogy magasabb legyen, hatalmas, idővájta kőtömbökre építették. Bejáratához egymásba ékelt kő lépcsőfokok vezettek fel.

A durva, festetlen deszkából készült falra az egyik oldalon szabálytalan sorban bozontos farkasfejeket szögeztek, alattuk a fára rőtörös és fekete szakállt festett a vér. Azért vannak itt, hogy figyelmeztessenek minket az erdőben

ólálkodó veszélyekre, s hogy megmutassák a farkasoknak, ki is itt az úr. Letaglózott a látvány. Sohasem láttam még farkast, sem élő, sem holtat. És ezek itt már nagyon nem élnek. Némelyik nem több, mint egy összeaszott, rothadó massa, melyet a felismerhetetlenségig szétrágtak a férgek. Amiket nemrég tettek föl, azokból még mindig sugárzik valamiféle félelmetes vadság. A szőrük már fénytelen, s düllelt tekintetük haláluk után csak opálos kéken mered a semmibe, véres agyaraik azonban továbbra is kihívóan vicsorognak ránk.

- Aztat ottan én lőttem - mutatott rá az egyikre egy férfi büszkén, mikor észrevette, hogy a farkasokat bámulom. Aztán a mellkasára bökött. - Én vagyok az öreg Tom Carter. Ezt itten pedig én ejtettem csapdába.

Ismerem ezt az embert. Az erdőben tengődik. Nincs már szinte egy foga se, s a lehelete szesztől bűzlik, ő maga pedig sok minden mástól. Amikor először megpillantottam a kunyhóját, szénakazalnak néztem. Egy nyomorult kis kalyiba, szalmazsúpból és sárból tapasztva.

- Új vagy itten?

Bólintottam.

- Nem láttalak én már tégedet az erdőben?

Megint bólogattam. Néhányszor bemerészkedtem, csak kíváncsiságból.

- Ottan aztán vigyázni kell, kisasszonka! - A farkasfejek felé biccentett. - Nem tűnnek sokkal nagyobbak, mint egy kutya, ugye? De ne hagyj, hogy ez megtévesszen! Nem túl nagyok, de annál vadabbak. Neked esnek, és átharapják a torkodat, még mielőtt annyit mondhatnál, hogy nyikk.

Az imaház ajtaja mindenféle hirdetménnyel van tele, újakkal, nemrég írottakkal, és régiekkel, amelyeknek a papírja már megsárgult, s az írás is olvashatatlaná vált rajtuk. Házassági hirdetések, utasítások és tilalmak, amelyekből igen sok van errefelé. Tiltá *az Úr, hogy...*

A várost Isten szigorú törvényei szerint irányítják. Bárki, aki megszegi őket, könnyen kalodában találhatja magát, vagy korbácsolásra ítélik, de még az is megtörténhet, hogy új lakóhelyet kell keresnie magának.

A vasárnapi istentiszteleten kivétel nélkül mindenkinek ott a helye. A távolmaradók kiűzöttnek. Nem csak a templomból, de az egész közösségből. A szentbeszédnek hosszú órákig tartanak. Elias Cornwell most Áront játszik Johnson tiszteletes Mózesével, ők ketten gyakran prédikálnak egymás után. Rendezett sorokban ülünk a fapadokon, egyik oldalon a nők és a gyerekek, másik oldalon a férfiak. Egyenesen kell ülnünk, mintha nyársat nyeltünk volna. Ha valaki meggörnyed, vagy megbiccenti a fejét, annak a dézsmaszedő ráüt a hátára, vagy nagyot koppint a fejére.

Johnson tiszteletest úgy követik, mint egy prófétát. Azok, akik vele együtt jöttek ide, szinte bálványozzák. Csüngnek minden egyes szaván. Az ő szava Isten szava, s Isten szava törvény. Sokszor lejegyzik a beszédeit, hogy később újból elolvashassák. Csak ülök, lehajtott fejjel, és írok szorgalmasan. De én egészen más célból. A szószékre egy hatalmas szemet festettek. Isten szeme mindent lát. Az ő figyelő tekintete alatt vezetem a naplóm.

Johnson tiszteletes valóban hasonlít egy prófétára, abban mindenképpen, hogy hosszúra növesztette a haját és a szakállát. Máskülönben széles vállú, domború mellkasú, zömök testalkatú ember. Inkább látszik kovácsnak, mint

prédikátornak. Az ökle, ahogy időnként a szószék szélére csap, akár egy jókora csülök és olyan szőrös, mint a disznó háta.

Nem kedvelem őt. Nem tetszik a nézése. Mélyen ülő szemei olyan sötétek, mintha csak lyukak lennének bozontos szemöldöke alatt. A tekintete üres és hideg, mint a puskacső. Próbálom kerülni a pillantását, amikor felém néz. Nem akarom, hogy felfigyeljen rám.

Martha mellett ülök. Mint újonnan érkezettek, a jobb oldalon kaptunk helyet, a hatalmas kétszárnyú ajtó mellett. Télen huzatos lesz itt, de nekem megfelel. Épp annyira van távol a szószéktől, amennyire szeretném.

Johnson tiszteletes felesége és a gyerekei foglalják el az első sort.

Johnson asszony legalább annyira vézna, mint amennyire tagbaszakadt a férje. Amikor áll, egyik kezével a hátát támasztja, s az arca olyan sápadt, hogy szinte már szürke. A száját úgy szorítja össze, mintha citromba harapott volna, vagy hányingerrel küszködne. Martha odasúgja nekem, lehet, hogy gyereket vár, de gyorsan hozzáteszi, reméli, mégsem. A gyerekek, akik mellette ülnek sorban a padon, legalább tízen vannak, a legnagyobb lány úgy tizennégy éves lehet, a legkisebbek pedig még alig totyognak.

- Nem kellene már több, szép nagy alom ez így is. És vannak még jó páran a föld alatt, a temetőben, szegény párák.

Martha suttogása alig hangosabb a leheletnél, de az egyik dézsmaszedő már mogorva arccal tekinget felénk. Martha nővére előlről a második sorban ül, a többi városi előljáró feleségével együtt. Nagyon büszke erre, s mindig önelégülten mosolyog ránk, amikor belépünk.

Riversék, Sarah, Rebekah és a gyerekek előttünk foglalnak helyet. John a túloldalon ül, de közelebb a terem elejéhez. Bár még túl új ahhoz, hogy szava lehessen itt, John Rivers mégis csak előljáró a saját közösségében, s mint ilyen, tisztelet övezi.

Elias Cornwell lelép a szószékről. Most Johnson tiszteletes emelkedik szólásra.

- *„Megemlékezzél e napról, melyen kijöttetek Egyiptomból...”*

Mi vagyunk Isten kiválasztott népe, csakúgy, mint egykoron a zsidók. Nem szenvedtünk tán mi is a vadonban? Nem vezérelt tán minket utunkon a Gondviselés? Nem láttuk tán a fénysugarat, mint Isten ujját, ami kijelölte számukra ezt a helyet?

Rátaláltunk egy hegyre, melynek lejtőin megtelepedhettünk. Éhesen értünk ide, és élelemre találtunk, szinte csak megsimítottuk a földet, s az ontotta a javakat, olyan bőséggel, hogy átvészelhettük a telet, és semmiben sem szenvedtünk szükségét. Rétekre leltünk itt, és dús fűvű legelőkre, s elegendő ivóvízre, hogy ember és állat mind szomját olthassa.

Ez mind az Úr gondoskodásából vagy, annak jele, hogy Isten vigyáz ránk. Beulahnak, Isten jegyesének neveztük el ezt a helyet, és az Úrnak ajánljuk. Várjuk az ő eljövetelét, és én mondom, az nem lesz már soká. Mert eljött már a sátán országa. Mindenhol ő uralkodik. Mindenütt előtörnek az ő erői, még itt, Új-Angliában is. - Bozontos fejét felénk fordítja, és fekete szemöldökét ráncolva hozzánk, újonnan érkezettekhez szól. - Üdvözlünk benneteket, testvéreim, örvendeztetek, hogy épségben érkezettetek hozzánk, de ha azt hiszitek, hogy magatok mögött hagytátok a Gonoszt az

Óhazában, akkor tévedtek. Ha üdvösségre vágyunk, ébernek kell lennünk. Nem tudjátok tán, hogy a sátán mily erős és ravasz? S hogy az indiánok az ő cinkosai, őt szolgálják az erdeikben? A Gonosz erői mindenütt ott ólálkodnak, lesben állnak a fák között és a bokrokban. Még közöttünk is jelen vannak, kígyóként tekergőznek, alattomosan és észrevétlenül, megbújnak a padló alatt, mint a csúszómászó férgek...

Végül aztán kiözönlik a nép az imaházból, s mi is mehetünk vissza a félig-meddig elkészült otthonunkba. Vasárnap lévén nem dolgozhatunk, de Tobias szemmel láthatólag alig várja már, hogy kezébe vehesse a fejszáját, John Rivers szintúgy. Jonah szívesen tenne-venne a kertjében, de mivel az is tiltott ezen a napon, csak ácsorognak zsebre tett kézzel, és a félig kész házat és a félig fölászott földdarabot bámulják.

Együtt építjük a házunkat, szomszédok leszünk. Mivel újak vagyunk itt, az erdő szélén jutott nekünk terület, távol a város központjától. A legközelebbi szomszédunk az iszákos öregember, Tom Carter. De mi nem úgy építkezünk, ahogy ő. Fából építjük a házunkat, hogy tartós legyen.

Tobias és John végzik a munka nehezét: kidöntik a fákat, idevontatják, majd szétfűrészelik és méretre vágják azokat. Joseph, John legidősebb fia tizenhárom éves, de úgy dolgozik az apja mellett, mint egy kész férfi. Néha mások is jönnek, hogy a segítségükre legyenek. Mindenkinek fedél kell legyen a feje fölött, mire beköszönt a tél. Ez a város számára is fontos. Jonah irányítja a munkálatokat. Tanácsai alapján másféle házakat építünk, mint a többiek. Utasításai szerint a falakat szögletesre vágott, nagy rönkfákból rakjuk, a réseket betapasztjuk mohával. Csehországban látta ezt a módszert. Így az épületek jól tartják majd a meleget a téli fagyok idején is.

Ahogy a nyár lassan ősze hajlik, lázasan készülünk a télre, ami errefelé igen kemény. Minden munkát időben be kell fejeznünk, különben az állatokkal együtt megvesz minket az isten hidege. John azt mondja, építsünk egy istállót a jászágoknak közvetlenül a ház mellett, hogy melegben és biztonságban legyenek. Ha szabadon hagyjuk őket a mezőn vagy az erdőben, akkor könnyen nyomuk veszhet. Meg aztán, a magas hóban még az ajtón is nehezen jutunk majd ki, úgyhogy az állatok ellátása egyébként sem lesz könnyű feladat.

Martha csirkéin kívül, amelyek köszönik szépen, nagyon jól vannak, most már van egy tehenünk és egy disznónk is. Tobias eladta néhány felesleges szerszámát, meg mivel itt orvos nincsen, Jonah pedig patikárius, az emberek hozzá kezdtek járni kezelésre vagy gyógykészítményekért, tartozásukat pedig természetben róják le.

46. bejegyzés

Minden percünket lefoglalja a munka, és megint csak a munka, de mostanra már legalább Riversék háza elkészült. Amíg a másikat be nem fejezzük, addig mindannyian ott lakunk, összezsúfolódva.

Elkezdtem kijárni az erdőbe, hogy mohát gyűjtsek az építkezéshez, és növényeket Jonah-nak. Ő és Martha gyógynövényeket palántáznak. Tobias éppen elkeríti a területet, hogy távol tartsa a disznókat, ők meg előkészítik az ágyásokat a vetésre, és elültetik a dugványokat, melyeket még otthonról hoztak. A zsálya, a kakukkfű és a rozmarying cserépbe kerül, hogy be lehessen vinni azokat a házba, amikor beáll a fagy, a margitvirágot, a gyékfűt, a

féregűző varádicsot, a bazsarózsát és a mákot pedig majd tavasszal vetik el. Jonah maga is sok mindent tud a növényekről, de Martha ismereteit is igyekszik hasznosítani, szorgalmasan feljegyez mindent, amit tőle hall, és korábban nem ismert.

- Mi újat mondhatnék magának? Én csak egy egyszerű vidéki asszony vagyok - morgolódik Martha türelmetlenséget színlelve.

- Nagyon is sokat! - Jonah szeme csak úgy szikrázik. - Jóval többet, mint néhány londoni orvosdoktor!

Martha pirulva tiltakozik, de én mondom, hízeleg neki a dicséret, örömmel segít hát Jonah-nak. Bizony, hatalmas a tudása, amely még az anyjától meg annak az anyjától szállt rá, és amit még soha senki nem vetett papírra.

Jonah könyvet akar írni: *Az Óhaza és az Újvilág növényeinek teljes gyűjteménye és használati kézikönyve Jonah Morse tollából. Egyelőre csak egy vaskos, összerendezetlen papírhalmoz, kartonpapír borítólapok közt.* Jonah rengeteg növényt gyűjtött már össze élete folyamán, mindet lerajzolta, és lejegyezte a tulajdonságaikat is. Bármerre járt, minden országban, ahol csak megfordult gyarapította a gyűjteményét, mint ahogy itt is teszi.

Sokat barangol az erdőben, gyakran én is vele tartok. Megyünk az orrunk után, s mindent begyűjtünk, ami érdekes lehet. Néhány növény csak alig különbözik azoktól, amelyek otthon nőnek. Azután vannak olyanok, amelyekről Jonah az indiánoktól hallott az idefelé vezető úton, vagy azok, amelyeket a Tradescant-gyűjteményéből ismer. De igen sokról nem tudunk semmit, még a nevüket sem, nemhogy azt, hogy mire lehet használni őket. Ezek azok, amelyek különösen érdeklik Jonah-t. Fontos számára, hogy ő írja le

őket először, és az ő könyve legyen az első, amely közli tulajdonságaikat és használatukat is.

- Ez az egyik ok, amiért idejöttem, Mary. Mondhatni, ez életem célja.

47. bejegyzés

Nem mindig Jonah-val megyek az erdőbe. Van, amikor egyedül. Most már erősen ősze fordult az idő. A nappalok még mindig melegek, de az éjszakák egyre hidegebbek. Jonah-ra szükség van a házépítésnél, amit mindenképpen be kell fejezni még a tél beállta előtt. Az erdő bőségesen ontja a javakat. Oda járok gyümölcsért, olajos magvakért, gombáért, mindenféle ehető dologért, amivel csak növelhetjük ételmiszerkészleteinket. Be kell vallanom egy szörnyű dolgot. Van egy óriási titkom. Ha bárki rájönne, komoly fenyegetésre számíthatnék.

Rászoktam, hogy fiúruhában járok, mikor egyedül bóklászom az erdőben.

Az ösvények keskenyek és szűkek. Tüskebokrok és tövises cserjék kapaszkodnának hosszú szoknyámba, leszakítanák a főkötőmet, felhasogatnák a mellényemet, így elcsentem Joseph egyik nadrágját, amelyet Martha javításra dobott félre, egy sapkát, mely Tobias tulajdona, és Jonah egyik erős bőrmellényét. Viaszosvászonba csomagoltam és jól elrejtettem őket egy fa odvába.

48. Bejegyzés

Ma tiszta és meleg nap volt, messzire merészkedtem az erdőben, sokkal messzebbre, mint eddig bármikor. Már dél is elmúlt, addig bolyongtam. A levelek alatt a hőségben alig volt levegő, s a zsákom egyre jobban húzta a vállamat. Épp arra gondoltam, hogy visszafordulok, vagy legalábbis megpihenek egy kicsit, amikor egy tóra bukkantam, amelyet annyira eltakartak a fölé boruló fák, hogy majdnem belepottyantam.

A víz mellett kissé hűvösebb volt, így lejjebb másztam, egy nagy darab, sima szikláig, mely úgy állt ki a domboldalból, mint egy napsütötte terasz. Lehajoltam, hogy egy kis vizet merjek a tenyerembe. Hideg volt, de azért nem jeges, és kellemes érintésű. Melegem volt, és a ruhám alatt erősen megizzadtam, ahogyan szinte egész nyáron. A nappalok forróak, és mi keményen dolgozunk. Hányszor, de hányszor vágyakoztam egy fürdő után! De lakhelyünkön alig lehet elvonulni a többiektől, úgyhogy a kezünk és az arcunk megmosásán kívül bármi más szinte lehetetlen.

Körbepillantottam. Reggel óta egy árva lelket sem láttam, és már mérföldekre jártam a falutól. Gyorsan kibújtam a ruháimból, és belecobbantam a tóba. Kellemes érzés volt, a víz úgy ölelt körbe, mint egy darab sötétzöld selyem. Nem volt nálam szappan, de amilyen alaposan csak tudtam, végigdörgöltem magam, még a hajamat is megmostam és kicsavartam. Beúsztam a tó közepére, és csak lebegtem a felszínen, bámultam a fejem fölött a faleveleket s a fák között átszűrődő napsugarakat. Mikor már kezdtem fájni, a partra úsztam, és kifeküdtem egy napsütötte sziklára.

Bizonyára elnyomott az álom, mert amikor felocsúdtam, a nap már máshol járt az égen. Gyorsan felmértem, hol vagyok, és összekapkodtam a ruháimat. Ahogy felemeltem a batyumat, valami leesett róla. Egy kis köteg falevél. Ahogy megfogtam őket, viaszos, szappanos tapintásúak voltak. Amikor bementem a vízbe, még nem voltak itt. Ebben biztos voltam. Akkor láttam őket először. De vajon hogy kerültek oda?

Körbenéztem. Nyomát sem láttam senkinek. Semmi sem mozdult, s a tó vize is olyan sima volt, akár a tükör. Hirtelen egy kiáltás ijesztett meg. De csak egy szajkó volt, semmi más. A szajkók tolla itt élénk kék színben pompázik, s rikkantásuk szelídebb, mint odahaza. Vártam, hogy hol pillantom meg a színes madárkát az ágak között, de nem láttam semmit, csak a rikoltást hallottam ismét. Úgy hangzott, mint egy kacaj, ahogy hangosan visszhangzott az erdő csendjében.

Felvettem a levélköteget, és begyömöszöltem a táskámba.

Egész úton visszafelé úgy éreztem, mintha valaki figyelne, a bőröm bizsergett, s ez egészen biztos jel. De látni nem láttam senkit. Először azt gondoltam, valaki a városból. Odarohantam az odvas fámhoz, attól féltem, hogy felfedezték. Bár, ha jobban belegondolok, amikor a férfiak bemerészkednek az erdőbe vadászni, fát vágni, akkor olyan nagy zajt csapnak, hogy azt mérföldekről is meghallani, úgyhogy őket biztos észrevettem volna. Lassan már hinni kezdtem a szellemekben.

Jonah-t nagyon érdekelte az újonnan begyűjtött növényem. Alaposan megforgatta a tenyerében, és megszemlélte a nagyítóján keresztül, aztán kijelentette, hogy ez egyfajta szappanfű. Úgy gondolta, hasznunkra

lehet, ha nincs kéznél valódi szappan. Megkérdezte, hogy hol találtam.

- Egy tó mellett - válaszoltam, és éreztem, hogy előnti a pír az arcomat.

- Hm, hm. Jól van, jól van.

Jonah nem vette észre, hogy elpirultam. Óvatosan kiterített egy levelet, és kezdte berajzolni a fűvészkönyvébe, s közben megígértette velem, hogy megmutatom neki a helyet, ahol gyűjtöttem. Beleegyezően bólintottam, bár közben azon tűnődtem, vajon hogy fogom neki megmutatni, hol nőtt ez fű.

49. bejegyzés

A következő alkalommal, amikor az erdőben jártam, ismét éreztem azt a különös bizsergést a bőrömön. Megálltam hallgatózni, és körbenéztem, de senkit sem láttam, és semmit sem hallottam a megszokott neszeken kívül. Úgyhogy színlelt egykedvűséggel ballagtam tovább, de minden érzékemmel feszülten figyeltem. Mégsem vettem észre semmit.

Olyan hirtelen bukkant elő, hogy tényleg azt hittem, valami kísértet, és akaratlanul is hátrahőköltem.

Az indián fiú volt, akit Salemben láttam és az idevezető úton segítségünkre volt. A hátára vetett tegezből nyílvevesszők álltak ki, egyik kezében rövid íjat tartott, a másikat tenyérrel felfelé felém nyújtotta. Biztosan azt hitte, hogy én is elszaladok előle, mint valami riadt állat, ahogyan Deborah vagy Sarah tette volna, vagy bármelyik másik lány

a városból. Ők azonban sohasem merészkednének be ilyen messzire az erdőbe. Reszketve megállnak szélén, s úgy pislognak befelé a fák közé, mint egy ijedt kisgyerek. Maradtam hát, csak kicsit össze kellett szednem magam.

- Nem félek tőled. Mit akarsz?

Vállat vont, és lesütötte a szemét. Olyan hosszú és sötét szempillája volt, mint egy lánynak, egészen az arccsontjára festett fekete csíkokig ért. Amikor ismét felpillantott rám, a tekintetében csintalanság bujkált.

- Sokszor láttalak már erre. Először azt hittem, fiú vagy, de aztán...

Ha ő hagyta ott a szappanfűvet a tónál, akkor látnia kellett engem... Ez sokkal jobban megrémisztett, mint a kés az övében, az íja, vagy a hirtelen felbukkanása. Csak bámultam rá meredt szemmel, borzongva. Hangosan felnevetett, s valahol az erdő mélyén egy szajkó válaszolt rá ugyanúgy, aztán egy másik. Még jobban nevetett, amikor látta, hogy a felismeréstől a vér az arcomba szökött. Erre aztán sarkon fordultam, hogy elszaladjak, de gyorsabb volt nálam.

- Ne menj el! - kapta el a karomat. - Nálunk a lányok és az asszonyok is gyakran járnak ruha nélkül - ez nem jelent semmit.

- De nekem nagyon is sokat jelent. - Kiszabadítottam magam a szorításából, és nekiiramodtam. Olyan gyorsan futottam, ahogy csak bírtam.

- Várj már! Állj meg! - kiabált utánam. - Te meg az az idősebb férfi, Jonah...

Nem hallottam, mit mondott még, csak futottam inam szakadtából, míg vissza nem értem az odvas fáig.

50. bejegyzés

Jonah-t baleset érte. Tóbiásnak és Johnnak segített a fűrészgödörben, amikor egy farönk, amelyet épp megmunkáltak, leesett, egyenesen a lábára. Összezúzta a bokáját, és Martha szerint lehet, hogy csontja is törött, de ezt nem tudják megállapítani, mert az ízület percek alatt óriásira dagadt. Martha mákonyt adott neki, hogy csökkentse a fájdalmait, de a borogatáshoz szüksége lenne orbáncfűre, pirítógyökérre, fekete nadálytőre, édesköményre és ördög szemre. Egyik sem terem itt. Nem tudom, mi tévő legyek.

51. bejegyzés

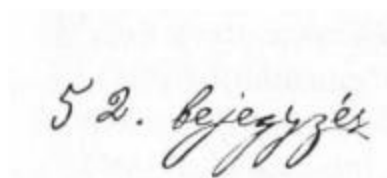
Martha megtett mindent, amit tudott egyszerű gyógyszereivel, de Jonah lába kezd üszkösödni, s már láza is van. A városban nincsen orvos. Egész Új-Angliában alig akad egy-kettő, és senki sem tudja, hol találhatnánk valakit, aki hajlandó lenne eljönni ide. Nem mindenki találja úgy, hogy szükség lenne orvosra, annak ellenére, hogy Jonah igen rossz állapotban van. Johnson tiszteletes azt mondja, a sorsa Isten kezében van.

Tobias orvosért indulna. Nekünk nincs lovunk, de John Rivers felajánlotta, hogy kölcsönadja az övét. Ám már elmúlt dél, és John szerint jobb lenne, ha holnap reggel indulna

útnak. Nem tudjuk eldönteni, hogy mi legyen, de az az egy biztos, hogy ha nem szerzünk segítséget, Jonah elveszítheti a lábát, sőt, nem kizárt, hogy meghal. Martha az ajkába harap. Úgy érzi, már így is elkéstünk. Látom a tekintetében.

Nem tudok tovább idebent maradni.

Rögvest felveszem a zsákomat, és elindulok az erdőbe. Ez alkalommal nem a kíváncsiság vezérel, s nem is a tudományos felfedezés vágya. Most emberélet forog kockán.

A handwritten note in cursive script that reads "52. bejegyzés".

Járatlan utakon, ismeretlen ösvényeken igyekszem előre. Nem félek attól, hogy eltévedek. Az erdőben nőttem fel, favágók fiaival és szénégetők gyermekeivel barátkoztam. Megjelölöm, merről jöttem.

Nem vettem észre az indián fiút, de ez nem jelentette azt, hogy nem volt ott. Addig mentem, amíg érezni nem kezdtem a bizsergést a bőrömön. Most nem volt kedvem ahhoz a macska-egér játékhoz, amit úzni szokott velem.

Hívtam, hogy jöjjön elő.

- Mit akarsz?

- Segítened kell.

Elmondtam neki, mi történt. Figyelmesen végighallgatott.

- A nagyapám emlékszik Jonah-ra. Jó embernek tartja. Nem olyanak, mint a többiek. Jonah is gyógyító, mint a nagyapám. Ő *powwaw*. - *Felhúzta a szemöldökét, mintha azon gondolkozna, hogyan magyarázza meg ezt.* - Több mint gyógyító, ő szellemi vezér.

- Mint a mi papjaink?

- Nem olyan, mint Johnson. - Kisebb szünetekkel ejtette a szótagokat, mintha külön szavak lennének. - A nagyapám megérezte, hogy Jonah bajba került, és ideküldött engem, hogy segítsek. A szappanfűvet is én adtam, ajándékba. Aztán amikor legközelebb találkoztunk, elszaladtál...

- És most tudsz segíteni?

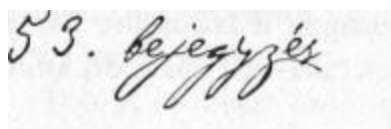
- Megkérdezem a nagyapámat. Ő tudni fogja, hogy lesz a legjobb.

- Vigyél oda hozzá!

- Nem. Az lehetetlen. Majd én megyek hozzátok.

- Mikor?

- Hamarosan. Mire még egyet szólhattam volna, eltűnt.

53. bejegyzés

Jonah állapota továbbra sem javul. A láza egyre magasabb, és a lába is egyre csak feketedik. Riversék házából átszállították abba az épületbe, amelyet Tobiasszal építenek. Csak a puszta falak állnak, de legalább csendes, nem hallik a gyerekzsivaj. Martha ápolja, Jonah hánykolódik,

nyöszörög, teste forró, mint a tűz, és reggelre már félrebeszél.

Fent akartam maradni, hogy segítsek Martnának, de bizonyára elnyomott az álom. Arra ébredtem, hogy Tobias a csizmáját húzza.

Hajnalodott, és a levegőt megtöltötte az erdőben csiripelő madarak hangja.

- Igazán abbahagyhatná már ez a madár a csivitelését! - Martha a halántékához szorította a kezét. Az erdő zsongásából jól hallhatóan kitűnt egy szajkó ismétlődő rikoltása.

Odarohantam az ajtóhoz és nagy lendülettel kitártam. A lépcső egyik oldalán egy hatalmas kosarat találtam, tele növényekkel. Húsos szárok és fényes levelek ragyogtak a harmatcseppektől, olyan frissen gyűjtötték őket, hogy még lekókadni sem volt idejük. A lépcső másik oldalán egy kisebb kosár állt, vászonnal letakarva. Ebben néhány apró, kivájt tököt, kisebb agyagedényeket és pár darab, tasakká hajtogatott faháncsot találtam. Felnéztem és körbepillantottam. Ismét hallottam a szajkó kiáltását valahol a közelben. Egészen közel. Követtem a hangot az erdőbe.

A fák alatt várt rám. Elmondta, mit tanácsol a nagyapja. A kosárban lévő leveleket meg kell főzni, s a kihűlőben lévő masszát rákenni Jonah lábára. A nyírfakéregbe csomagolt porokat el kell keverni vízzel, és megitatni vele. Az majd leviszi a lázat. Az agyagedényekben lévő folyadék a vért tisztítja meg a mérgektől. És végül a kis tökök tartalmát bele kell masszírozni a bőrbe, hogy segítsen a törésnek összeforrni, miután a csontot már a helyére rakták, és a duzzanat is lelohadt.

Nem is tudom, hogyan köszönjem meg neki.

- Azért még nem gyógyult meg. Holnap is eljövök, hogy megtudjam, mi van vele. Majd figyeld, mikor jelzek!

- Várj! Hogy hívnak?

- Szajkó. Nem jöttél még rá?

Nevetésének hangjára madarak feleltek mindenfelől az erdőből.

Mire visszamentem a házhoz, Martha már bevitte a kosarakat. Rögtön tudta, mire valók a növények, s már javában főzte őket egy üstben. A főzet tiszta, friss illata betöltötte a szobát, elnyomta a betegség szagát, és gyógyulást ígért.

Elmondtam Marthának, hogy kitől és mi módon jutottam ezekhez a szerekhez, és azt is, mi a további teendő velük. Martha nem nagyon örül neki, hogy állandóan az erdőben mászkálok, s annak még kevésbé, hogy bennszülöttekkel csereberélek, és az ő pogány orvoslási módszereikhez folyamodom. De a puding próbája az evés. Ő is tudja, hogy nincs más választásunk.

Tóbiásnak nem kell orvosért mennie. A borogatás levitte a duzzanatot, a porok pedig a lázat. Jonah kezdi visszanyerni a színét. És a lába sem fekete már.

- Csoda történt! - kiáltott fel Martha, mikor letekerte a kötést. - Igen, ez maga a csoda! Isten gyermekei vagyunk valamennyien. Pogány szokásaik ellenére ők jobb keresztények, mint itt jónéhányan. - Aztán felém fordul. - Ez persze nem azt jelenti, hogy örülök annak, ahogyan ezekhez hozzájutottál. Csak felhívod magadra a figyelmet. Ha valaki meglát az erdőben kószálni, ráadásul egy indiánnal...

- De nagyon vigyáztam, hogy senki se vegyen észre!

- És ha mégis...

Arcán őszinte aggodalom tükröződik, ahogy rám néz, de aztán abbahagyja a morgolódást, inkább Jonah ápolásával foglalkozik. A fájdalmai még nem szűntek meg teljesen. Martha és én arra készülünk, hogy helyre igazítsuk a bokáját. Szükségünk lesz majd Tobiasra, hogy lefogja.

54. bejegyzés

Meg kell fogadnom Martha tanácsát. Ritkábban megyek az erdőbe, de azért nem hagytam fel vele teljesen. Az egyetlen szomszédaink Riversék, leszámítva az öreg lom Cartert, de ő folyamatosan részeg, vagy ha nem, akkor alszik. Még senki mást nem láttam errefelé, akkor meg ki a csuda láthatna meg?

Jonah is úgy tartja, butaság, hogy Martha ennyire aggódik. Ő inkább arra biztat, hogy kutassak föl még több növényt. Szömörécét, babérlevelet, kígyógyökeret, svédkendert, viaszvirágot, keverőfüvet, csukókát. És a lista csak egyre gyarapszik. Szajkó megmutatja nekem, merre találok a gyógyító füveket, néhányat az indián nevükön említ, másoknak azt a nevet mondja, amelyet a telepések adtak neki. Elmeséli, mit lehet tudni róluk, megmondja, hogy a növény melyik része mérgező, melyik ehető, és melyiket milyen betegség gyógyítására használják. Én pedig figyelmesen hallgatom, hogy aztán mindent elmondhassak Jonah-nak.

- Hogy van?

- Sokkal jobban. Hamarosan már járni fog, még ha bottal is. Addig is felpolcolt lábbal üldögél, és a fűvészkönyvén

dolgozik.

- Meséltem erről a nagyapámnak. Érdekesnek találja, amit csináltok. Látni szeretne.

- Úgy érted, Jonah-t? De hát mondtam már, hogy még nem tud járni.

- Nem őt. Veled akar találkozni.

- Velem? Miért?

- Azt majd ő elmondja neked.

- Mikor?

- Nem ma. Ma már későre jár. Majd megtudod idejében. Keresni foglak. Ezzel magamra hagyott, és eltűnt az erdőben. Tudom, hogy nem mehetek utána. Még azt sem tudnám megmondani, merre indult. A léptei hangtalanok, egy falevél sem zizzen, egy gally sem reccsen, amerre jár, s én már nyomát sem látom a szürkületben.

55. bejegyzés

Sosem tudhatom, Szajkó mikor jön legközelebb. Egyszerűen csak megjelenik. És sohasem látom. Akár egy karnyújtásnyira is lehetne tőlem, akkor sem venném észre. Megtanít rá, hogyan járjak csendben az erdőben. Olyan halkán, hogy az állatok előmerészkedjenek, és ne ijesszem el őket. Aztán madárhangokra tanít. A szajkót már majdnem olyan jól tudom utánózni, mint ő. Így megtudhatom, hogy itt van-e. Rikoltok egyet, és ő visszakiált.

Néha ajándékokat hagy az ajtónk előtt. Kicsi, gyékényből vagy fűzfából font kosárkákat, tele mogoróval és gyümölcssel, szilvával és kék áfonyával. Tudja, hogy ez Martha kedvence, hasonló a fekete áfonyához, csak nagyobb és édesebb.

Soha nem jön be a városba. És a többi bennszülött sem. Ő az egyetlen, akit láttam azóta, hogy megérkeztünk ide.

56. bejegyzés
(1659. október?)

- Tudni akarod, miért nem látsz az erdőben senkit az én népemből? Szamócát eszegetünk egy tisztáson. Szajkó ismer egy helyet, ahol egészen addig terem a gyümölcs, amíg le nem esik az első hó, ami hamarosan be is következik. Egymással szemben ülünk. Az, hogy fiúruhában vagyok, egyszerűbbé teszi a kapcsolatunkat. Úgy bánik velem, mintha az öccse lennék.

- Jól van, akkor elmondom. Amikor az első telepeik megérkeztek, a népem örömmel fogadta őket. Nélkülünk minden bizonnyal valamennyien odavesztek volna. Megtanítottuk őket arra, hogyan éljenek itt, mit termeljenek, mikor vessenek, és mikor arassanak. Úgy gondoltuk, ez a föld elég nagy ahhoz, hogy mindannyian elférjünk. De nem így történt. Egyre többen és többen jöttek, és egyre nagyobb területeket követeltek. Elfoglalták a földjeinket, azokat, amelyeket már megművelhetővé tettünk, hiszen ott könnyebb volt megtelepedniük. De az embereket nem ez ölte meg.

- Megtámadtak titeket? Legyilkolták a népedet?

A fejét csóválta. - Nem úgy, ahogy gondolod, nem puskával és fegyverrel. A fehér emberek betegségeket, járványokat hoztak magukkal. Ez sok évvel ezelőtt kezdődött, még jóval azelőtt, hogy az első telepések megérkeztek Plymouthba. Akkor még csak halászok jöttek Európából, hogy az Északi-tengeren töltsék meg a hálóikat. Minden télen hazamentek, de nem is kellett ittmaradniuk, hogy hátrahagyják a kórt. Aztán kereskedők szálltak partra, akik szőrmeért jöttek ide, s ők is hozták a maguk betegségeit. Amikor az angolok megérkeztek, velük együtt jött a tífusz is. A mi gyógyítóink tehetetlenek voltak a tengerentúlról behurcolt járványokkal szemben, amelyekkel még sohasem találkoztak.

Százával haltak meg akkor az én népemből. S azok, akik életben maradtak, túlságosan legyengültek ahhoz, hogy halászni, vadászni tudtak volna, vagy hogy megműveljék a földeket és learassák a termést. Mi a Pentucket törzs tagjai vagyunk, a Pennacook nemzetségből. A legfőbb településünk innen valamivel északra, a Merrimac folyó vidékén volt. De az enyéim olyan kevesen maradtak, hogy kénytelenek voltak eladni a földjeiket az angoloknak. Apám sachen volt, azaz törzsfőnök, egy kisebb törzs vezetője. Az egyik mellékfolyó mentén éltek, a központi falutól távolabb. Remélte, hogy a mi törzsünk elkerülheti majd a briegeket, amely a Merrimac mentén terjedt, de nem így történt. Emberek jöttek hozzánk segítségért, és magukkal hozták a kórt. Az apám meghalt, az anyám és a húgom is, meg még sokan, nagyon sokan közülünk. Egy fehér ember, egy igen jó ember megsajnálta minket abban a siralmas helyzetben. Megtett minden tőle telhetőt, de a betegeken nem tudott segíteni. Végül magával vitt néhány gyereket, köztük engem is. Gondoskodott rólunk, iskoláztatott minket, Úgy bánt velünk, mintha a saját gyermekei lennénk.

- Mégis elhagytátok őt?

- Nem volt más választásunk. Elég idős voltam már ahhoz, hogy rájöjjenek: attól még nem lesz valaki ember, hogy megtanulja a nyelvüket és magára ölti a ruháikat. Vissza akartam térni az enyéimhez. De be kellett látnom, hogy már se otthonom, se népem. A falum helyén fehér emberek városa áll. Beulah.

- De mi történt? Hová lettek a tieid?

- Mi nem telepszünk le egyetlen helyen egész életünkre, ahogyan azt a fehérek teszik. Az a terület, amelyei most Beulah-nak hívtok, a törzsem nyári otthona volt. Télen mélyebbre húzódnak az erdőben, hogy vadászassunk, és menedéket lelünk a hideg elől, majd tavasszal visszatérünk, növényeket ültetünk és halászunk. Ez mindig is így történt. De egy tavasszal, amikor a népem, már az a kevés, ami megmaradt belőle, visszatért, a földjüket már elfoglalták a fehérek. Szent helyeiket felforgatták. Őseik sírját meggyalázták, s épületeket emeltek a helyükre. Élelmiszerraktáraikat feltörték és kirabolták. Nem volt más választásuk, tovább kellett vonulniuk.

- Senki sem maradt itt?

- Csak a nagyapám. Ő nem ment velük. Őrzi a szent helyeket. A kövek még mindig itt vannak...

- Milyen kövek?

- Hatalmas sziklák a hegy tetején. Azóta itt állnak, mióta világ a világ. Ezek jelölik a helyet, melyet a népem szentként tisztel. És most...

- Az imaház alatt fekszenek.

Emlékszem, még meg is jegyeztem, milyen furcsa formájúak, nem olyanok, mint amit frissen faragtak, hanem ősi kövek, őrzik az idő nyomát, szél és eső koptatta őket.

- Odahaza nekünk is vannak ilyen köveink. - Meséltem neki azokról, amelyekhez a nagyanyám járt, meg azokról, amelyeket a Salisbury-síkságon láttam.

- Akkor a tieitek is bizonyára tisztelik őket.

Most rajtam volt a sor, hogy a fejemet csóváljam.

- Ők pogány dolgoknak tartják ezeket.

- Még a saját köveiket is?

- Még azokat is. Jártál bent a városban?

- Épp elégszer.

Nem folytatta, de abból, ahogyan ezt mondta, tudhattam, hogy nem szándékozik még egyszer odamenni.

57. bejegyzés

- Mindenfélét pletykálnak rólad. Én figyelmeztettelek, hogy ez lesz - nézett rám szemrehányóan Martha.

A házuk már teljesen elkészült. Vacsora után letelepedtünk a tűz mellé, odakint lassacskán leszáll az éj. Marthát meglátogatta a nővére, s ez mindig megzavarja a lelke nyugalmaát.

- Pletykálnak? - néztem fel a varrnivalómról. - Ugyan miről?

- Rólad. Hogy az erdőben mászkálsz. És mondanak még sok más dolgot is.

- Miféle szóbeszéd ez, Martha? - kérdezte Jonah, akit láthatóan megrémisztett a Martha hangjából kicsendülő aggodalom.

- Jethro Vane arról panaszkodik, hogy megbetegedtek a disznói. Azt mondja, valaki szemmel verte őket. És Maryt látták jönni-menni azon a helyen, ahol az állatai járnak. Azt is látták, hogy bámulja őket, és rikoltozik, mintha átkokat szórna...

- Egyáltalán nem átkozódtam! Hisz maga mondta, hogy kergessem el őket, ha a mi kertünkbe merészkednek! Csak azért kiabáltam, mert mástól nem félnek, félig vadak, hiszen az erdőben élnek.

- Ki mesélte ezt?

- A húgom, Anne Francis. Figyelmeztetni akart arra, hogy mit beszélnek a népek...

- Vagy inkább fel akarta idegesíteni. - Jonah arca elsötétült. - Minden lében kanál bajkeverő, aki örömmel terjeszt mindenféle rossz hírt. Ne is törődjön vele!

- A mi Annie-nk figyelmét ritkán kerüli el valami. Minden pletykát meghall, az már biztos, és mindenbe beleüti az orrát. - Martha a fejét csóválta. - De ez is csak azt bizonyítja, hogy oda kell figyelnünk arra, amit mond. Maga nem ismeri olyan jól ezeket az embereket, mit én.

- Hát az meglehet, de mindenre van ésszerű magyarázat. - Jonah felsóhajtott. - Szemmel verés? Micsoda marhaság! - Jonah tudós ember, és vajmi kevésbé hisz az efféle babonákban. - Mintha Jethro Vane disznaja nem azoktól

kapta volna el a kórt, amelyeket a testvére hozott ide. -
Visszatért a könyvéhez. - Rögtön láttam, hogy beteg mind.

- És mintha azok nem magától Jeremiahtól kapták volna
el az egészséget - tettem hozzá.

Tobias felnevetett. Jeremiah Vane éppen olyan, mint a
lánya, Deborah. Rőt szakállú, apró szemű, keskeny állú,
turcsi orrú kis ember, imigyen erősen hasonlít egy disznóra.

- Ezen nincsen semmi nevetnivaló! - Martha tekintete
haragos zölden villogott. - Az efféle szóbeszéd nagyon
veszélyes lehet. Mindannyian tudjuk, hová vezethetnek az
ilyen pusmogások. Nem szeretnénk, ha a népek ellenünk
fordulnának. - Tobiasra nézett. - Maga, uram, rendbe
hozhatná a kerítést. Nem akarom, hogy azok a disznók akár
csak a közelébe is kerüljenek a mi földünknek. Te pedig -
most rajtam volt a sor -, megjavulsz! Mostantól nem mész
az erdőbe. Nem kóborolsz. Nehogy még egyszer szájukra
vegyenek az emberek.

58. bejegyzés

- Az erdőben élnek, meztelenségben, bűnben és erkölcsi
nyomorban. A földet egyáltalán nem művelik. Rosszabbak,
mint a koldusok.

Anne asszony ismét látogatást tett nálunk, ez alkalommal
este, hogy mindannyiunkkal beszélhessen. Hogy
megoszthassa velünk, újonnan érkezettekkel minden
bölcességét és felsőbbrendű tudását. Most éppen a
bennszülöttekről tart előadást.

Martha csak ül szótlanul. Ha a bennszülöttek, akiket annyira megvet a testvére, nem lettek volna, Jonah már régen a föld alatt lenne. Tekintete figyelmeztetőn ránc villan, hogy meg ne merjünk szólalni. Jonah szótlanul rajzolgatja a növénykét, amely ott fekszik előtte az asztalon. Tobias a sarokban ücsörög, és egy babát farigcsál Rebekah kishúgának. Kedvem lenne felkiáltani, és a látogatónk arcába üvölteni, mennyire nem ért semmit. Az indiánok másképp élnek a világban, ez minden. Menedéküket élő fák alkotják, s csak annyit vesznek el a természettől, amennyire szükségük van, aztán továbbmennek, és hagyják, hogy a föld magához térjen. De lakatot teszek a számra. A jó Mrs. Francis nem más, mint egy szűklátókörű, ostoba, okvetetlenkedő nőszemély, aki mindenbe beleüti hosszú orrát, fröcsögve mond ítéletet mások fölött, aztán úgy összeszorítja a száját, mintha az erszényén húzná meg a madzagot.

- Mi az, amit írsz, gyermekem? Megnézhetném?

Az ujjam görcsbe rándult, a tollam hegye szétnyomódott, s a g betűből, amelyet épp formáltam, egy görbe krikszkraksz lett.

- Mary nekem segít. - Jonah felém nyújtott egy kést, hogy vághassak új hegyet, hozzá is fogtam, bár a kezem erősen remegett. - A fűvészkönyvemen dolgozunk.

- Megnézhetem?

Mrs. Francis kinyújtotta a kezét.

Jonah látványosan kotorászni kezdett az asztalon heverő papírai közt, és úgy szétszórta őket, hogy elfedték az én írományomat. Bár Mrs. Francis az én munkámra lett volna kíváncsi, Jonah a saját könyvét adta a kezébe. Anne elvette a köteget, és felnyitotta a kartonfedelelet. A lapok hangosan

surrogtak, és meg is gyűrődtek, ahogy hajtogatta őket. Alaposan áttanulmányozta a papírok tartalmát, s a szemöldökét ráncolta, mintha értené, amit lát, de a szája lassan formálta a szavakat, és az ujját akadozva vezette a sorokon, látszott, hogy nem nagyon ismeri a betűket.

- Ez meg mi?

A mandragórán, azaz álomgyökéren akadt meg a szeme. A gyökér alakja mintha egy apró emberkét formázna, egy kis homunkulust, boszorkánybábot. A tő végében a gyökér háromfelé ágazik. Amikor Mrs. Francis ezt meglátta, szabályosan felsikított, s undorodva kiáltott fel.

- Úgy néz ki, mint egy viaszbábu - Megborzongott. - Tisztátalan!

Jonah értetlenül pislogott.

- Csak annyira, mint a sárgarépa vagy a paszternák.

Anne asszony összeszorította az ajkát, s lassan silabizálta tovább a betűket, melyek a növény tulajdonságait írták le, s hamuszürke arca még sápadtabbá vált.

- Hallottam már erről a gyökérről. Csak a bitófa árnyékában nő, s emberi hangon sikolt fel, mikor kihúzzák a földből.

- Ez mind tévhit és hazugság! Öregasszonybeszéd. Kókler felcserek és gyógyfűárusok badarsága. Ez a gyökér sok jó tulajdonsággal bír. Altatóként kiváló, és enyhíti a fájdalmakat. Jól gondolja meg, mit hisz el, asszonyom!

- Jól gondolja meg, mit ír bele a könyvébe! - csapta össze Anne asszony a lapokat. - Az ilyesmiket varázslók és hasonló egyének gyűjtik, hogy a sátánt szolgálhassák.

- Én patikárius vagyok. - Jonah visszavette Anne asszonytól a jegyzeteit. - Szükségem van arra, hogy feljegyezzem a különböző gyógynövények tulajdonságait, és hogy hogyan használják őket a gyógyításban.

Mrs. Francis összefonta a karját fekete mellénye előtt, és csökönnyösen összeszorította az ajkát.

- Ez bizony bűzlik a boszorkányságtól.

Jonah sóhajtott.

- Ugyan, Mrs. Francis, hogy mondhat illet? Akkor bezzeg nem finnyáskodott, amikor a férje lábát kötöztem be, mert megvágta a kasza. Itt néztem utána, hogy mely növényeket kell használnom, hogy gyorsítsam a seb gyógyulását. Én értek itt a legtöbbet az orvosláshoz. Egész életemben vezettem ezt a könyvet. Szükségem van rá a munkámhoz, és nem fogok csak úgy lemondani róla.

Mrs. Francist láthatóan nem sikerült meggyőzni, de amit Jonah mondott, azt nem tudta megcáfolni. Így tehát engem vett elő.

- Mondhat, amit akar, Morse mester, de ha egy kislány ujja tintától maszatos, az messze nem természetes. Túlságosan sokat enged meg magának, úgy látom. - Tekintete rólam most abba az irányba vándorolt, ahol a nővére ült és varrogatott. - Amondó vagyok, jobban tennéd, ha Martha mellett maradnál, és neki segítenél.

Egy pillanatra elhallgatott, és kihúzta magát ültében, mély lélegzetet vett, felfújta az arcát és a mellkasát, szóval olyan nyilvánvaló volt, hogy kinyilatkoztatásra készül, hogy még Tobias is felnézett.

- El kell, hogy mondjam, nővérem - fordult Martha felé -, hogy ez... ez a ti berendezkedésetek - egyik kezével körbeintett a szobán, az otthonunkon -, nos, enyhén szólva, kérdéseket vet fel.

- Kérdéseket vet fel? - Jonah felpillantott. - Ezt meg hogy érti?

- Néhányan úgy gondolják, nem ildomos, hogy egy fiatal lány olyan férfiakkal lakjon egy házban, akik nem a rokonai.

Jonah-ra vetette a tekintetét, és az előtte fekvő papírhalmozatra. Ha eddig gyanúsnak találták valami miatt, ez még inkább azzá tette.

- Ezt meg ki mondja? - Martha hangja remegett. - Mi úgy élünk itt, mint egy család.

- Nos, igen. - Mrs. Francis gúnyos mosolyra biggyesztette az ajkát. - És így bűnben éltek. Sokkal illőbb lenne, ha ez a kislány - mutatott rám -, Riversék-nél lakna. Ők igazi, rendes család. Erre már Johnson tiszteletesnek is felhívták a figyelmét.

- És kicsoda, ha szabad kérdeznem? - Martha keze reszketett, miközben letette a varrnivalót. Láttam, hogy egyre jobban úrrá lesz rajta a düh.

- A tiszteletes beszél majd az előljárókkal. Hamarosan megtudjátok, hogyan döntöttek.

Ezzel felállt, és indulni készült.

- Várjon, asszonyom! - Jonah homlokán összefutottak a ráncok az aggodalomtól. - Nekünk nem is lehet véleményünk a kérdésben?

- Az újonnan érkezőknek egyelőre nincs szavuk.
- És mi van Riversékkal? Őket sem kérdezi meg senki? Végül is az ő házuk, ahová Maryt be akarják költöztetni.
- Ők alávetik magukat a döntésnek. John Rivers istenfélő ember. Nem is történhet másként. - Lassan, kímérten ejtette a szavakat, mintha egy csapat értetlen gyerekekhez beszélne. - Johnson tiszteletes erélyességének és útmutatásának köszönhetően a tanács mindig a legmegfelelőbb döntésre jut. Isten általuk szól hozzánk, különben honnan ismerhetnénk meg a szándékait? A tanács akarata pedig mindenki akarata.

59. bejegyzés

Ahogy húga távozott, Martha rögtön nekiesett Jonah-nak meg nekem, hogy miket irkálunk a könyveinkbe. Mrs. Francis aligha olvas jobban, mint egy csecsemő, szóval nem látom be, mit számít ez az egész, de Martha csak a fejét csóválja, és figyelmeztet, hogy itt nincs hiány írástudókban, úgyhogy nem kell sokat várnunk, és küldenek valakit, aki valóban ismeri a betűket.

Kis idő múlva visszatért a rossz hírek víg hozója, Mrs. Francis, hogy bejelentse: úgy döntöttek, csomagolnom kell, és át kell költöznöm a szomszédba. Önagysága igencsak elégedettnek tűnt. Martha szomorú, de azt mondja, lehet, hogy így lesz a legjobb. Nem akarja, hogy újabb gyanú árnyéka vetüljön rám, és szerinte nagyobb biztonságban leszek Rebekah-nál és a családjánál. Nekem ez nem jelent akkora gondot. Rebekah olyan, mintha a nővérem lenne, és ha Marthára úgy tekintek, mint az anyámra, akkor Sarah

Rivers mondjuk olyan, mint a kedvenc nagynéném. John Rivers jó ember, bölcs és igazságos. Számomra nem büntetés, hogy velük lakjak, de ha már ott kell hogy éljek, jobban örültem volna, ha szabadon dönthetek így. Nem szeretem, ha úgy lökdösnek ideoda, mint egy figurát a sakktáblán.

60. bejegyzés
(1659. október vége)

Bár már jócskán benne járunk az őszben, a nappalok még mindig tiszták, kékek és ragyogóak. Odahaza ilyentájt a levelek már lehullanak, itt azonban őszi színekben pompáznak. Szeretnék kiszökni, de megígértem Marthának, hogy nem hagyom el a település határát.

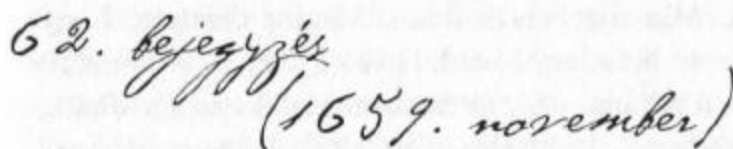
A házak már mind felépültek, de még sok munka van hátra, hogy kényelmessé tegyük őket. Általában kicsik, alul két szoba van bennük, az emeleten pedig egy nagy, de ahol szükség van rá, ott még többet is kialakítottak. Riversék háza kicsivel nagyobb, mint a többi, ami jó dolog, tekintve, hogy most már nekem is helyet kell szorítaniuk benne.

Amikor nem a házban dolgozunk, akkor a szomszédainknak segítünk az aratásban, vagy fát vágunk télire.

61. bejegyzés

A napok egyre rövidebbek. A madarak elrepülnek délre. Vadkacsák és vadludak népes rajokban húznak el felettünk, hajnalonként és esténként felhangzik éles rikoltozásuk, mint elveszett lelkek kiáltozása.

Hallgatom őket, és eltűnődöm. Már hetek óta hírért sem hallottam Szajkónak. Lehet, hogy ő és a nagyapja már elmentek, ők is elvonultak délre.

62. bejegyzés
(1659. november)

A reggelek még mindig kéken tündökölnék, de a hordóban a víz tetején már jégvárta csillog, s a fűszálakat megcsípi a dér. A tél vészesen közeledik, de mi már felkészültünk rá. A terményt betakarítottuk, a házak építése befejeződött, és a tűzifa halomban áll az ajtó mindkét oldalán, egészen az ereszig feltornyozva.

A késő őszi időjárás igencsak szeszélyes. Bármelyik nap leeshet a hó, legalábbis John Rivers úgy hallotta, így aztán reggeli után felkaptam a hátizsákomat, és elindultam az erdőbe. Lehet, hogy ez az utolsó alkalom a havazás előtt. Tudom, hogy mit ígértem Marthának, de mivel nem vele lakom, meggyőztem magam, hogy az ő tilalma már nem érvényes. A völgyekből köd gomolygott felfelé, s térdig elnyelte a lábamat. Olyan volt, mintha frissen kártolt gyapjúban gázolnék. A nap alacsonyan állt az égen, alig valamivel a látóhatár fölött. Furcsa fénnel csillant meg a gallyakról lecsüngő bíborszínű leveleken. Mintha a fák vércseppeket hullatnának.

Megjelöltem, merre megyek, ahogyan a favágóktól és a szénégetőktől tanultam, apró vágásokat és rovátkákat ejtettem a fák kérgén, és ágakat hajlítottam meg az utam mentén. Az erdő igen csendes ma reggel. Már-már vészjóslóan. Megint éreztem, hogy a bőröm bizseregni kezd. Hosszú ideig csak mozdulatlanul álltam, s figyeltem mindenfelé, megpróbáltam felfedezni a legkisebb változást is, ahogyan azt Szajkó tanította nekem, de mégis hátrahőköltem, amikor a cserregő hang felharsant a bokorból majdnem az orrom előtt.

Nevetve bújt elő, és a madarak visszarikoltottak neki.

- Magad elé is nézz, ne csak a távolba! A nagyapám látni akar. Gyere!

Már régóta úton voltunk, de táborhelynek még nyoma sem volt. Délben megálltunk, és megosztottuk egymással az otthonról hozott elemózsiánkat. Nekem volt egy kis kenyermé és sajtom, neki pedig mogyorója és néhány szelet szárított szarvashúsa.

Aztán egy hosszú, keskeny völgyön mentünk keresztül, mindkét oldalán meredek hegyoldal, rengeteg kidőlt fával. Mellettünk egy patak csörgedezett, a víz fehér habokat vetett, ahogy megtört a sziklákon. Egy hasadék felé igyekeztünk a hegyek között. Itt a patakából vízesés lett, lefelé zuhogott a sziklapadokon, amelyek olyan simák és szabályosak voltak, mintha járdának rakták volna. Kíváncsi tekintettel néztem Szajkóra, hogy vajon most merre indulunk tovább? Elmosolyodott és felfelé mutatott. Egyáltalán nem voltam biztos benne, hogy sikerül följutnunk, hiszen olyan meredek volt felfelé a sziklafal, hogy szinte függőlegesnek láttam. Végül nem volt olyan nehéz az út, mint gondoltam, de azért örültem, hogy nadrág van rajtam, mert szoknyában ez a hegymászás teljességgel

lehetetlen lett volna. Keskeny és csúszós, de lépcsőzetesen elhelyezkedő sziklapárkányokon igyekeztünk felfelé. Szajkó átsegített a legnehezebb részekén, azt tanácsolta, hogy ne erőlködjek, kis lépésekkel haladjak, s véletlenül se nézzek le, amíg fel nem érünk a csúcsra. Csak egyetlen egyszer pillantottam le a lábam alá. Alattunk a hatalmas sziklák apró kavicsokká zsugorodtak, s a patak cérnaszálnak tűnt.

Engem sokkal jobban aggasztott, hogy mi vár rám odafent.

A fejünk felett a sziklák úgy álltak egymás fölött, mint egy könyvhalom, amely minden percen leborulhat. Alul kissé befelé dőltek, feljebb inkább kifelé. Legfelül egy kiálló, széles sziklapadról víz zubogott le a mélybe. Elképzelni sem tudtam, hogy fogunk itt felmászni.

Szajkó oldalra lépett, és jelezte, hogy kövessem őt az egyik párkányra. A víz kristályfüggönyként hullott alá. A zuhogó mögött álltunk. A levegő nehéz volt a párától, a szikla pedig csúszott a lábunk alatt, de legalább elég széles volt ahhoz, hogy könnyen végiglépdeljünk rajta. A falat mindenütt moha és páfrány borította. Addig mentünk előre, amíg egy hatalmas bemélyedéshez nem értünk. Szajkó eltűnt a sötétben. Egy barlanghoz érkeztünk.

Odabent félhomály uralkodott. A vízfüggönyön keresztül átsűrődött a fény, s játékosan táncoló árnyékokat rajzolt a falra. Olyan volt, mintha a tenger mélyén lennénk egy barlangban. Szajkó odalépett egy üreghez, s fáklyát vett elő: egy fenyőágot, amelynek a végét gyantába mártották. Tüzet csiholt, a fáklya fellobbant, és bevilágította a barlangot, amely hátrafelé elkeskenyedett, és számos kisebb folyosóra ágazott. Szajkó megfogta a kezemet, és magával húzott jobbra az egyik alagútba. Követtem a füstös fényforrást, s

szorosan a nyomában haladtam. Egyedül sohasem találnék ki innen.

Sokáig mentünk előre, már a fáklya is leégett, alig-alig sercegett. Előttünk fény derengett, s mintha a tér is kitágult volna körülöttünk. A barlang tágas teremmé szélesedve nyílt a szabadba, a közepén tűz pislákol.

Egyenesen keresztülsétáltunk a hegyen. Az alagútban olyan sötét volt, hogy már kezdtem azt hinni, leszállt az éj. Most láttam, hogy még csak késő délutánra jár, a nap aranylón süt le a fák borította széles határra. Nagyon magasan voltunk. A hegyoldal meredeken zuhant alá a mélybe, előttünk széles síkság terült el, ameddig a szem ellátott. Néhol egy-egy domb vagy szikla emelkedett ki a tájból, de a fák szinte véget nem érő takarót alkottak, s beleolvadtak az ibolyaszínű ködfátyolba, mely a távoli horizontot homályba burkolta.

- Ez a hely különlegesen fontos az enyéimnek.

Valóban, a barlang olyan volt, akár egy katedrális. A sápadt szürke falak bordás függönyként emelkedtek a magasba, s a csarnokot boltíves oszlopok támasztották alá, ám ezeket láthatólag nem emberi kéz alkotta.

- Legyen tél vagy nyár, ez a hely mit sem változik. - Megpiszkálta a tüzet. - Itt menedéket lelhetünk a szél, az eső és a havazás elől. A barlang délre nyílik, így bőségesen kap napot, s olyan magasan fekszik, hogy oda-lentről nem venni észre a tűz fényét. A füst fölszáll, és eltűnik odafent az üregekben, mielőtt bárki megláthatná. Nagyritkán betéved egy-egy medve, de ha észreveszi, hogy a hely már foglalt, odébbáll. Megvan mindenünk, amire szükségünk lehet, így akár az egész telet is itt tölthetjük.

Körbepillantottam. Ruganyos fenyőágakból és puha mohából vetett ágyakat láttam, melyeket vastag szőrmékkal takartak le. A falak mentén kosarak és cserépedények sorakoztak. De egy lélek sem volt ott rajtunk kívül. A nagyapja sem mutatkozott sehol.

Ám mintha csak megérezte volna a gondolataimat, az öreg előlépett a sötétből.

Valamit kérdezett a saját nyelvén. A fiú pedig válaszolt.

- Elhoztam őt.

Az öregember ismét megszólalt. Úgy hangzott, mintha egy név lenne, de nem tudnám papírra vetni.

- Mit mondott?

- A nevet, amit adott neked: mahigan skiizig. Ő így hív téged. Farkasszem.

- Miért nevez így engem?

- Amiért az én nevem Szajkó. A nevetésem olyan, mint egy szajkó rikoltása, s én is szeretem az élénk színeket. A nagyapám Fehér Sas a haja színe, s a tollak miatt, amelyeket visel. A te szemed pedig olyan, mint a farkasé.

Elgondolkoztam. Megpróbáltam megérteni, amit mond. Sohasem láttam más farkast életemben, csak azokat a fejeket, amelyeket az imaház falára szegeztek, de az ő tekintetüket elhomályosította a halál, vagy ami még rosszabb, a szemüket már kirágták a férgek.

- A ti hazátokban nincsenek farkasok?

- Talán odafent északon, Skóciában. De Angliában nincsenek. Már mind kiirtották őket.

Szajkó tolmácsolt a nagyapjának, aki a fejét csóválta. Aztán a fiú újból felém fordult.

- Azt mondja, ez nagy baj.

- Miért? - kérdeztem. - Megölik a birkákat és a kisbárányokat, néha elragadnak egyegy kisgyermeket is, sőt felnőtt emberre is rátámadnak.

Az öregember megvonta a vállát, és mondott valamit. Szajkó bólintott.

- Azt mondja, mindennek megvan a helye a világban, a farkasoknak épp úgy, mint az embernek.

Az öreg folytatta.

- Egy fiatal nőstény farkasra emlékezteted, amelyet még régebben ismert. Heves természetű volt, büszke és bátor, de még nem volt kifejlett és erős példány. Nem tartozott igazán a falkához, elmarták maguk mellől, mégis vissza kellett térnie hozzájuk, mert nem volt még elég idős ahhoz, hogy nélkülük is életben maradhasson. Ugyanezt a dühös büszkeséget látja benned is. Senkinek nem akarsz fejet hajtani, de még túl fiatal vagy, s kirekesztve élni nem egyszerű dolog.

- És mi történt vele? Azzal a fiatal farkassal?

Az öregember válaszolt valamit, de a fiú, úgy tűnt, vonakodik lefordítani nagyapja szavait.

- Mit mondott?

- A nyúlról kérdezett.

- A nyúlról? Miféle nyúlról?

Mi a csodáról beszél? A telepesek közül sokan úgy gondolják, hogy az indiánok olyanok, mint a holdkóros borjak. Kezdtém azt hinni, igazuk van.

- Látott egy nyulat a falutok körüli erdőben szaladgálni. Egy nyulat, ami eddig nem volt itt. Akkor tűnt fel hirtelen, amikor te meg a társaid megérkeztek.

- Errefelé nincsenek nyulak? - kérdeztem, ugyanúgy, ahogy ő érdeklődött tőlem a farkasokról.

- Dehogyan nincsenek. És a Nagy Nyúl igen fontos szereplője a népem legendáinak, éppen ezért tűnt fel nagyapámnak a megjelenése. Úgy gondolja, a Nagy Nyúl ezzel adott jelet neki.

Az öregember bólintott. Figyelemmel kísérte a beszélgetést. Megértette az angolt, ha nem is beszélte.

- Ez a nyúl - folytatta a fiú -, nem olyan, mint a többi, ami errefelé él. Kisebb, és a színe is más.

A tűz mellett ülő öregember elkapta a tekintetemet. Fekete szembogarában vörös szikra villant. Hirtelen a nagyanyám jutott eszembe. Olyan erősen éreztem őt, mintha ott ült volna mellettem a barlangban. Eszembe jutottak a történetek, amelyeket róla meséltek, hogy át tud változni nyúllá, ő sohasem beszélt erről, nem mondta el, hogy igaz-e vagy sem. Sok mindenről nem beszélt nekem, talán csak arra várt, hogy idősebb legyek, de azt már nem érthette meg. Emlékszem, ahogy ott feküdt mellettem az ágyban, a szemét behunyta, de nem aludt, csak hevert

mozdulatlanul, mintha halott lenne. Nem tudhatom, merre járt olyankor.

Aztán ott van az a történet, amelyet Jack mesélt nekem a nyúlról a hajón. Hogy látott egy házinyulat. Vagy egy mezeit. Én csak nevettem rajta, de a matrózok féltek tőle...

Az öregember mondott valamit a fiúnak.

- Úgy érzi, tudod, miről van szó.

- De mit csinál itt a nagyanyám? És ha ő az, miért éppen nyúl képében?

- A nagyanyád lelke azért jelenik meg nyúlként, mert az az ő állata - ahogyan a tiéd a farkas, a nagyapámé a sas, az enyém meg a kéktollú szajkó.

- Lehetséges ez?

Az öregember úgy nézett rám, mintha a holdfény vagy a napfelkelte létét kérdőjeleztem volna meg. Meglengette a kezét a feje fölött. A tűz fellángolt, s én megláttam a barlang falát, melyet mindenféle állatok képe borított. Egyik-másik alig volt több, mint néhány négyzet és háromszög, a többiek viszont teljesen felismerhetőek voltak: szarvas hatalmas aganccsal, medve, farkas, oroszlán, és olyan patás és púpos hátú állatok, amelyeknek meg nem tudnám mondani a nevét. Mellettük emberek képét láttam, akik vadásztak, lopakodtak vagy táncoltak, meztelenül, vagy állatbőrökbe bújva. Néhány képet szénnel rajzoltak a falra, néhányat színes festékkel, sőt, olyan is akadt, amelyet a sziklába véstek. Az öregember kusza mozdulatai mintha életre keltették volna őket. Állatok és emberek táncoltak kezének hullámozására a tűz vibráló fényében. Mozogtak a falon, hol az állatok, hol az emberek, hol pedig mindannyian.

- Ez az őseink helye - magyarázta a fiú. - Mindenütt jelen vannak körülöttünk.

Ismételten olyan érzésem támadt, mintha egy hatalmas templomban lennék, egy olyan helyen, ahol a szellemek uralkodnak, mint mondjuk a Szelek Temploma a Salisburysíkságon, ahol érezni, ahogy mindent áthat a rég eltávozottak jelenléte.

Meséltem nekik a nagyanyámról, és arról, hogy mi történt vele.

Az öregember válaszolt valamit.

- Mit mond?

- A nagyanyád lelke nem nyerhet nyugalmat az ellene elkövetett hatalmas bűn miatt. Követett téged az óceánon át.

- De miért?

Az öregember a tűzbe bámult. Eltelt egy kis idő, mire újra megszólalt, de akkor aztán hosszasan beszélt. A fiú erősen figyelt, és bólogatott, jelezvén, hogy emlékezetébe véste nagyapja minden szavát, s pontosan tolmácsolni tudja majd nekem.

- Talán figyelmeztetni akar, talán csak vigyáz rád, talán bosszúra szomjazik. Ezt nem tudja biztosan. Ahogy a külseje más, mint az itt élő állatoké, úgy a lelke is idegen a számára. Azt mondja, az, hogy ekkora utat tett meg, a nagy szeretet jele, vagy a nagy félelemé, esetleg mindkettőé. Fél, hogy ami vele történt, megismétlődhet.

A beszélgetés ezzel véget ért. Az öregember egyetlen könnyed mozdulattal felemelkedett. Meggyújtott egy vékony

viaszgyertyát a tűz lángjánál, és visszament a barlang hátsó falához. Félrehúzott egy takarót, melybe csíkokat, vonalakat, bonyolult ábrákat szóttek, és belépett egy sziklába vájt szobácskába.

Szajkó visszakísért oda, ahonnan jöttünk, ám ez alkalommal más utakon, mint idefelé.

- Mit mondott arról a fiatal nőstény farkasról? Elmesélte, hogy mi történt vele? - kérdeztem, mikor a délután már majdhogynem estébe fordult, s végre kibukkantunk a barlangból.

- Nem tudja. Egy nap már nem látta többet. Lehet, hogy a farka elűzte, vagy...

- Vagy mi? - Vagy nekitámadtak és ízekre tépték. Nem túlságosan biztató befejezés. Nem csoda, ha nem szívesen mesélte el nekem. Talán tévedett az öregember. Talán képzelődött, talán látomás, bennszülött babona az egész.

- Hogyan kapta a nagyapád a nevét?

- Ezt a történetet majd legközelebb mesélem el.

Még elég messzire jártunk a falutól, de a fületem kutyák csaholása, és fejszék csattogása ütötte meg.

- Vadászok Beulah-ból.

- Honnan tudod?

- Rajtuk kívül nincs más fehér ember több mérföldes körzetben. Az enyémekek nem csapnak zajt. Most magadra kell hagyd. Ügyelj, hogy ne vegyenek észre! A ruhád...

Teljesen kiment a fejemből, hogy fiúgúnyába bújtam.

- Mikor látlak legközelebb?
- Talán tavasszal. Vagy a nyáron.
- Olyan sokára?
- A tél már itt van a nyakunkon. Északra és nyugatra mohawkok portyáznak. Háború van, úgy hírlík. A népem szétszéledt. A nagyapám útra kel, hogy találkozzon a testvéreivel.
- Háború? Erről nem beszélnek a városban.
- Miért tennék? Hisz csak indiánok gyilkolnak indiánokat. A fehér embert ez hidegen hagyja.

63. bejegyzés
(1659. november vége?)

Tobias vadászni ment az erdőbe két vele egykorú fiatalemberrel. Az egyik Josiah Crompton, egy korábban érkezett telepes fia, a másik Ned Cardwell, Jethro Vane bérese. Lehet, hogy ők voltak, akiket hallottunk. Bár azok akkora lármát csaptak, hogy csoda lett volna, ha puskavége kapnak valamit, Tobias meg a barátai viszont szemmel láthatólag sikerrel jártak.

Akkor találkoztam velük, amikor épp kifelé jöttek az erdőből, a vállukon pulykák és ludak. A kutyák ott lihegtek a lábuk mellett, két drótszőrű spániel, meg egy tarkafoltos kopó. Csapzottak voltak, a horpaszukra rászáradt a sár, csak egy vékony sáv maradt tisztán a hátuk közepén. Tobiasnak nincs saját kutyája. Itt nincs annyi belőlük, mint odahaza.

- Ejha, micsoda gazdag zsákmány!

Csatlakoztam hozzájuk a visszafelé vezető úton, s egyre sietősebb léptekkel igyekeztünk a város alacsony épületei felé. Bár még nem volt nagyon késő, a sötétség rohamléptekben közeledett. A kéményekből füst gomolygott a súlyos, szürke égbolt felé, melynek szélét a lenyugvó nap aranyló vörösre festette. A takarodót jelző harang a sötétség beálltakor megszólal, s addigra mindenkinek haza kell térnie. Ha valaki még sincs otthon, az éjszakai csavargónak minősül, vagyis bűnt követ el. Ismét egy szabály, amelynek meg kell felelni a városban.

- Bezonyám! - Tobias a magasba emelte egyik trófeáját. - Egy pulyka Marthának, egy lúd pedig Sarah-nak.

- Ha odaadod neki a vadlibát, biztosan meghív vacsorára!
- kacsintott rá az egyik fiatalember.

Tobias visszamosolygott. Mindenki tudja, hogy ő és Rebekah milyen jól megértik egymást.

- Ennél még gazdagabb is lehetett volna. Egy nyulat kergettünk végig a déli kaszálón. Eddig még nem láttam nyulat errefelé. Öregecske példány lehet, azt hiszem. És elég furán festett, oldalra billent fejjel futott, de meglepően fürgén mozgott.

- Nem sikerült elkapni?

- Nem - rázta meg a fejét Josiah Crompton. - Elszaladt az öreg Tom elől. - A kopóra mutatott, amelyik a lábához dörgölözött. - Bemenekült az erdőbe.

Lehajoltam, hogy megvakarjam a kutya hosszúkás fején azt a kis foltot, amely nem volt tiszta sár.

- Csak óvatosan, kisasszonka! Nem kedveli az idegeneket
- figyelmeztetett a gazdája. Ami ezután történt, még engem is meglepett.

Ahogy a kutya borostyánszín szemébe néztem, a homloka azonnal ráncba szaladt, és vinnyogni kezdett. Lekushadt, a fejét a mancsára hajtotta, a fülét hátralapította, farát riszálva sebesen csóválta a farkát, aztán hanyatt vágta magát, hogy sáros hasát simogassam.

- Nohát, nohát! Itt süllyedjek el, ha értem! - bökte hátra a kalapját Josiah Crompton, és megvakarta a fejét. - Ilyet még sosem csinált. Elég vad az öregfiú.

- Csak jó szeme van a csinos kislányokhoz, ez lehet az oka
- kacsintott rám Ned Cardwell.

- Erre most nincs idő - karolta át a vállamat Tobias barátian, s kissé odébb terelt. - Gyere, Mary! Martha már biztos idegeskedik, és Sarah is szeretné tudni, hová lettél.

64. bejegyzés

A farkasok visszatértek. Hallottam őket a múlt éjjel, meg az azelőtti éjszaka is. A szél északira fordult.

- Ez hozza a havat - jósolja Jonah.

Ideje, hogy betereljük az állatokat a mezőről. Jonah és Tobias elmentek John Riversszel, hogy összegyűjtsék őket. Én Marthánál vagyok. A szomszédban gyerekek rajcsúroznak mindenhol, nekem viszont nyugalomra van szükségem, hogy írhattam a naplóm. Martha süt, én pedig a tűz fényénél körmölök. Nem könnyű megállapítani,

mennyi az idő. Idebenn félhomály uralkodik, s az ablakkeretekbe olajba mártott szöveteket feszítettünk. Akkor sem telne üvegre, ha lehetne kapni.

Feltűnt, hogy sötétebb van, mint kellene. Nem sokkal múlt dél. Kinyitom az ajtót: hópelyhek szállingóznak a levegőben, nagyok és puhák, mint a ludak begyén a pihetoll. Először csak egy-kettő ereszkedik lefelé, lassan, méltóságteljesen. Szólok Marthának, hogy jöjjön ki és nézze meg. A kezét beletörli a kötényébe és odasiet hozzám, kíváncsi, hogy mitől vagyok annyira oda.

Felnézünk az égre, hull a hó, egyre sűrűbben és egyre nagyobb pelyhekben.

- Az öregasszony már megint libát foszt - jegyzi meg Martha, aztán lopva körülnéz. Az ilyesfajta babonaságot errefelé nem nézik jó szemmel, és Martha fél, noha egy lélek sincs itt, aki meghallhatná.

Késő délutánra már sűrűn, kavarogva szakad a hó, az ember alig lát tovább az orránál az örvénylő fehérségben. Hamar betakar mindent, és Johnnak, Jonah-nak és Tóbiásnak még se híre, se hamva. Rebekah átjött megkérdezni, hogy nem láttuk-e őket. Hópelyhek hömpölyögnek be a házba, ahogy Martha fel-alá rohangál az ajtóhoz meg vissza, mint egy aggódó tyúkanyó. Idegesen tekinget kifelé, fél, hogy nem találják a hazafelé vezető utat, vagy betemeti őket a hófúvás. Figyelmeztetem, hogy azért nem esik még olyan régóta, de addig úgysem nyugszik, amíg a férfiakat épségben itthon nem tudja.

Végül Tobias és Jonah csak feltűnik az úton, fél oldaluk tiszta fehér, a kalapjukba kapaszkodnak, a karimája alól pislognak kifelé az arcukba vágó hóba. Az állatokra is vastag bundát vont a hó. Rebekah tudni szeretné, hol az apja.

Rivers még mindig odakint van, a birkákat keresi. Muszáj megtalálni és visszaterelni őket. Ha kinn kóborolnak a hófúvásban, biztosan eltűnnek, errefelé a hó igen magas tud lenni.

Tobias és Jonah ránk bízzák, hogy az istállóba tereljük az állatokat. Nekik vissza kell menniük, hogy segítsenek John Riversnek.

65. bejegyzés

A birkák ostoba teremtmények. Ha nincsenek kutyák, hogy őrizték őket, szétszélednek. Nem kis feladat újra összeterelni őket. A legtöbb azért épségben hazakerült, de kettőre csak másnap reggel találtak rá széttépve - vérük vörösre festette a frissen hullott havat.

66. bejegyzés

Az imaházban semmilyen fűtés nincs. A szánkból és az orrunkból pára száll fel, elhomályosítja az ablaktáblákat, és ködössé teszi a fagyos reggeli levegőt.

Johnson tiszteletes a birkákról tartotta a mai prédikációt elgémberedett lábú, kipirosodott arcú és orrú híveinek.

- „Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk...”

Azt utálom a legjobban, ha Isten összes teremtménye közül éppen a birkához hasonlítanak.

- *„Mint juhok, a Seolra vettetnek, a halál legelteti őket...”*
„Ezért a ti előljáróitokat kérem én...”

Az első sorra nézett, ahol az előljárók ültek, talpig feketében, hang nélkül és mozdulatlanul, mintha csak szénből lennének kifaragva.

- *„Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját... És mikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőségnek hervadatlan koronáját...”*

„Hasonlatosképpen ti ifjabbak engedelmeskedjete a véneknek...”

A pillantása előbb a hátsó sorok felé vándorolt, majd oldalra, ahol a gyerekek ültek, a fiúk az apjukkal, a lányok az anyjuk mellett. Az elhangzott parancsolatot mindannyian betartják, hiszen a szülőkkal szembeni makacs vagy engedetlen viselkedés főbenjáró bűnnek számít.

- *„Mindnyájan pedig, egymásnak engedelmeskedvén, az alázatosságot öltsetek fel, mert az Isten a kevélyeknek ellene áll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.”*

Most az egész gyülekezetre nézett rezenéstelen, szigorú tekintettel.

- *„Józanok legyetek, vigyázzatok; mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén, kit elnyeljen.”*

A tekintet, amely a gyülekezetet pásztázta, legalább olyan átható volt, mint az, amelyet a szószékre festettek.

67. bejegyzés
(1659. December)

Ostromol minket a tél. A hó ereszig érő buckákban áll az udvaron, a világ odakint elvesztette színeit, minden szürke, fekete és fehér. A nap legnagyobb részét bent töltjük a szobában, s ha mégis kimerészkedünk, sohasem megyünk messzire, legfeljebb azt a pár métert tesszük meg, ami Martha házát elválasztja a miénktől.

A nappalok egyre rövidülnek, ahogy közeleg a karácsony – bár ez itt nem számít ünnepnek. Az is csak egy ugyanolyan munkanap lenne, mint a többi, semmiben sem különbözne tőlük, de idén vasárnapra, pihenőnapra esik.

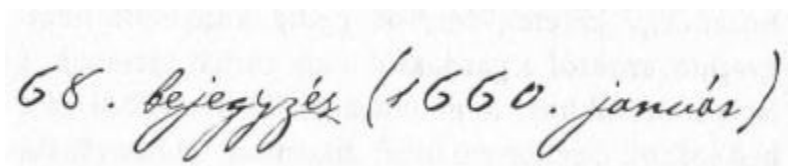
Rebekah és én sokszor megtesszük ezt az utat. Én Marthát megyek meglátogatni, ő pedig Tobiasszal akar találkozni. Beülnek a sarokba, és megállás nélkül puszognak egymás fülébe. A tűztől távolabb, a szoba nagyobbik részében dermesztő hideg van, de ők inkább megfagynak, csak hogy kettesben lehessenek a sötétben. Martnának kellene szemmel tartani őket, ő azonban megérti, hogy a szerelmesek szeretnének egyedül lenni. Rebekah sokszor Tobiasszal tart, amikor a fiú kimegy a ház melletti istállóba, hogy ellássa az állatokat.

Martha és én vastagon bélelt, tűzött ágytakarót készítünk hitvesi ágyukra. Martha anyagai közül válogatjuk ki az összeillő darabokat. Tobias készített hozzá egy keretet, Martha pedig kunyerált némi gyapjút azoktól a gazdáktól, akik birkát tartanak, s hozzáátette ahhoz, amit maga gyűjtött a fűből és a bokrokról. Segítettem neki tisztítani és kártolni a béléshez. Ami még hiányzott, azt régi pokrócokból,

rongyokból és olyan agyonhordott, lyukas ingekből és zoknikból pótoltuk, amiket már nem érdemes megjavítani.

A takaró hátának szánt anyagot a keretre feszítettük, rá a bélésnek valót, arra pedig a kézimunkát. Martha megjelöli, hol kell hímezni. Kitalálja a mintát és kirajzolja krétával: rózsákat, amilyenek a kertjében nőnek, tölgyfaleveleket és makkokat a környező erdőből, az igaz szerelem és a házasság jelképeként szivecskéket, körjük soha véget nem érő, egymásba fonódó kacsaringókat és csigavonalakat. Középről kifelé haladunk, s vég nélküli indákban fejezzük be, melyek körbekanyarognak a szegély mentén, anélkül, hogy megtörnének, így jelképezve a hosszú életet.

Rebekah-nak nem hagyjuk, hogy segítsen. Ezen jót nevet, és kijelenti, hogy ő is csinál majd nekem egy takarót, ha már öreg, férjes asszony lesz. Ugrat engem. Mostanában nagyon megváltozott, már nem félénk és visszahúzódó, hanem mosolygós és vidám, az arca kipirult, a szeme csillog. Mintha teljesen kicserélték volna.

68. bejegyzés (1660. január)

Január van, egyre keményebb a hideg, s ezt nagyon megszenvedjük. Fagyás okozta daganatokkal és gyulladásokkal otthon is meg kellett küzdenünk, de itt az ember kezét és lábát annyira meg tudja marni a hideg, hogy a hús rothadásnak indul. A szokásos köhögéseken és megfázásokon kívül valamiféle tüdőbaj is terjed, amelytől az emberek vért köpnek. Jonah olyan önfeláldozóan látogatta a betegeket és osztogatta orvosságait, hogy maga is lebetegedett.

A nyavalyák még a vasárnapi gyülekezet sorait is jócskán megritkították, ezen a héten még az előzőnél is több az üres hely a padokban. Még Elias Cornwell sincs jelen, így Johnson tiszteletesnek egyedül kell beszédet tartania. A felesége, Johnson asszony sincs itt, az aprónépnek is legalább a fele hiányzik.

A szertartás után Johnson tiszteletes magához hívatta Marthát.

Meg kellene látogatnia a feleségemet.

- Csak nem betegedett meg? - rémült meg Martha, Johnson asszony ugyanis várandós volt.

- Nem. A gyerekek nem érzik jól magukat.

- Mi bajuk?

Johnson tiszteletes zavartan nézett, mintha igazából nem is a gyerekek gondja foglalkoztatná.

- Azt magának kell megállapítania.

- Úgy értem, fáj valamijük? Lázások? Köhögnek?

- Köhögnek, igen. Olyan erősen, hogy aludni sem tudunk tőlük. Már gondolkozni is alig vagyok képes. Csináljon velük valamit!

- Megteszem, ami tőlem telik. Mary! - fordult felém Martha, miközben a kosarát kereste.

- Te vagy Mary? - Johnson tiszteletes puskacsőtekintete rám szegeződött.

- Igen, uram.

- Mary? Az az árva kislány, aki John és Sarah Riversszel él?

- Bólintottam.

- Már hallottam rólad.

- Mit hallott, uram? Remélem, csak jót.

- Hát, nem igazán. - Megsimította a szakállát. - Az a hír járja, hogy az erdőben szoktál bóklászni.

- Csak azért, hogy gyógynövényeket és bogyókat gyűjtsék Jonah-nak és Marthának.

- És azt is beszélik, sok a megmagyarázhatatlan dolog körülöttem. Mondd meg nekem, Mary, őrizkedsz te az ördögtől és az ő praktikáitól?

- Természetesen, uram. - Hiszel te Istenben? Az ő parancsa szerint éled az életed? - Igen. Igen, persze. - Hevesen bólogattam. Mi a csoda ez a faggatózás? - Remélem, valóban így van. Mert én Isten helytartója vagyok itt, ebben a közösségben. Ezt soha ne feledd! Semmi, de semmi sincs, amiről én ne tudnék. -Egy pillanatra eltűnődött. - Engedelmes leány vagy?

- Igen, uram. — Lesütöttem a tekintetemet, s megpróbáltam kellőképpen alázatosnak látszani.

- Hát légy is az! Emlékezz a szóra: „*Mert, mint a varázslásnak bűne, olyan az engedetlenség*”, ahogyan az *Sámuel* könyvében meg vagyon írva. Menjen, gondoskodjon a gyerekekről, Martha! Ma éjjel már egy hangjukat sem akarom hallani.

Ezzel otthagytott minket.

69. Bejegyzés

Johnson tiszteletese a legnagyobb ház a városban. Legalább akkora, mint azok, amelyeket Salemben láttam: két emelet magas, széles oromtetővel fedett épület. Johnson asszony arra kért minket, hogy menjünk el minden nap, amíg a gyerekek jobban nem lesznek.

Martha köhögés elleni szirupot készített martilapuból és mézben főzött édesgyökérből egy csepp ecettel fűszerezve, s ezzel kezeli Johnson tiszteletes gyerekeit. A mellkasukat bekeni libazsírral, majd puha gyolccsal körbetekeri őket, aztán erdei növényekből, viaszvirágból, bergamottból, és illatos mentából készült főzetet gőzölögtet mellettük egy edényből.

A gyerekek szépen gyógyulnak. Hamarosan sokkal jobban lesznek. Martha inkább Johnson asszony miatt aggódik. A babától hatalmasra nőtt a hasa, de egyébként csont és bőr. Martha attól tart, hogy a gyermek kihordása fölemészti minden erejét.

70. Bejegyzés

A tél keservesen megnehezíti mindannyiunk életét. Kegyetlen hideg van, felülmúlja minden képzeletünket. Fogytán az élelmünk, friss ennivalónk szinte nincs is. Jonah fél, hogy az emberek skorbutosak lesznek, mint ahogy az a

hajón is történt. A citromlénk pedig már csaknem teljesen elfogyott.

A férfiak, amikor tudnak, elmennek vadászni, de az erdőket errefelé elhagyják a vadak, s ha mégis sikerül elejteni egyet-egyét, az is mind csupa csont és bőr.

Amit nélkülözni tudunk, azt odaadjuk másoknak. Johnson asszony magához hívatott. Martha ajánlkozik, hogy majd megy ő, de Johnson asszony azt mondja, most rám van szükség, Marthának nem kell mennie. Szeretne tőlem egy szívességet kérni.

71. Bejegyzés

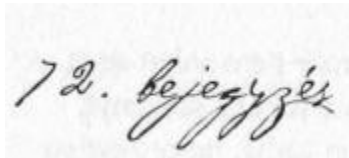
Johnson asszony beinvitál a házba. A szeme beesett, és ahogy elmosolyodik, arccsontjai szinte kiszúrják sápadt bőrét. Martha küldött neki egy kis erősítő folyadékot, de attól tartok, rajta ez már nem sokat segít. A hasában növekvő gyermek szinte fölfalja szegényt.

Johnson asszony érző lélek, és tudja, hogy készleteink kezdenek kimerülni. A gyerekek szépen gyógyulnak, szinte teljesen egészségesek, és most szeretné kifejezni a háláját. Egy halom élelmiszert rak le elem. Kukoricát, borsót, babot, zabpelyhet, több vekni kenyeret, amiket maga süttött, sőt, néhány ráncos héjú, de annál édesebb almát is.

- És a szívesség, amit kérnék... - Megfogja a kezemet. Az ujjai hidegek és vékonyak, a bőre annyira elvékonyodott, hogy szinte már átlátszó. - Johnson tiszteletes unokaöccse, Elias, szorgosan jegyzetel a Csodák könyvébe, de a hidegtől az ízületei fájdalmasan megdagadtak, s így nehezebb esik az írás. Eddig én segítettem neki, de mostanában gyakran

elhagy az erőm. Azt mondja, ismered a betűket, és szépen írsz, és nem bánna, ha te helyettesítenél. Hajlandó vagy rá? Amikor eljössz, ehetsz is nálunk, s arról is gondoskodom, hogy otthonra is jusson valami.

Hogyan is utasíthattam volna vissza? Annyi élelmet adott, hogy talán egy teljes hétre is elegendő.

72. bejegyzés

Nem sokat látom Johnson tiszteletest, amikor náluk járok, és ennek szívből örülök. Nem tetszett, ahogyan múltkorában kérdőre vont. Aggasztónak találtam azt a furcsa kérdezősködést. Sohasem étkezik együtt a családjával, visszavonul a ház egyik távoli zugába, messzire a gyerekek zajától. Ha egyszer-egyszer összetalálkozunk, keresztülnéz rajtam, mintha ott se lennék.

Elias Cornwellnek saját dolgozószobája van, egy kisebb helyiség, ahová csigalépcső vezet fel. A falakat sötét faburkolat borítja. A kályhában tűz pattog, s a papírokkal beborított asztalon vastag gyertyák égnek. Itt dolgozik a művén. Először csak egy napló volt, amit még a hajón kezdett írni, de most már a következő cím díszel a borítóján:

Csodák könyve, avagy a Gondviselés csodás jelei és más figyelemre méltó jelenségek (melyek valószínűleg elkövetkeznek) Lejegyezte: Elias Comwell

Én egy kicsit hosszúnak tartom a címet, de nem hiszem, hogy az én feladatom lenne felhívni erre a figyelmét. Szeretne elutazni Bostonba tavasszal, amikor az utak járhatóvá válnak, hogy odaadja a kéziratot egy nyomdának, de ez ma még nagyon távolinak tűnik. Addig is szöszmötöl terjedelmes és fura gyűjteményével. Leírta saját élményeit, például nevezetes tengeri utunkat, meg azt, hogy hogyan jutottunk el ide az isteni gondviselés segítségével. Johnson tiszteletes és a többi telepes elbeszélése alapján megörökítette a város alapításának csodaszámba menő történetét is. A többi jelek, ómenek, álmok és csodák gyűjteménye, amit a jó ég tudja, honnan szedett össze. Történetek különös fényekről, az égbolton keresztülsuhanó üstökösökről, házakról, melyeket szellemek, s láthatatlan dobosok hangja kísért, asszonyokról és állatokról, melyek sátáni ivadékokat hoznak a világra, szellemidézők könyveiről, amelyek nem égtek el a tűzben, s nem is tudom, mi mindenről még. Elképzelésem sincs, kik traktálják efféle badarságokkal, de több ostobaságot irkált itt össze, mint amennyit egy öreg falusi szipirtyó összehordana.

Miközben írok, Elias fel-alá mászkál a szobában, és hosszú ujjait ropogtatja, hogy enyhítse a fájdalmat dagadt és vöröslő ízületeiben. Járkálás közben beszél, és ahogy magyaráz, szemében a megszállottság tüze villog fagyosan, ahogyan a nap szikrázik odakint a jégen.

- A tél egyre keményebb. A bostoni kikötőben megrekednek a hajók. A farkasok elszemtelenednek. A gyermekek megbetegszenek. A marhák pusztulnak.

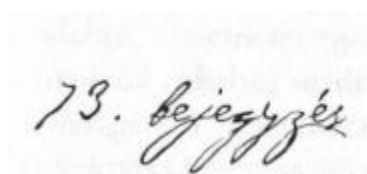
- De hát évről évre ugyanez történik!

- Idén sokkal rosszabb a helyzet. És jövőre még ennél is rosszabb lesz, egészen addig, amíg már egész évben havazni nem fog. Most 1660-at írunk. Hamarosan eljön az

ítélet Napja. Már csak néhány év van 1666-ig, a sátán évéig. Hát nem érted? Az ördög hatalma egyre növekszik. Ébernek kell lennünk, különben minket is megmételyez, mint a többieket. Csak a tiszták és romlatlanok lesznek méltók rá, hogy megünnepelhessék Krisztus eljövetelét.

Időnként egészen közel lép hozzám, és lehajol, hogy lássa, mit írok. Bűzös leheletét érzem a nyakamon és az arcomon, és erőt kell vennem magamon, hogy ne kezdjek el fuldokolni és öklendezni.

Őszintén hisz Jézus eljövetelében, és abban, hogy Beulah lesz Krisztus országának központja. Egyetlen dolog aggasztja csak, hogy mindez esetleg még az előtt következik be, hogy ő eljuttatná kéziratát a nyomdába. Azt hiszem, ez már túlmegy a józan ész határán.

73. bejegyzés

A várost éhínség sújtja, s a farkasok valóban sokkal közelebb merészkednek, ebben Eliasnak igaza van. Tegnap éjjel friss hó esett, és ma reggel Tobias egy csapásra hívta fel a figyelmemet, mely a főutcán vezetett végig. Széles mellső, kisebb hátsó lábnyom.

- Lehet, hogy csak egy kutya.

- Ez bizony nem kutya.

A barátja, Ned köpött egyet. Nyála megfagyott a levegőben, annyira hideg van. A nyomok egészen az imaházig vezettek. A kiszögezett fejek alatt mintha az állat

megtorpant volna, talán megszaglászta fajtestvérei koponyáját, mielőtt folytatta útját. Az ajtó előtt a hó megolvadt, s jeges sárgává fagyott ott, ahová lekuporodott a dolgát végezni.

- Látszik, mit gondol azokról. - Ned elvigyorodott, s látszott, amint elszíntelenedett fogain szétmázolódott az ínyéből kiserkenő vér.

74. bejegyzés

Most Johnson asszony legidősebb lányai betegedtek meg, így gyakran töltöm náluk a napot, segítek neki ellátni a kisebbeket, ahogy Rebekah is segít Sarah-nak. De nem érzem magam cselédnek. Johnson asszonynak lassan eljön az ideje, hatalmas a hasa, úgyhogy minden segítségre szüksége van, s ami tőlem telik, meg is teszem. Ráadásul nagyon kedves velünk. Ha ő nem lenne, minden bizonytalán éhezniük, vagy már mind megettük volna a vetésre szánt kukoricát is. Ha beosztjuk, amit kapunk tőle, majd csak kihúzzuk valahogy. Mikor elvégeztünk minden tennivalót, és a gyerekek is elcsendesednek a vackukban, leülünk a konyhában, megkínál forró, fűszeres gyömbérsörrel, és ad hozzá még egy kis kekszet is, amit megmártogathatok benne. A régi életemről kérdez. Már mindent elmondtam neki, amit lehet, de érzi, hogy valamit titkolok előle.

Furcsa csend telepedik közénk, s zavartan hallgatunk pár pillanatig, míg végül csak megkérdi:

- Nem meséltél el mindent, igaz, Mary?

Egyszerűen nem tudok hazudni neki. Olyan jóságos, olyan kedves, bűn lenne elhallgatni előle bármit is.

- Ne kérdezzen erről!

Nem tudok ilyesmiről beszélni, ebben a házban aztán végképp nem.

Nem tudom elfelejteni Johnson tiszteletes hangját: „én az Úr helytartója vagyok”. *„Varázsló asszonyt ne hagyj életben!”* - emlékszem, ahogy ezt dörögte felénk a szószékről.

- Azt hiszem, ki tudom találni. Én sem voltam mindig ilyen, amilyen most vagyok. - Fénytelen tekintete belekapaszkodott az enyémbé, szemei lassan ibolyakékké sötétedtek. - Amikor olyan korú voltam, mint te, én is vadóc kislány voltam, és én is a nagyanyámmal éltem. Nem ismertem apámat, katonaember volt. Anyám egyszer elindult utána, és senki sem látta többé. Egy háborúba süllyedő országban cseperedtem nővé. A megrendült törvényeket kihasználva gonosz emberek jutottak hatalomra, akik a zavarosban akartak halászni. Azt hiszem, jól ismered ezt a fajtát. A mi városunkban is megjelentek, hogy kiirtsák a boszorkányokat, vagy legalábbis ezt hirdették, de igazából csak a pénz érdekelte őket: húsz shillinget kaptak, ha megszabadították a települést a boszorkányságtól. A nagyanyám akkor már nem élt, így hála Istennek, őt már nem bánthatták, de helyette engem szemeltek ki maguknak.

Ahogy beszélt, engem is megrohantak az emlékek, felforrt a vérem a gyűlölettől, de közben jéggé dermedtett a rémület.

- Úgy vadásztak rám, mint valami állatra, elkaptak, megkötöztek, és belevetettek egy malomtóba, hogy lássák,

feljövök-e a felszínre. Elsüllyedtem. A kezem és a lábam össze volt szíjazva, nem tudtam felverekedni magam a felszínre. Ha meg sikerült volna, bitófán végzem, mint boszorkány. Fuldokoltam. Lesüllyedtem a tó fenekére, onnan néztem fel rájuk. Még most is magam előtt látom az arcukat a fodrozódó víztükrön keresztül, ahogy ott köröztek fölöttem, várván, hogy mi történik.

Aztán hirtelen hatalmas csobbanással megtört a víztükör. Valaki leúszott értem. Erős karok öleltek át, és húztak fel a felszínre. Egy fiatal prédikátor volt az, aki meghallotta a kiáltozást és lármát, és odasietett megnézni, mi lehet a hangoskodás oka. Amikor látta, hogy mit művelnek velem, azonnal belevetette magát a vízbe, hogy visszahozzon engem Istennek. A boszorkányüldözött és az embereit elmondta mindenféle sarlatánnak, akiket csak a pénz érdekel, nem pedig az, hogy megmentse az eltévedt lelkeket. Azon nyomban nekiállt, és kiűzte belőlem az ördögöt, egy jó adag vízzel együtt, amit lenyeltem, miközben fuldokoltam. – Elmosolyodott, ahogy felidéződött benne az emlék, aztán a szája keserűen legörbült, mintha csak az élet megtagadta volna tőle az örömet és a reményt, amit az a pillanat ígért. – Még aznap megkeresztelt, ott, a malomtóban, s velem együtt másokat is. Amikor pedig továbbállt, én is vele tartottam.

- Ő mentette meg magát?

- Így van. Neki köszönhetem az életemet. Megesküdtem, hogy jó felesége leszek, és istenfélő életet fogok élni. És ez így is lett. Imádkoztam és engedelmesen fejet hajtottam, s világra hoztam a gyermekeit. – Megragadta a kezemet. – Én megváltoztam. Te is képes vagy rá!

- De mi van, ha mégsem? – suttogtam alig hallhatóan.

Elfordította rólam a tekintetét, és a messzeségbe nézett.

- Akkor a jóisten legyen hozzád irgalmas!

- Meg fogom próbálni, Johnson asszony. Ígérem, megpróbálom.

Azt válaszoltam, amit hallani akart, mert olyan jó volt hozzám, szerettem volna a kedvére tenni. Azt nem mondhattam, amit valóban éreztem: hogy ha nekem kellett volna döntenem, hogy azt az életet éljem, amit ő, vagy füljak inkább vízbe, én az utóbbit választottam volna.

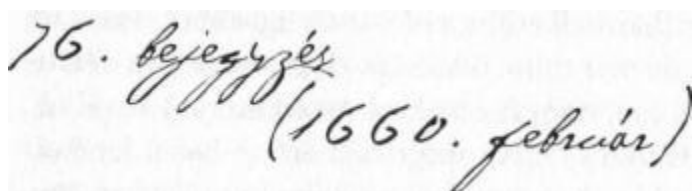
75. bejegyzés

Láttam a farkast. Az erdő szélén jártam, diót kerestem, hátha néhány elkerülte a mókusok figyelmét. Találtam ugyan, de már mind összeszáradt és elvesztette ízét, de arra még jó, hogy ha makkal összekeverje ledaráljuk, akkor tésztára szórva megízesíti azt. A havat lapátoltam arrébb a kezemmel, és a földön kotorásztam épp, amikor éreztem, hogy a bőröm bizseregni kezd. Szajkó jutott az eszembe, csodálkoztam is, hogy mit keres ilyenkor errefelé, de amikor felnéztem, egy farkast pillantottam meg úgy harminclábnyira tőlem. Úgy nézett ki, mint egy kutya, csak sokkal nagyobb volt, fakó, sötétszürke bundája a nyakánál kicsit kivilágosodott, s bozontos sörénnyé sűrűsödött, a háta közepén pedig fekete sáv futott végig. Erős mellső lábaira támaszkodva állt, mellkasa és lapockája között egészen nagynak tűnt a teste, lélegzése ütemére emelkedő-süllyedő horpasa felé elkeskenyedett, a fara és a hátsó lába már egészen karcsú volt. Fehér párafelhőket lihegett a fagyos

levegőbe, vöröslő nyelve kilógott hegyes fehér fogai között. Aranszínű volt a szeme. Engem nézett, én pedig őt.

Egyáltalán nem féltem. Csak szerettem volna, ha elmegy. Éhség mardosta a gyomrát, és én tudtam, hogy az erdő szélén csapdák leselkednek rá.

Mindketten megdermedtünk pár pillanatra, aztán hirtelen megfordult, egy ugrással eliramodott, s alakját elnyelte az erdő sötétje.

76. bejegyzés
(1660. február)

Johnson asszony meghalt, még a múlt héten. Február második hetében. Belehalt a szülésbe.

- Nem szabadna többet szülnie. Sírba fogja vinni, meglátod - ismételte folyton Martha, és akkor is ezt mondta, amikor már a szülőszobába sietett, aztán rémülten hátrapillantott a válla fölött, nehogy véletlenül meghallja valaki. Még félreérthetik. Egy bábának óvatosnak kell lennie.

Martha és én együtt segédkeztünk a szülésnél. Johnson asszony hosszan, több mint egy napon át vajúdott, mígnem erejének végére ért. Törékeny teremtés volt, sok gyermeknek adott már életet, s erre a babára már nem maradt ereje. A csecsemő túl nagyra nőtt, ráadásul amikor előbukkant, a köldökzsinór a nyaka köré volt tekeredve. Szinte úgy kellett kirángatnom a fiúcskát az anyja hasából. Elvágtam a köldökzsinórt, és odaadtam a gyereket Marthának, aki épp csak egy pillantást vetett rá, aztán betakarta egy darab ronggyal.

Az anyára meredt, aki úgy feküdt ott, mintha halott lenne, aztán elfordult, és láttam, hogy az ő arca is szürke és elkínzott.

- Attól félek, egyszerre kell eltemetnünk őket.

Martha megtett mindent, amire csak képes volt, de Johnson asszonyt nem sikerült megmentenie. Maradék erejét is beleadta a szülésbe, nyilvánvaló volt, hogy elveszítjük. Egyszer magához tért, és kérte, hogy mutassuk meg neki a babát. Martha megcsóválta a fejét. Akkor a fal felé fordította az arcát, behunyta a szemét, bőre elszíntelenedett, megfakult, a szemhéja ellilult. Soha többé nem nézett fel.

Martha elküldetett Johnson tiszteletesért, aki habozott belépni a szobába, ahol vér és a gyerekszülés szaga terjengett. Úgy gondolta, ahogy a Biblia is tanítja: az asszony tisztátalan a szülés után.

- Ha még utoljára látni szeretné a feleségét, akkor jobban teszi, ha most rögtön jön! - figyelmeztette Martha. - És hozza a gyerekeit is, hadd búcsúzzanak el az édesanyjuktól és a kisöccsüktől.

Johnson asszony mozdulatlanul feküdt, mintha már elindult volna az utolsó, és legrögösebb utazására, de a gyermekei hangja, a zokogásuk mintha egy pillanatra visszahozta volna ebbe a világba. A szemhéja megrezzent, s vékony ujjai megremegtek a takaró tetején. Johnson tiszteletes zengzetes imába fogott. Martha és én visszavonultunk, magukra hagytuk a családot, hogy még utoljára együtt lehessenek.

Odakint ismét havazott. Hazafelé baktattunk.

- Ismét itt hagyott minket egy jó asszony - sóhajtott fel Martha, miközben a havat tapostuk. Fáradtnak és legyőzöttnek tűnt. Most látszott a kora is, mintha minden év külön nyomot hagyott volna az arcán. - Nehéz foglalkozás a miénk. A születés és a halál sokszor járnak együtt, többször, mint ahogy szeretném. És csak reménykedhetünk, hogy nem minket okolnak érte.

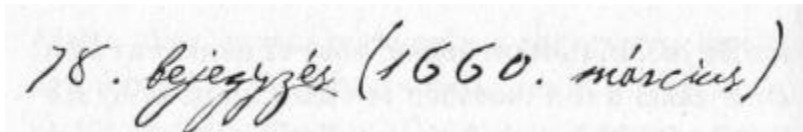
Martha nem szólt többet, de tudtam, mire gondol. Bábának, gyógyítónak lenni korántsem veszélytelen. Ha minden jól megy, akkor az emberek hálásak, de amikor rosszul alakulnak a dolgok, ami, sajnos, elég gyakran megesik, akkor rögtön azt hajtogatják, hogy akik gyógyítani tudnak, azok ártani is képesek, akik meg tudnak menteni valakit a haláltól, azok meg is tudják ölni.

Az imaház mellett mentünk el. Még egy farkast elkaptak, frissen levágott fejéből vércseppek hullottak az összetorlódott hóra. A csupasz agyarak kihívóan vicsorogtak, és a tekintete, melyet elhomályosított a halál, még mindig sárgás fénnel izzott. Csak reménykedni tudtam benne, hogy ez nem az az állat, amelyikkel a múltkorában találkoztam az erdő szélén, de nem lehettem benne bizonyos.

*77. bejegyzés
(1660. március eleje)*

A talaj olyan kemény, mint a vas. Akármit is mutat a naptár, a tél, úgy tűnik, nem engedi el fogjait. Már két hete, hogy Johnson asszony meghalt, de a sírja még mindig nincs megásva.

Ő és a kisbaba ugyanazon halotti lepel alatt fekszenek odakint az egyik hátsó épületben. A hideg megóvjá a testüket az oszlástól, amíg a föld felenged annyira, hogy bele lehessen mélyeszteni az ásót.

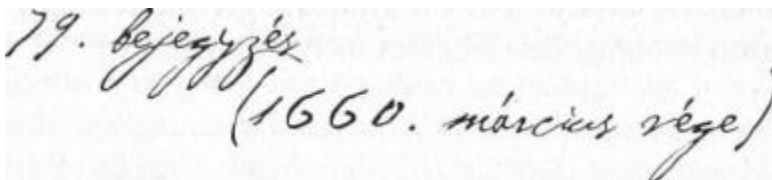

78. bejegyzés (1660. március)

Ma eltemettük Johnson asszonyt. Elias Cornwell tartotta a szertartást. Johnson tiszteletes csak állt, lehajtott fejjel, körülötte a könnyes szemű idősebb gyerekek, s a zokogó kisebbek.

- *„Az asszonytól született ember rövid életű...”*

A szavak visszhangzottak a hófoltokkal tarkított hegyoldalon, miközben Johnson asszonyt lassan leengedték a gödörbe. Dermesztően hideg volt. Johnson tiszteletes az orrát törölgette, és a könnycseppeket itatgatta a szeméből. Hogy a csípős szélről, vagy a bánattól, azt senki sem tudhatja.

79. bejegyzés
(1660. március vége)

Ezen a hétvégén Johnson tiszteletes Szent Pál intelmeiből tartott beszédet a vasárnapi misén.

- *„Jobb házasságban élni, mint égni.”*

Kevesen vannak, akik nem értik meg rögvést, mire gondol. Johnson tiszteletes új feleség után néz, még mielőtt a régi asszony sírján egy arasznyira nőtt volna a fű. Szüksége van valakire, aki ellátja a gyereksereget, és melegen tartja az ágyát, s ebből nem is csinál titkot, jelentkezőkből pedig nincs hiány. Lányok és asszonyok kapargatják össze, amijük még maradt az éléskamrában, és kenyérrel, süteményekkel és lepényekkel kedveskednek neki. Minden este más házhoz várják vacsorára.

Deborah Vane is kivetette rá a hálóját. Már nem fészkelődik és nem ásítzik a vasárnapi istentiszteleteken. Már nem kell oldalba bökdösni, hogy ébredjen fel. Most kihúzza magát, egyenes derékkal ül a helyén, arca csupa figyelem, valósággal issza a szószékről felhangzó szavakat. Le nem veszi a szemét a tiszteletesről, hacsak azért nem, hogy jegyzeteljen az ölében tartott kis könyvbe. Persze, ha Elias Cornwell prédikál, akkor ugyanúgy vihorászik, és mindenféle megjegyzéseket sustorog róla a hűgának, ahogyan azelőtt is.

A terem átellenes végében Ned Cardwell ül, s kivörösödött arccal tanulmányozza a csizmáját. Ő csak egy béres Vane-éknél, de komoly tervei vannak és nem csinál titkot belőle, mennyire odavan Deborah-ért. Kissé távolabb tőle, Josiah Crompton sem tűnik túl jókedvűnek. Ő is táplált bizonyos reményeket, legalábbis Tobias azt meséli. Deborah most mindkettőjükön keresztülnéz. Csak egyetlen embert lát: Johnson tiszteletest.

80. bejegyzés
(1660. március-április)

Johnson tiszteletes viszont rá sem hederít. Máskor ennek talán még örülnék is, hiszen legalább annyira rühellem Deborah-t, mint amennyire ő engem, de a megaláztatása nem jelent számomra élvezetet. Jobb szeretném, ha Johnson tiszteletes feleségül venné, olyan hamar, amilyen hamar csak lehet. Mindenkinek sokkal, de sokkal jobb lenne.

A prédikátor ugyanis Rebekah-ra vetett szemet. Pedig tudja, hogy már elígérték, Tobias már annak rendje-módja szerint megkérte a kezét.

Rebekah hangosan zokog, ami aligha meglepő. Ha a helyében lennék, én is keservesen sírnék.

- Az édesanyád mit gondol?

- Ő mellettem áll.

- És apád válaszolt már?

- Még nem.

- Akkor menj, beszélj vele! Nem fog a boldogságod útjába állni.

Megragadtam a kezét, és megpróbáltam talpra állítani, de visszaroskadt, és karjára hajtott fejjel tovább zokogott.

- Ugyan, Rebekah! Azért ennyire nem súlyos a helyzet...

- De, még annál is súlyosabb.

- Súlyosabb?

Nem értettem rögtön a dolgot. Mi lehet még annál is rosszabb, mint feleségül menni Johnson tiszteleteshez?

Türelmetlenül nézett fel rám, amúgy sápadt arca most vörös és puffadt volt a sok sírástól.

- Hát nem érted? Mindenképpen ki kell mondanom? Gyermeket várok!

Leroskadtam mellé a székre.

- Gyermeket?

- Igen - súgta. - Kicsit halkabban, ha kérhetném, jó! Nem kell mindent elismételni, amit mondok.

- De mégis, kitől?

- Szerinted?

- Tobiastól?

- Hát persze, hogy tőle. - Elázott zsebkendőjét gyűrögette a kezében. - Úgy gondoltuk, tavasszal úgyis összeházasodunk. De most... - Az ajka ismét remegni kezdett.

- És mi lenne, ha szólnál Marthának? Ő tud olyan módokat...

Megragadott, és az ujjait belemélyesztette a karomba.

- Egy szót sem szólhatsz neki! Ez halálos bűnnek számít, főleg, hogy Tobias gyereke!

- Ő már tudja?

- Még nem.

- El kell mondanod neki. Most rögtön. Neki pedig fel kell keresnie apádat, és engedélyt kérnie hozzá, hogy azonnal

feleségül vehessen.

- De mi van, ha apám nem egyezik bele?
- Akkor mindent el kell mondanod neki.

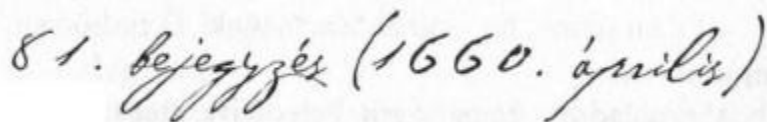
Mogyorószín szeme elkerekedett.

- Képtelen vagyok rá!

- Pedig muszáj lesz. Ahogyan a dolgok most állnak, nincs más választásod! A beleegyezését fogja adni, máskülönben óriási szégyent kell elviselnie. Nem akarhatja, hogy szemérmetlen nőszemélynek tartsanak...

- Azt én sem akarom! - Az arca még pirosabb lett. - Nem is vagyok az! De azt sem szeretném, ha az apám ezt gondolná rólam.

- Akkor menj oda édesanyádhoz, és beszélj vele! De minél hamarabb, még mielőtt apád elhatározná, hogy mégis igent mond Johnson tiszteletesnek.

81. bejegyzés (1660. április)

A talaj már felengedett annyira, hogy szántani lehessen. John Rivers egész nap odakint van, úgy vagdalja a földet, mintha az ellensége lenne, s úgy hajtja a béreseit, mintha az egész falut fel akarná szántatni. Pirkadatkor kezdi a munkát, s csak alkonyatkor tér haza, akkor sem szól senkihez, összevont szemöldökkel, összepréselt ajakkal ül, akár egy kőszobor.

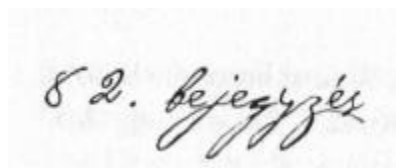
Martha pillanatok alatt kitalálta, mire céloz Sarah, amikor megkérdezte tőle, hogy járte már nála Rebekah tanácsért. Martha felajánlotta szolgálatait, de Rebekah nem kívánt élni a lehetőséggel.

A két asszony együtt kuporog a tűz mellett, úgy sustorognak. Engem nem hívtak, hogy vegyek részt a tanácskozásukban. Átmegyek Rebekah-hoz, aki a szobájában gubbaszt, sóhajtozik és sírdogál, úgy várja az apja döntését.

Tobias nem mutatkozik. Amikor végre feltűnik, Jonah és Martha csak a fejüket csóválják, ő pedig úgy járkál a házban, mintha tojáshéjon lépegetne. Ideje nagy részét azonban inkább az istállóban tölti az állatokkal vagy kint az erdőben.

Mindannyian azt várjuk, John Rivers hogyan határoz. Hamarosan meg is tudjuk. Szereti a lányát, és Tobiast is igen megkedvelte, amíg ki nem derült ez a dolog. Meg aztán nem olyan ember, aki a felesége akarata ellenére döntene, s miután Rivers asszony elég sokáig könyörgött neki, végül beadja a derekát.

Vasárnap kihirdetik Rebekah és Tobias jegyességét az imaház ajtaján, s a hónap végére már össze is házasodhatnak.

A handwritten note in cursive script that reads "82. bejegyzés".

Johnson tiszteletes elkapott a vasárnapi istentisztelet után, mikor a hirdetményeket olvastam az imaház ajtaján.

- Beszélni akarok veled - mondta.

- Velem, uram? Miről?

Nem válaszolt, lehetséges, hogy túl arcátlanak találta a kérdésemet. Sötét tekintete az enyémbé fúródott. Megfogta az államot, és az arcomat maga felé fordította.

- A gonosz gyakran szép külső mögé rejtőzik. Nem hallottál még erről, Mary?

Megszólalni sem tudtam, a kérdés annyira megrémített. Megráztam a fejemet, amennyire ujjai szorításában tudtam, de úgy tűnt, nem vár választ.

- Hát én hallottam, sőt már láttam is. - Elengedte az államot. - Úgy gondolom, olyasmibe ártod magad, amihez semmi közöd.

- Én? Ugyan mibe? Nem értem, miről beszél.

- Szerintem meg nagyon is érted.

Nem mondott semmi többet, csak állt, összekulcsolt kézzel, és az eljegyzési hirdetményt bámulta.

„Tobias Morse mester és Miss Rebekah Rivers...”

Gyorsan elkaptam a tekintetemet, nem akartam, hogy észrevegye, mégis csak tudom, mire gondol.

- Ha megbántottam önt, uram...

- Ne hidd, hogy hamis alázatossággal megtéveszthetsz! - Mély hangja halk volt, de tele fenyegetéssel, mint a mennydörgés távoli robaja, mely vihar érkezéül jövendöli. - Valamiért nem bízom benned. Elias Úgy gondolja, ártalmatlan vagy, de én ebben cseppet sem vagyok biztos.

Azt hiszem, őt nem annyira a feje, mint inkább egyéb testrészei irányítják. Talán megbabonáztad?

- Nem, uram, én...

- Belépsz a házamba - folytatta, mintha meg se szólaltam volna, s mintha csak magának beszélne -, és a feleségem a gyermekemmel együtt meghal. Lehet, hogy ez is a te műved?

- Jaj, uram, én nem...

A szavak elakadtak a torkomon. A vér kiszaladt az arcomból. Lélegzésem felgyorsult. Úgy éreztem, menten elájulok. Vádjai súlyosak voltak, s úgy felkorbácsolták a lelkem, hogy gondolkodni sem tudtam.

- Másik feleséget keresnék, de a terveim azon nyomban meghiúsulnak. Mennyi balszerencsét tud elviselni egy ember, anélkül, hogy az okát kutatná?

- Az okát, uram?

- Boszorkányság! - Egészen közel hajolt, úgy súgta a fülembe ezt a szót, oly halkán és oly sebesen, hogy nem voltam benne biztos, jól hallottam-e. Magamon éreztem sötét tekintetét, de rápillantani sem mertem. Nem tudom, mi történt volna, ha az egyik tanácsstag nem lép oda hozzá, hogy beszéljen vele.

- Eredj utadra, Mary! - bocsátott el. - De figyelmeztetlek. Elég a legkisebb gyanú, és a napjaid meg vannak számlálva.

Távozott, de a szavai továbbra is ott csengtek a fülemben. Érthető, miért ilyen elkeseredett. Nagyon fáj a foga Rebekah-ra, és ezek szerint úgy gondolja, én álltam a terve

útjába. Éles eszű ember, de tisztánlátását elhomályosítja túlzott hite a mágiában és a boszorkányságban.

Beszélgetésünk alig egy percig tartott. Néha úgy gondolom, csak álmodtam az egészet. Máskor viszont tudom, hogy nagyon is valóság volt. Ha felötlik bennem, akár csak egy pillanatra is, reszketve riadok föl éjszaka.

Nem fogom elmesélni Marthának a történeteket, agyon aggódná magát. Ezentúl, amennyire csak tehetem, igyekszem elkerülni Johnson tiszteletet, és az égegyadta világon semmit nem teszek, ami rám irányítaná a figyelmét.

83. bejegyzés

Végre kiszabadultunk a tél fogságából. A hónap még a maradványait is elvitte egy nagy eső. A nap egyre melegebben süt, s mindenünnen csörgedező víz zaja hallik. Eljött a szántás és a vetés ideje. Az élet örök ritmusa örvényes még itt, az Újvilágban is, a vadállatok, a hatalmas, sötét erdők, a rettenetes hideg, vagy a rekkenő hőség ellenére is.

Minden nap vadludak és vadkacsák újabb és újabb . sapatai szállnak el felettünk, jönnek hazafelé délről. Szajkóra és Fehér Sasra gondolok. Semmit sem tudok róluk. Aggódom a háború miatt, amiről Szajkó beszélt. Szeretném tudni, merre járhatnak, és jönnek-e még errefelé, láthatom-e még őket valaha.

Új hajtásokat hoznak a növények, amiket az indiánok ismertettek meg Jonah-val, és nagy reményeket fűz azokhoz a magvakhoz is, amelyeket én gyűjtöttem neki. A fűvészkert

látványától mindig honvágyam van. A kicsi, elkülönített ágyásokat szigorú geometriai formákba rendezték, a sorokból áradó zsálya- és kakukkfűillat eszembe juttatja nagyanyámat meg a kertjét, és arra vágyom, bárcsak még egyszer láthatnám őt. Meg is feledkeztem a nyúlról. Egész télen nem láttam, és nem is hallottam felőle. Egészen tegnap estig.

Odalent voltam a réten, nem túl messze az erdő szélétől. Félhomály volt, közeledett az este. Hazafelé terelgettem a teheneket, ideje megfejni őket. A nyúl egyszerre csak ott termett előttem. Korábban nem láttam sehol, de hát az ilyen kis állatok úgy el tudnak rejtőzni a fűben, hogy észre sem lehet őket venni. Meg félnék is, általában elszaladnak az ember elől. Ez viszont nem menekült, csak nézett rám kerek, barna szemeivel. Rőtvrös, szőrös pofácskájából emberi tekintet meredt rám. Ahogy széles orrával szimatolt, hosszú, metszett felső ajka felhúzódott.

Tudom, hogy ő az, de vajon miért jött ide? Hogy figyelmeztessen, hogy vigyázzon rám, vagy a bosszú miatt? Egy pillanatra úgy tűnt, mintha szólni akarna hozzám, de a város felől hirtelen kutyaugatás hallatszott, és a nyúl eliramodott, hosszú hátsó lábain cikkcakkban szökdécselt a fák felé.

84. bejegyzés

Tobias és Rebekah összeházasodtak. Én visszamentem Marthához, Tobias pedig beköltözött a szobába, ahol eddig én laktam Rebekah-val. Tóbiásnak van egy kis földje, majd épít rá házat maguknak, de amíg az el nem készül, addig Rebekah szüleinél laknak, az épület hátsó részében. Martha

és én segítettünk Sarah-nak lakályossá tenni a kis szobát. A tőlünk kapott ágytakaró csodásan mutat a hitvesi ágyon.

Sőt, mi több, az esküvőn megjelent népek közül többeknek úgy megtetszett, hogy megkérték Marthát, varrjon nekik is. Martha szerint jól kereshetne vele, különösen ha én is besegítek, de sajnos egyelőre nem tudunk dolgozni, elfogyott a maradék anyagunk, Salemből kell majd hozatni.

A város kapcsolata megszakadt a külvilággal, a tavaszi olvadás a még meglévő utakat is járhatatlanná tette, de Tobias azért úgy tervezi, hogy amint lehet, elmegy egy szekérrel a salemi piacra. Egész télen szorgalmasan dolgozott, asztalokat, székeket, hordódongákat faragott. Vásznakra, szegre, gabonára, bútor-lantokra, és egyéb olyan dologra cseréli őket, amiket mi magunk nem tudunk előállítani. Mindig is keményen dolgozott, de most még szorgalmasabb. Minden lehetőséget megragad, hogy gyarapítsa vagyonát. Eltökélte, hogy felhőtlen életet biztosít Rebekah és a kisbaba számára.

*85. bejegyzés
(1660. május eleje)*

Akadnak közöttünk, akik nem örülnek annak, hogy Tobias és Rebekah összeházasodtak. Most vasárnap Johnson tiszteletes dühösen meredt ránk a szószékről, és a szentbeszéd, amelyet tartott, még a szokásosnál is komorabb volt. Deborah Vane osztozik a haragjában. Rosszkedve átragadt Hannahra és a barátaira, Sarah Garnerre, és Elizabeth Denningre is. Összeszűkült szemmel méregetnek minket a templomban, és azonnal összesúgnak,

amint meglátnak engem és Rebekah-t. Mindaddig azt gondoltam, ártalmatlanok, csak kicsit bosszantóak, mint a szúnyogok nyáron, míg egyik reggel össze nem találkoztam velük, amint éppen jöttek kifelé az erdőből. Virágokkal teli kosarakat cipeltek. Az erdő mostanra kizöldült, s a talajt színes szőnyeg borítja. Meg is rakták a kosaraikat tavaszi virágokkal: levendulával, lobéliaágakkal, pompás rózsaszín rózsákkal, orchideákkal és liliomokkal, de másféle növényekkel is: a kosárba pillantva sisakvirágok lila fejét is látom, meg valami bürökféleséget, erős illatú, húsos levelekkel, és még valami növényt, ami nem is látszik virágnak.

- Hová mégy? Az erdőbe? - kérdezte Deborah tettetett közönyösséggel, míg a többiek halkán kuncogtak.

- Ühüm. - Nekem is volt kosaram és kerti lapátom. - Jonah-val találkozom. Növényeket gyűjtünk. Jonah szerint friss szín kellene a kertbe.

Hangosan felnevettek.

- Te ugyan nem virágot szedni méysz az erdőbe! - vigyorgott rám Sarah Garner.

- És nem is Morse mesterrel - tette hozzá Elizabeth Denning.

- Nem? Hát akkor szerintetek minek és kivel?

- Tudjuk mi azt! - Deborah a többiekre nézett, akik sunyi tekintettel mosolyogtak össze.

- De tudjuk ám! - visszhangozták egyszerre. - Ó... És mit tudtok olyan jól? - Hogy nem csak növényeket gyűjtötök - hajolt lelem Deborah suttogva, még el is takarta a kezével a

száját, mintha valami különösen titkos dolgról beszélne. - Nagyon is jól tudjuk.

- Na de mégis mit?

- Hogy az állatokkal beszélsz. És fákat hajlítgatsz. Szellemeket idézel. Indiánokkal találkozol. És meztelenül táncolsz! - Az utolsó szavakat már szinte sziszegte, aztán recsegő nevetésben tört ki. - Látjátok! Hogy elpirult!

A többiek is csatlakoztak hozzá, gúnyosan nevettek rajtam.

- Nem csoda, hogy elpirultam! Ilyen arcátlan feltételezést!
- Éreztem, hogy előnt a düh.

- A büntudattól vörösödtél el. Mert tudjuk, mit művelsz. - Deborah minden egyes szót külön nyomatékkal ejtett, és vádlón felém bökött az ujjával. - Bűbájt bocsátasz az emberekre. De ne aggódj! - A többiekre pillantott. - Nem mondjuk el senkinek. Cserébe meg kell ígéred, hogy segítségünkre leszel.

- Segítsek? Ugyan miben? - Igyekeztem nyugodt hangon válaszolni, de egész testemben remegtem. Mindaz, amit mondtak, rettegéssel töltött el.

- Ne csinálj úgy, mintha teljesen ártatlan lennél! Tudjuk, mire vagy képes. Ma lesz a Tavaszünnep előestéje, a boszorkányok éjszakája, ha jól tudom. - A szeme ravaszul csillogott. - Az az éjszaka, amelyen a magadfajta előre lát dolgokat.

- Például látod a jövődöbelidet - hadarta Hannah -, és magadhoz is láncolhatod, ha meg van hozzá a képességed. - A végén már szinte sikított, menyétszerű vonásai teljesen eltorzultak az izgalomtól. - Na, hát ebben segíthetsz.

- Nem tehetem. Ugyanis nincs olyan képességem, mint amiről beszélsz.

- Dehogynem, tudjuk, hogy meg tudod tenni - mosolygott Deborah. - Rebekah-nak is megtetted, most nekünk is segíthetsz.

- Miről beszélsz?

- Rebekah-ról és Tobiasról. Rájuk olvastál valami varázslatot, ami összeköti őket. Szerelmi bűbájt. - A többiek kuncogtak. - Tudjuk, hogy a te műved.

- Ami köztük történt, valóban varázslatos - próbáltam kieroeltetni magamból egy nevetést -, de ez egyáltalán nem nekem köszönhető.

- Ne próbálj rászedni minket! Te szerezted meg neki Tobiaszt. Tobias magától soha rá se nézett volna! Rebekah csúnya. És az is a te műved, hogy Johnson tiszteletes is elfordult tőlem. - A szeme összeszűkült. - Lehet, hogy magadnak akarod?

- Én és Johnson tiszteletes! - Ezen tényleg nevetnem kellett. - Ti képzelődtök, most már egész biztos vagyok benne!

- Akkor Elias Cornwellt akarod! - kiáltotta Sarah Garner. - Mindenki tudja, hogy egyetlen rossz szót sem lehet rád szólni előtte, annyira kedvel téged!

- Meglehet, hogy így van, de én ezért semmit sem tettem!
- Ó, dehogynem! - sziszegte Deborah Vane. - Márpedig nem! - ráztam a fejem hevesen. - Ti megőrültetek. Mindannyian... Nos, így állunk. Sarah Garner magának akarja Elias Cornwellt. Magas, keskeny arcú, nem különösebben csinos lány. Biztosan jó felesége lenne

Cornwell tiszteletesnek, de én nem tudok segíteni neki, és a többieknek sem. Jól kifundálták az egészséget. Deborah Johnson tiszteletest nézte ki magának, Elizabeth Denning pedig Isaiiah Cromptont. Azt akarják, hogy szerelmi bűbájjal szerezzem meg nekik a választottjaikat.

- És te? - böktem meg Hannah hegyes kis állát. - Nem vagy te még kicsit fiatal ahhoz, hogy szeretőt válassz magadnak?

Mosolyogtam, megpróbáltam tréfára venni a dolgot. Hannah nem lehet több kilenc vagy tíz évesnél.

- Nem vagyok túl fiatal - mosolygott vissza, kivillantva apró, szilánkos fogait. - Én Tobiast akarom - selypítette. - Azt akarom, hogy átkozd el Rebekah-t. Csinálj egy viaszbabut! Böködj tűket bele!

- Rebekah a barátom. - Megszorítottam az állát. - És ha bármit teszel, akármit, amivel árthatsz neki vagy a gyerekének...

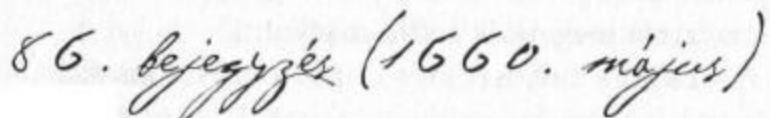
- Hagyd abba! - Megpróbálta kiszabadítani magát. - Deborah, bánt!

- Ennél többet is teszek, ha nem vigyáztok! - végignéztem rajtuk. - Eszemben sincs segíteni nektek, és azt ajánlom, kerüljétek el messziről.

Elindultam hazafelé, próbáltam meggyőzni magam, hogy csak a szokásos női rosszindulat beszélt belőlük.

Ők is mentek tovább, a kosaruk tetején a májusi virágfüzérékhez való virággal, bár az ilyesmi is tilos errefelé. De a szirmok alatt ott lapultak a füvek, amelyeket boszorkányfőzetekhez gyűjtöttek. El tudom képzelni, mire

készülnek, és elfog a rettegés, a vér jéggé fagy az ereimben, s a szívem nehéz lesz, mint a kő.

86. bejegyzés (1660. május)

- Boszorkányság jelét, irtózatos praktikák eszközeit fedeztük fel az erdőben! Johnson tiszteletes hangja dörög a szószékről. Minden beszéd szigorúan tilos, a gyülekezeten mégis végigfut a rémült moraj, mint amikor a falevelek zúgnak a szélben. Végignézek a sorokon. Deborah Vane falfehér, akárcsak a húga. Sarah Garner és Elizabeth Denning a cipőjük orrát tanulmányozzák elmélyülten. Már megindult a szóbeszéd, hogy az erdőben egy tisztáson tűzrakás nyomaira bukkantak. A földön hamu, gyertyacsonkok, körülötte pedig valamiféle ördögi főzet maradványai, bűzös növénycafatok, és fehérre főzött békák darabjai.

- A sátán kéznyoma! Itt Beulah-ban! Szentségtörés! Bűn! Figyelmeztetek titeket, testvéreim, még éberebbnek kell lennünk! Még óvatosabbnak. A Gonosz és segítői köztünk járnak, még itt, Beulah-ban is! Az erdőben ólálkodnak, és pogány szertartásokat végeznek, nem egész egy mérföldnyire Isten Házától!

Az indiánokról beszél. Csak mondja és mondja a magáét, egyre vehemensebben figyelmeztet minket, hogy mindenütt ott vannak, s úgy nyüzsögnek az erdőben, mint bolhák a kutya bundájában. Attól, hogy nem látjuk őket, csak még veszélyesebbé válnak. Ők az ördög szolgálói, szövetséget kötöttek magával a Gonosszal, s azon munkálkodnak, hogy elűzzenek minket jogos birtokainkról. Parancsot ad, hogy a

település védelmére szervezzenek őrjáratokat, és fegyveres férfiak fésüljék át az erdőt.

Látom, amint a lányok fellélegeznek. Hátradőlnek, és szemüket behunyva hálaimát rebegnek magukban. Hannah a nővéreire mosolyog, és játszani kezd az ölében tartott babával.

87. bejegyzés

Azóta figyelem, hátha meghallom Szajkót, próbálom megkülönböztetni az egyik rikoltást a másiktól, s várom, hátha felcsendül a kiáltása a madarak üres lármázásában. Ma este mintha hallottam volna, ütemesen, kitartóan, egészen közel a házhoz.

Bármennyire is szeretném látni őt, Martha megtiltotta, hogy az erdőbe menjek. Meg kell várnom, hogy átmenjen a szomszédba Sarah-hoz. El kell mennem Szajkóhoz, hogy figyelmeztessem. Nem hagyhatom, hogy a vesztébe rohanjon. A városban növekszik a félelem. Folyamatosan járőröznek. Ha megtalálják errefelé, akár őt, akár a nagyapját, bizonyosan lelövik.

Az erdő szélén meg is találom, alig kell eltávolodnom a házunktól. Boldog vagyok, hogy látom. Ajándékot hozott nekem, egy pár gyönggyel kivarrt mokaszint, olyat, amelyet ő is visel az erdőben. Nincs rá idő, hogy megköszönjem, éppen csak figyelmeztetni tudom. Alighogy találkoztunk, már hallom is, hogy Martha keres. A kendőm alá rejtem a mokaszint, és megpróbálok elosonni Martha mellett, de elkap. Remeg az aggodalomtól, máskor rózsás arca fehér, mint a márvány. Jonah nincs otthon, Tóbiásnak segít az

építkezésnél, készül a ház Rebekah-nak. Csak mi ketten vagyunk otthon.

- Mit keresel egyedül az erdőben?

- Semmit. Csak sétáltam.

- De hisz tudod, hogy megtiltottam! Ne feledd, hogy mindenfélét pletykálnak rólad! Most pedig különösen...

- Igen, és engedelmeskedtem is. A mai estét leszámítva. Volt valami, amit el kellett intéznem.

- De ugye nem azért mentél, hogy varázslatokat űzz? - Senki sincs itt rajtunk kívül, Martha mégis suttogóra fogja a hangját, mintha a falnak is füle lenne. Tudta ő azt nagyon jól, hogy annak, amit az erdőben találtak, semmi köze sincs az indiánokhoz.

- Jaj, Martha! Nem én voltam. Tudja jól, hogy sosem csinálnék efféle butaságot.

- Azt nem is gondoltam. Ezt viszont te csináltad!

A naplót tartotta a kezében.

- Hol találta?

- A ládádban.

Megragadom a naplót, de ő szorosan fogja. Az első oldal elszakad a kezünkben.

Az összegyűrt papírdarabon csak ennyi áll: „A nevem Mary...”

- ...Boszorkány vagyok! - sziszegi Martha elfehéredett ajkakkal. - Megőrültél, hogy ilyesmit leírsz? Ahogy én

rábukkantam, mások is megtalálhatják! Mindannyiunkat felakaszthatnak miattad!

- De hát tudta, hogy naplót vezetek!

- De azt nem, hogy miket írsz bele! Soha nem akartam kémkedni utánad, Mary. Az nekem nem szokásom. Azt hittem, olyasmikről írogatsz, amiről a többi lány: mindennapi dolgokról, szerelmekről és álmokról. Tudhattam volna! - Nem engedi ki a papírdarabot a kezéből, s határozott mozdulattal összegyűri. - De te nem olyan vagy, mint a többi lány, ugye?

Megpróbálja a tűzre vetni a lapokat, de én gyorsabb vagyok nála. Megállítom, mielőtt még odaérne a tűzhelyhez.

- Nem, Martha! Ezt nem teheti meg!

A szavaim hatnak. Ez a napló az enyém. Nincs joga hozzá, hogy elpusztítsa. Akarata megtörik. Leereszti a kezét.

- Akkor neked kell elégetned.

- Rendben. Megígérem.

- Most rögtön! Nem kell sok idő ahhoz, hogy a gyanú elterelődjék az indiánokról, a lidércfényekről, és más nem létező dolgokról. Kutatni fognak. Eljönnek majd, hogy bizonyítékokat keressenek. Viaszbábokat, betűtáblákat, varázslatok nyomait. Ha én megtaláltam a naplót, nekik is sikerülni fog. Ha pedig a kezükbe kerül, nem lesz olyan hatalom a földön, amely megmenthetne téged. - Meglobogtatta a papírlapokat az arcom előtt, aztán ledobta az asztalra. - Égesd el! Szabadulj meg tőle!

Ezzel sarkon fordult, és magamra hagyott. Bementem a szobámba a ház hátsó felében, és előhúztam a ládámat az

ágy alól. A tetején ott az ágyterítő, amelyen Marthával dolgozunk. Alatta pedig a zsákom. Fogtam a darabka papírt, amely még mindig ott volt a kezembe gyűrve, összehajtottam egész kicsire, és betettem a kevéske pénzem, a nagymamától kapott medalion, az édesanyám gyűrűje, és a fél ezüst shilling mellé, amit Jack adott nekem ajándékba. A gyönggyel kirakott mokaszint begyömöszöltem a láda aljába, és visszamentem a szobába, azzal a szándékkal, hogy teljesítem, amit Martha kért.

Aztán csak ültem a széken, jó sokáig, és néztem, ahogy a tűz vöröslő szíve hamuvá hamvad.

A fejem fölött motozó hangok térítettek magamhoz. Megrémültem, mert azt hittem, hogy Martha az, és rájön, hogy nem tettem meg, amit mondott. De aztán elhalt zaj, nem hallottam lépteket a létrán, Martha bizonyára csak a másik oldalára fordult az ágyban. Megnyugodtam, s a tekintetem megakadt a plafonon, a magasba felakasztott hímzőkereten. Már tudom, mit kell tennem.

88. bejegyzés

Még aznap éjjel hozzá is kezdtem: egészen kicsire összehajtogattam a lapokat, és elrejtettem őket a készülő takaró bélésanyagába. Mindent felforgathatnak, itt biztos nem fogják megtalálni.

89. bejegyzés (1660. június)

Lassan elérkezik a nyári napforduló, egész késő estig világos van. Amikor Jonah és Tobias végez a napi munkával, csomagolnak egy kis elemózsiát, és elindulnak Tobias földjére. Kihasználják, hogy ilyen későn sötétedik, és dolgoznak még egy keveset a földön meg a házon. Néha John Rivers is velük tart. Sarah és Rebekah pedig kiülnek mellénk Marthával, és segítenek az ágytakaróm készítésében. Finom gyapjúpamutból készül, amit Tobias hozott nekem Salemből. A színe éjkek, s a saját mintáimmal díszítem: virágokkal a nagyanyám kertjének emlékére, vitorlákkal a hajó miatt, amely idehozott minket, fenyőgallyakkal és tölgyfalevelekkel, melyek az erdőt juttatják eszembe. Az ott élő ismerőseimet madártollak, bennünket pedig apró házikók jelképeznek.

Martha rosszallóan morog, ilyen mintákat nem szokás hímezni, de az ágytakaró az enyém, és engem egy fikarcnyit sem érdekel, hogy mit gondol róla. Ha akarja, a sarkokba hímezheti a kacskaringóit, meg körülszegheti véget nem érő indákkal. A saját mintáimból azonban nem engedek. Jó szélesre terveztem őket, hogy zsebként is szolgálhassanak. Aztán később úgy teszek, mint Pénélopé: felfejtem, amit aznap varrtam, és beledugdosom a lapokat.

90. bejegyzés

Szent Iván napja. Ilyen meleget talán még sosem éltem meg, bár a nap egyáltalán nem sütött. A felhők vastagon tornyosultak a város felett, egészen alacsonyan, már kora reggel óta. Nyomasztó volt. Mintha egy vastag, nedves takaró alatt fuldokolnánk. Hamar bealkonyodott, megszólalt a tücskök és a békák hangos kórusa. Aztán hirtelen

elhallgatott minden, leszállt az éj, s olyan sötét lett, mint télen.

Nem volt elég fény a munkánkhoz, és a takaró nyirkos tapintású lett, ahogy magába szívta a párát a levegőből. Martha azt javasolta, hogy menjünk be a házba, és gyűjtsünk gyertyát. Úgy érezte, vihar közeledik, és mintha csak őt akarták volna igazolni, apró lángok villantak déli irányban, a látóhatár szélén. Messze volt, de azért a takarót összecsomagoltuk.

Rebekah már az ötödik hónapban jár. Ezen az éjjelen Tobias nem volt otthon, a földjükön dolgozott, meg a házon Jonah-val, John Riversszel, és Riversék legidősebb fiával, Joseph-fel. Minket, asszonyokat egyedül hagytak odahaza. Sarah házában gyűltünk össze, Rebekah kért, maradjak nála, hogy legyen társasága. Tetszett az ötlet. Martha is csatlakozott hozzánk. Fél a mennydörgéstől, és nem akart egyedül lenni otthon a közelgő viharban.

Úgy mentünk aludni, hogy számítottunk az ítéletidőre, de amikor felriadtunk, úgy tűnt, mindjárt összedől a világ. Én nem félek a vihartól, ahogy Martha, de ez volt a legkegyetlenebb orkán, amelyet valaha is átéltem. Rebekah és én egymásba kapaszkodtunk, kék és fehér villámlások világították be a szobát. Alig telt el egy szívdobbanásnyi idő, már hallottuk is a mennydörgést. Minden egyes dörrenés hangosabb és ijesztőbb volt, mint az előző. Ömlött az eső és elemi erővel verte a tetőt és a ház oldalát. Felettünk a kicsik felsírtak. A létra nyikorgott, miközben Sarah felmászott hozzájuk, mire a zokogásuk ijedt nyöszörgéssé szelődött.

Aztán hirtelen, a tomboló vihar dübörgő hangorkánján keresztül felhangzott egy velőtrázó emberi sikoly. Senkiben sem volt annyi bátorság és elszántság, hogy kimenjen

megnézni, ki volt az, és megkockáztassa, hogy segít a szerencsétlennek.

Másnap reggel tiszta időre virradtunk, az eső elállt, de a vihar súlyos károkat okozott. Az utakat és ösvényeket elmosta a víz, a gabonát szinte teljesen a földre fektette, s Martha virágain egyetlen szirm sem maradt.

Hamar kiderült, ki volt az éjszakai sikoltozó. Tom Carter. Az öregember, aki az erdő mellett él. Ő azon kevés egyedülállók egyike, akik földet kaptak. Igaz, elég silány darabot, csupa rög és hepehupa, és a kunyhó, amelyben él, az is csak egy kis kalyiba. Nem igazán gazdálkodik, inkább abból él, hogy méregerős pálinkát főz mindenből, amit csak talál az erdőben.

A vihar éjjelén kiment egy fához, hogy könnyítsen magán, mesélte. Aztán hirtelen egy villám belehasított az éjszaka sötétjébe, és akkor megpillantotta őket: hófehér szellemalakok röpködtek az erdőben, s szálltak fáról fára.

Ijedtében egészen a városig futott, az inge félig betűrve, s a nadrágját is csak kézzel fogta össze a nagy rohanásban, és úgy üvöltött, mintha a pokol összes ördöge a nyomában loholna.

Néhányakat nevetésre készítetett ez a história, különösen azokat, akik látták a történeteket. Ők rögtön megtalálták a magyarázatot: az öreg minden bizonnyal magába döntötte saját italkészleteit. Mások azonban nem így gondolkoztak.

A látomásokat és a vad viharokat komolyan kell venni. Tom Cartert elvitték Johnson tiszteleteshez, hogy adja elő neki és Elias Cornwellnek, hogy pontosan mi történt. Aztán visszacipelték a még mindig rémült Tomot az erdőbe. Velük ment Jethro Vane, Nathaniel Clench és Ezekiel Francis, akik

tanácsnokok és városőrök voltak, meg rajtuk kívül még páran az őrzőkből

Rá is bukkantak valamire. A hír gyorsabban terjed, mint tűz a kiszáradt tarlón, de azt senki sem tudja, hogy pontosan mit találtak.

91. bejegyzés

Nem vesztegették az időt. Valaki hangosan dörömbölt a kapunkon. Martha ajtót nyitott. Jethro Vane és Ezekiel Francis álltak odakint egy másik városőrrel. – Maguk ketten velünk jönnek.

– Ugyan miért, sógor? – Martha egyenesen Mr. Francis szemébe nézett

– A tiszteletes parancsára. – Ezekiel úgy elvörösödött, mint egy pulykakakas.

– Letartóztatnak minket?

– Nem, de...

Még nem. Ezt olvashattuk ki a szeméből.

– Akkor távozzanak! Nekem dolgom van. Éhes férfiakat várunk haza a munkából. Vannak, akiknek nincsen arra idejük, hogy a városban lődörögjenek, és a frászt hozzák a népekre.

– Ez a tiszteletes parancsa.

- Ha Johnson tiszteletesnek dolga van velem, akkor jöjjön ide ő maga.

Jethro Vane tett egy lépést felé, mintha erőszakkal akarná magával vinni, de a másik kettő habozva állt. Egymásra néztek, s az arcukra kiült a zavarodottság. Erre nem számítottak. Nem tudták, mit tegyenek. Végül Ezekiel Francis kijelentette:

- Visszajövünk még.

Ezzel távoztak, és otthagyták a döbönt Marthát. Beletelt pár pillanatba, míg összeszedte magát, aztán megszólalt.

- Menj, és hívd ide Sarah-t! Mikor visszajönnek, mindannyiunknak itt kell lenni. A férfiakra nem számíthatunk, mert akármit is mondtam ezeknek, estig biztosan nem térnek haza.

Jött az egész kompánia, Nathaniel Clench-csel és Johnson tiszteletessel az élen. A házunk alkalmi bírósággá alakult. Nathaniel Clench békebíróként jött, hogy biztosítsa a méltányosságot és a pártatlanságot, de mindenki tudja, hogy ő is Johnson embere.

- Hol voltak tegnap éjjel, amikor az a hatalmas vihar volt?

Johnson tiszteletes ezennel hozzákezdett a kihallgatáshoz.

- Az ágyunkban. Aludtunk. - felelte Martha.

- Nem maga, Martha! - Felém fordult. - Hanem te!

- Az ágyamban. Aludtam. Akárcsak Martha.

- Nem hagytátok el a házat?

- Nem.

A szemöldöke a magasba szaladt. Mielőtt még hangot adhatott volna hitetlenkedésének, Sarah a védelmébe vett minket.

- Mary velünk volt. A férfiak elmentek otthonról, mi pedig együtt voltunk. Mary Rebekah mellett aludt.

Johnson nem számított erre a közbevetésre. Sarah-ra nézett, és türelmetlenül csikorgatta a fogát, mint egy vadállat, amelyet megfosztottak a prédájától.

- Mindannyian együtt voltunk - ragaszkodott Sarah az állításához. A hangja végig nyugodt és csendes maradt.

Rebekah és Martha bólogattak, mintegy megerősítve, amit Sarah mondott.

Johnson tiszteletes most Rebekah-hoz fordult.

- Nem mentek ki a házból? Egyikőjük vagy a másikójük? - Egy pillanatra elhallgatott, a szája mosolyra húzódott. - A hangját suttogóra fogta, szinte mintha dorombolt volna. - Vagy akár mindannyian?

A fejünket csóváltuk.

- Mire ez a gyanúsítgatás? - tudakolta Sarah. Johnson tiszteleteshez intézte a kérdést, de dühös tekintete a többieket fürkészte. Nathaniel Clench a sógora volt. A férfi lesütötte a szemét, és a padlót kezdte bámulni.

- Nem magát vonjuk kérdőre - jelentette ki Johnson tiszteletes. - Hanem őket. Valami gyűlés volt az erdőben. Megtaláltuk a nyomait.

- Gyűlés? Ugyan mivégre?

- Hogy szellemeket idézzenek, asszonyom! - harsant fel Ezekiel Francis hangja. - Bizonyára maga is hallott Tom Carterről. Ő szemtanúja volt a dolognak.

- Tom Carter? - horkant fel Sarah megvetően. - Legfeljebb a saját részeges képzelgéseinek lehet a szemtanúja.

- Bizonyítékunk van rá, hogy nem is egy nő járt arra. - Johnson tiszteletes Rebekah-ra és rám nézett. - Felismeritek ezeket itt?

- A lányom gyermeket vár! - lépett előre Sarah, most már igazán bosszúsan. - Gondolja, hogy kockára tenné a születendő gyermeke életét azzal, hogy egy viharos éjszaka az erdőben kóricál? - Megrázta a fejét. - Nem, uraim. Máshol kell keresgélniük.

- Talán úgy osontak ki, hogy maga nem vette észre. - Ezekiel kancsal szemei még jobban összefutottak.

- A házon csak egyetlen ajtó van. Rajtam kellett volna keresztülmászniuk, hogy kijuthassanak. Vagy tán azt akarja mondani, hogy én is csatlakoztam hozzájuk? - A hangja a vizet is jéggé fagyasztotta volna. - Ezért a sok kérdés?

Jeges pillantással méregette őket. A sógora, Nathaniel Clench egyre jobban feszengett, és vele együtt a többiek is. Martha és én könnyű prédának ígérkeztünk, de Sarah Rivers nagyobb falat. Befolyásos család tagja, az emberek tisztelik őt is, Johnt is.

- Semmi ilyesmit nem állítottunk. - Johnson észrevette Clench zavarát, és látta, hogy a többiek is fészkelődni kezdenek, és intett Francisnek, hogy hallgasson el. - A helyzet az, hogy ezeket a női ruhadarabokat találtuk az erdőben.

Közelebb léptem, hogy megnézhessem őket. Egy főkötő és egy esőkabát. Mindkettő elég gyűrött, az erdő porától piszkos, és még mindig nedves az előző éjszakai esőtől.

- Ezek közül egyik sem a mi méretünk. Az esőkabát nekem túl nagy lenne, Rebekahnak viszont kicsi. A főkötő pedig egyikünkre sem illik.

A főkötő olyan apró volt, hogy csak egy gyereknek lett volna jó. Az esőkabát szegélyét szép kézimunka díszítette.

- Miért hozzánk jöttek? Egy olyan lányt kell keresniük, aki alig nagyobb egy kisgyereknél, és titokban hívságos holmikat visel.

Jethro Vane-re pillantottam. A leírás az ő unokahúgaira illett, nem pedig ránk. Ezt ő is nagyon jól tudta.

92. bejegyzés

Sarah hangosan háborgott a gyanúsítgatások miatt. Martha és én mélyen hallgattunk. Jól tudjuk, hová fajulhatnak ezek a dolgok. Aggodalmáról már beszélt Johnnal, de ő nyugalomra int minket. Úgy gondolja, biztosan van valami kézenfekvő magyarázat, és az egész ügy lecsillapodik, mint egy nyári zápor.

93. bejegyzés (1660. július)

Minden bizonnyal Deborah Vane-t és Hannah-t is kikérdezték, akik feltehetőleg kitaláltak egy hihető történetet. Hiszen alaposan felkészülhettek a

kérdőzködésre, s rengeteg idejük volt rá, hogy kiötljenek valamit.

A következő magyarázattal szolgáltak. Az erdőben sétálgattak, napokkal azelőtt, és hirtelen annyira rájuk telepedett a forróság, hogy levetették néhány holmijukat, és micsoda véletlen, éppen egy esőkabátot és éppen egy főkötőt. Aztán továbbmentek, s mivel elfáradtak, megfeledkeztek holmijaikról, és otffelejtették az erdőben.

Hittek nekik. Hogyne hittek volna. Hiszen Jethro Vane unokahúgai, aki nagyhatalmú ember a városban.

A TANÚ

94. bejegyzés
(1660. július-augusztus)

Sebesen vetem papírra e sorokat, és azon mód rejtem is el a lapokat az ágytakaróban. Varrok, írok, varrok, írok, egészen késő éjszakáig.

A lányok valóban odakint voltak az erdőben aznap éjjel. Szellemeket idéztek. Ezt olyan biztosan tudom, mintha magam is ott lettem volna velük. Hirtelen tört rájuk a vihar, s ijedtükben csapot-papot hátrahagyva menekültek az erdőből. Ekkor látta meg őket Tom Carter. Reméltem, hogy ez megfékezi őket. De tévedtem.

Az, hogy majdnem elkapták őket, elegendő figyelmeztetés kellett volna, hogy legyen számukra. A Szent Iván éjjelén törtéteknek végképp gátat kellett volna vetniük örületüknek. Ehelyett inkább táplálták azt. Lesoványodtak, és szemükben furcsa tüzek égnek. Fejből tudják a boszorkányok kalendáriumát. Viselkedésük teliholdkor még különösebb lesz, Hannah-t már kétszer távolították el a vasárnapi miséről, mert megzavarta a szertartást: hangosan beszélgetett, aztán féktelen vihogásban tört ki. Olyan, mintha valami kórság szállta volna meg őket, és állandó lázban égnének tőle. Már nem csak az erdőben tartják a szertartásaikat, hanem pajtákban, vagy akár egymás házában is. Én pedig figyelem őket. Látom, amint árnyékuk a gyertyafénynél táncot jár a falon.

95. bejegyzés
(1660. szeptember)

Az erdő lassan színesedni kezd. A mezőkön a termés már beérett, közeleg az ősz. Az évszakváltozás különböző csapásokkal sújt minket. Minden ok nélkül hullik a jószág, a tehének sűrű teje sárgállik a sajtárban, néha véres is. Aztán hatalmas jégeső veri el a termés nagy részét. Mintha egy komor fekete felhő ereszkedett volna a városra, minden olyan baljóslatú, mintha valami rettenetes dolog bekövetkeztét jelezné.

Johnson tiszteletes egész napos imádkozást és böjtöt rendelt el. Megbocsátásért könyörögünk Istennek, amiért kivívtuk haragját.

96. bejegyzés

A bűnbánat napja. Alighogy elkezdődött a szentbeszéd, máris felbolydulás támadt. Hannah Vane elvesztette az eszméletét, és előrebukott a székeről. Aztán Deborah is, majd nem sokkal utána az unokahúguk. A lányok úgy estek le egymás után a padról, mint az összefagyott seregélyek a faágról. Johnson tiszteletes abbahagyta a prédikációt, és kivitette őket. Egyikük olyan merev és rideg volt, mint egy kődarab, a többiek viszont ernyedten csuklottak össze, elnehezedett testüket csak két ember bírta kicipelni.

- A szenvedés közösségünk egyik tagját sem kíméli, még a gyermekeket sem. Hatalmas csoda...

Johnson tiszteletes suttogva beszélt, az arca eltorzult, a szeme megtelt félelemmel.

97. bejegyzés

A lányok állapota nem javul. Néhányan némán és mozdulatlanul fekszenek, mint a halottak, mások pedig félrebeszélnek, és őrvongva tombolnak, a hajukat és a ruhájukat tépkedik, s mindenkire, aki csak a közelükbe megy szitkokat és átkokat kiabálnak. Jethro Vane és a többiek rávették Johnson tiszteletest, küldje el Elias Cornwellt Saleembe, hogy hozzon valami segítséget, egy doktort.

Közben pedig terjed a szóbeszéd. Különböző történek járnak szájról szájra. Ha az ember összerakosgatja őket, egészen közel kerülhet ahhoz, hogy megtudja, mi is történt valójában.

Az alábbiakat Marthától tudom, aki magától Anne Francistól hallotta.

Deborah és Hannah Vane-re, Sarah Garnerre, Elizabeth Denningre, és néhány más lányra, akiket mi nem ismerünk, egy pajtában találtak rá, éppen meztelenül táncoltak. Egy gazda hallotta, hogy az állatai hangosan bőgnek, és a hangjukból érezte, hogy valami megzavarta őket. Kiment, hogy megnézze, mi történt, s vitte magával a puskáját is, hátha indiánokkal találkozik, akiket lopáson kaphat. Amikor kinyitotta a pajta ajtaját, megpillantotta a lányokat, mire azok megpróbáltak elbújni a szénabálák mögött.

Ezt pedig Jonah-tól hallottam, akinek Tom Carter mesélte.

A gazda nem csak egy egyszerű farmer volt, hanem maga Jeremiah Vane. Jethrónak, a város főtanácsnokának a testvére. A saját lányaira és az egyik unokahúgára bukkant rá. Rémülten rájuk parancsolt, hogy öltözzenek fel, aztán megeskette őket, hogy titokban tartják a dolgot, és hogy soha többé nem tesznek ilyet. Senki nem tudta volna meg, ha...

Ez pedig Rebekah története, aki Tobiastól hallotta, akihez viszont Ned Cardwelltől jutott el a hír.

Ned a szénapadlásról leskelődött utánuk, mint mindig. Állítása szerint ezt a táncot rendszeresen járták. Ned Jethro bérése. Vane nem bánik jól az embereivel, meg igen zsugori ember hírében is áll. Nednek eszébe ötlik, itt a soha vissza nem térő alkalom, hogy kicsikarjon tőle valamit. Elmegy Vane-hez, és követeli, hogy engedje el, és adjon neki elég pénzt, hogy megalapozhassa jövőjét. Ráadásul Deborah-t is akarja, máskülönben elmegy Johnson tiszteleteshez és elmondja neki, hogy Vane egyik lánya, és két unokahúga vígan dáridózik Luciferrel. Vane azt mondja, meggondolja a dolgot. Ned figyelmezteti Deborah-t, hogy a nagybátyja ne törje a fejét túl soká, különben kitálal mindent, amit megtudott róluk.

Deborah elmondja a történeteket Hannah-nak, aki amúgy is félnótás, majd mindketten az örületben keresnek menedéket. A többiek pedig mennek utánuk. Most már mindannyian megtébolyodtak.

Ezt el kellett magyaráznom Rebekah-nak, mert nem értette. Miért tesznek úgy, mintha megszállta volna őket valami? Ennek egyszerűen nem látta értelmét. Nem fogta

fel, hogyan segít ez nekik abban, hogy kevésbé tartsák őket bűnösnek.

- Bizony, hogy segít - próbáltam rávilágítani a lényegre. - Ha megszállta őket az ördög, vagy bármilyen más alantas lélek, akkor nem ők felelősek azért, amit tesznek, hanem maga a Gonosz. Rebekah csodálkozva pillantott rám.

- Honnan tudsz te ilyeneket?

Ránéztem. Rebekah, bár idősebb nálam, fiatalabbnak néz ki, még akkor is, ha ő már asszony, sőt, gyereket vár. Felszedett magára némi súlyt, és az arca is virul. Boldogok Tobiasszal, a ház, amelyet építenek már majdnem kész, nemsokára beköltözhetnek. Imádkozom, hogy mindez ne tegye tönkre közös életüket.

- Jobb, ha nem tudod.

Elfordultam, és megpróbáltam úrrá lenni rettegésem. A bűn terhe nem a megszállottakra nehezedik. Körbenéznek majd, hogy bűnbakot találjanak, valakit, akit mindennel megvádolhatnak, és attól félek, ez én leszek. Ezek a lányok mindig is gyűlöltek engem. Különösen Deborah, a csapat vezetője. Majd megöli a féltékenység Rebekah miatt, és meggyőződése, hogy én minden lépésének keresztbe tettem.

98. bejegyzés

Egy doktor érkezett Salemből, Elias Cornwell hozta magával. Egyetlen pillantást vetett a lányokra, és megállapította, hogy betegségüket orvos nem képes gyógyítani. Örületük oka: boszorkányság. Megerősítette,

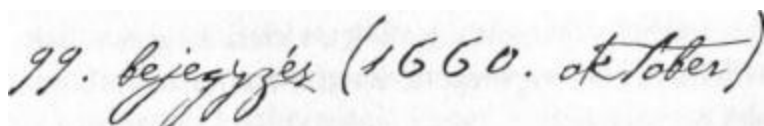
amit Johnson tiszteletes mindvégig gondolt. A doktort elbocsátották, és Nathaniel Clench elküldte Cornwellt, hogy keressen valakit, aki ki tudja mutatni a boszorkányság jelenlétét. Állítólag mostanában érkezett valaki Salembé, akinek megvan ehhez a képessége.

Az előjárók és a bírák meghozzák döntésüket. A rendelkezés egyértelmű: ha bármely férfiúról vagy nőről bebizonyosodik, hogy boszorkány, halállal lakol.

Ahogy az Exodus mondja: „Varázsló asszonyt ne hagyj életben.”

Mózes III. könyve szerint pedig: *„És akár férfi, akár asszony, hogyha igéző vagy jövendőmondó lesz közöttök, halállal lakoljanak.”*

Isten törvénye mindenekfölött.

A handwritten note in cursive script, written on a light-colored background. The text reads "99. bejegyzés (1660. október)".

Ezek talán az utolsó szavak, amelyeket valaha is papírra vetek. Az írás értékes időt emészt fel, és én állandó rettegésben élek, mégis úgy érzem, le kell jegyeznem a történeteket.

Az ember, akire vártak, megérkezett.

A mai napra ismét bűnbánatot rendeltek el. Mindenkit az imaházba hívtak istentiszteletre. Kivétel nélkül ott kell lennie mindenkinek. Aki távol marad, már el is ismerte bűnösségét.

A terem megtelt emberekkel. Elöl a megszállt lányok. Néhányan közülük összegörnyedve ücsörögtek, mások szalmazsákokon feküdtek. Öt lánnyal kezdődött az egész: Deborah-val, Hannah-val, az unokahúgukkal, Judith Vane-nel, Sarah Garnerrel és Elizabeth Denninggel. De most már jóval többen voltak, egy hosszú padot teljesen elfoglaltak. Hannah Vane a sor végében ült, folyamatosan motyogott magában, és egy bábút forgatott a kezében. Neki megengedték az ilyesmit, mivel még kisgyerek volt. Pedig mennyire hogy nem az! Mikor elfoglaltuk a helyünket, megragadta a babát, a dereka táján gyúrni kezdte az anyagot, majd egyre vadabbul tekerte. Mellettem Rebekah a hasához kapott, és összegörnyedt. Zihálva állapította meg, hogy megkezdődtek a fájások, a baba idő előtt érkezik. Hannah-ra néztem, aki lógó nyelvvel a fejét rázta. A tekintetéből sugárzott a gyűlölet, s kicsi, hegyes fogait kivillantva rám vigyorgott, aztán folytatta tovább ostoba némajátékát.

Sarah és Martha segítettek Rebekah-nak felállni. Én is velük tartottam, de utunkat állták. Két dézsmaszedő strázsált az ajtóban.

- Senki sem hagyhatja el a termet. Ez Johnson tiszteletes utasítása.

- Azt akarja, hogy az imaházban hozza világra a gyermekét? - Sarah elég hangosan csattant fel ahhoz, hogy a férfiak meghallják. Tobias és Jonah felpattantak a helyükről, John Riversszel együtt.

A dézsmaszedők egymásra néztek. Egyik sem az a fajta ember, aki ellenszegülne a parancsnak.

Elias Cornwell a semmiből tűnt elő. - Ők kimehetnek. - Hízalgő hangja csöpögött a tettettett együttérzéstől. - Te

nem, Mary! Te itt maradsz! – Egészen közel hajolt hozzám, a füleimen éreztem bűzös leheletének melegét. Csontos kezével visszaterelt a helyemre. Biccentett a mögöttem álló embereknek, és előreverekedte magát a tömegben.

Mindenki elcsendesedett. Még a Gonosz által megszállt lányok is abbahagyták a kuncogást, amikor Johnson tiszteletes belépett a terembe.

Nem egyedül jött. Valaki volt vele. De nem Elias Cornwell, ő a lányok mellett maradt. Ezt az embert még senki sem látta azelőtt. Kivéve engem.

Lidércnyomás nehezedett rám, mintha megelevenedett volna a múlt: Obadiah Wilson tartott a szószék felé. Lassan mozgott, a korlátba kapaszkodva araszolt a felfelé kanyargó lépcsőn. Aztán csak állt odafent, s az ujjpercei kifehéredtek, ahogy markolta a korlátot. Megismertem, bár a haja jóval ritkább volt már, sápadt arca is ráncosabb, amin kétoldalt lázrózsák éktelenkedtek. Ő is felismert engem. Átnézett az emberek feje fölött, s fakó tekintettel addig kutatott a tömegben, míg rám nem talált. Akkor beszélni kezdett, de hirtelen rátört a köhögés. A szája elé kapta a zsebkendőjét, majd leengedte. A fehér vásznat élénkvrösrre festette a vér. Újból nekikezdett.

– Van közöttetek valaki... – A hangja rekedtes és halk volt, alig hangosabb a suttogásnál, mintha csak egymáshoz érő kukoricahéj susogna a mezőn, mégis úgy zengett végig a termen, mint az ítélet harsonája. – Van közöttetek valaki, aki farkas a bárányok között. Van közöttetek valaki, aki magán viseli a sátán jelét.

Meglendítette karját, és csontos ujjával egyenesen felém bökött.

Horpadt mellkasa megemelkedett, ahogy levegőt vett, hogy folytassa a mondókáját, de Hannah eközben felemelkedett a székeről. Megszállottsága óta egyetlen összefüggő mondatot sem mondott. De most azt kiabálta:

- Mary! Mary az! Ő szállt meg engem gonosz lélekként!

A teremben mindenfelől kiáltások harsantak.

- Beszél! Beszél!

- Megtört az átok!

- Áldassék az Úr neve!

Aztán az összes többi lány is felpattant, és valamennyien együtt üvöltöttek:

- Mary! Mary! Mary! - Megfordultak, és ugyanarra mutogattak, amerre Obadiah Wilson bökött az ujjával. - Mary! Mary! Mary!

- Tartozik hozzá még valaki? - sziszegte Obadiah Wilson a szószékről.

- Az ördög tartozik hozzá! Mary arra kényszerít, hogy írjak a sátán könyvébe! - felelte Hannah. Aztán felsikoltott, mintha megcsípték, vagy tűvel szúrták volna meg. Arca eltorzult, az ujjai végigszántottak a testén, körmét belemélyesztette a bőrébe, a ruháját tépkedte. - Megszáll engem! Megméltelyez! Elemészt! Elég, Mary! Elég, Mary!

- Elég, Mary! Elég, Mary! - mindannyian egyszerre kezdtek remegni és rángatózni, mintha összekötözött bábok lennének. - Árnyékot vet rám! Megfagyok! Megfagyok!

Cornwell tiszteletes előrelépett, és egymás után megérintette a lányok homlokát.

- Hideg a bőrük! - Mintha csodát látott volna. - Hát igaz! Igaz!

- Most meg egy madár bőrébe bújt! - Hannah felfelé lendítette a kezét a szarufák irányába. - Látjátok, ott repül! Ott repül!

A lányok mind felfelé néztek, hátrafesztették a fejüket, s úgy forgatták ide-oda, mintha valami repkedő mozgást követnének a tekintetükkel, amit csak ők láthatnak.

Obadiah Wilsonnak ennyi elég is volt.

- Fogják el! Hozzák ide elém!

Ahogy recsegő hangon elüvöltötte a parancsot, Johnson tiszteletes intett a dézsmaszedőknek, akik az ajtóban álltak. Azok pedig megindultak, hogy elkapjanak engem, de a teremben zűrzavar támadt. Az emberek izgatottan ugrottak fel a helyükről, és lökdösték egymást, hogy lássák, mi történik. Lányok sikoltoztak, s estek össze aléltnan. Én pedig lebuktam, és a könyökök között, a padokon igyekeztem átverekedni magam tömegben a terem végéig. Tobias észrevette, hogy miben mesterkedem. Felállt a helyéről, a férfiak padjából, odament a bejárathoz, és leemelte az ajtó kereszttrúdját. Kisurrantam a hóna alatt, ő pedig bezárta mögöttem az ajtót. Hallottam, ahogy visszatolja a keresztfát, és láttam, ahogy az ajtó megfeszül hatalmas testének súlyától.

Rebekah félkész szobájában leltem menedéket. Rebekah rövidesen szülni fog, már nagyon közel az idő. Martha szerint ide nem merik betenni a lábukat. Sarah elhozta nekem, amit kértem: némi élelmet, fiúruhát és egy takarót.

Kiveszem a mokaszint és a kis bőr erszénykét a ládámból, és a nyakamba akasztom. Ez az a néhány dolog, ami igazán kedves nekem. Ez minden, amit az élettől kaptam. Ez minden, amit magammal vihetek a vadonba. Az utolsó esélyem az erdő. Ha itt maradok, egészen biztosan felakasztanak. Pedig szeretnék maradni. Látni akarom, hogy a kisbaba épen és egészségesen jön a világra. Rebekah fájásai egyre sűrűsödnek, már nem sok ideje van hátra. De nem maradhatok tovább. Martha úgy kering körülöttem, mint egy rémült kismadár, és

Mary naplójának itt vége szakad.

BIZONYOSSÁG

Ezek az oldalak az ágytakaró szegélyéből kerültek elő, s más kézírással íródtak.

Jómagam szinte írástudatlan asszony vagyok, de úgy érzem, tartozom neki annyival, hogy ígéretem szerint befejezem a történetét (legalábbis amennyit ismerek belőle).

Szeretett volna itt maradni, de nem volt más választása, mennie kellett. Egyenesen ide jöttek az imaházból, rögtön gondolták, hogy iderohan majd, mint a nőstény róka az odújába. Adtunk neki mindent, amire csak szüksége lehet, elemózsiát és meleg ruhát, mert az éjszakák már egyre hidegebbek, ő pedig a vadonba készült.

Egész küldöttség érkezett, Johnson tiszteletes, Elias Cornwell, Nathaniel Clench és a városőrök, s még rajtuk kívül is sokan. John Rivers és Tobias csőre töltött puskával, és késsel a markukban várták őket, de Sarah megtiltotta nekik, hogy harcba bocsátkozzanak.

Ő és John azt mondták nekik, hogy Mary már elment.

John és Sarah nagy tiszteletben álló házaspár, Sarah számos befolyásos családdal áll rokonságban, és soha nem esett folt a becsületén. Johnról ugyanezt lehet elmondani. A városőrök bizonytalanul toporogtak, s mindannyian Nathaniel Clench-re néztek, akinek Sarah a rokona. Ha ő úgy dönt, elmentek volna. De ekkor Johnson tiszteletes előlépett, és utasította őket, hogy kutassák át a házat.

- Felforgathatnak bármit - jelentette ki Sarah Johnsonnak -, akkor sincs itt.

Valóban átkutattak mindent, mindkét házat, a pincétől a padlásig. Mindenhová benéztek, kivéve a szülőszobát. Semmit sem találtak. Így hát visszatértek, és követelték, hogy beléphessenek oda, ahová férfiember sosem teheti a lábát.

- Oda ugyan be nem mennek! - léptem előre. - Vele meg aztán főleg nem! - Egy idegen is volt velük. Egy összeaszott vénember, aki vérrel köhögte tele a zsebkendőjét. A halál jelét hordozza magán. Már nem sok van hátra számára ezen a világon. - Köhögő kórságban szenved, bizonyosan tüdőbajos. Azt akarják, hogy a leheletével megfertőzzön egy újszülöttet? Menjenek az útjukra, uraim! Nekünk itt dolgunk van. Asszonyunka. Ha a gyermek megszületett, kutathatnak, amennyit akarnak.

Ott álltam előttük, a kezem csupa vér volt. Mögöttem Rebekah sikított a fájdalomtól. Tobias Johnnal együtt közelebb lépett. Vállvetve álltak az ajtóban. Hogy bejussanak, azoknak az embereknek először rajtuk kellett volna keresztülverekedniük magukat.

Ekkor távoztak, de figyelmeztettek bennünket, hogy még visszatérnek.

Tobias reggelig őrt állt. Addigra a gyermek már megszületett, és Mary is útnak indult. John Rivers felajánlotta, hogy nekiadja a lovát, de ő köszönettel visszautasította. Azt mondta, ahová ő igyekszik, ott nem sok hasznát venné. John megtett minden tőle telhetőt, hogy biztonságban kijutassa a faluból, egészen az erdőig kísérte. De onnan már egyedül kellett mennie.

Rebekah kislánynak adott életet. Mary Sarah-nak akarja hívni, de gyermeket nem itt fogják megkeresztelni.

Elhagyjuk ezt a helyet, amilyen hamar csak lehetséges. Az örület még csak most kezdődött, s egyhamar nem ér véget. Keresnek majd másik áldozatot. Ezek pedig minden bizonnyal mi leszünk, Jonah meg én. Tekintve, hogy ő idegen itt, én pedig gyógyító vagyok, nem sok esélyt adok magunknak. Ebben Jonah is egyetért. Lehet, hogy Johnt és Sarah-t egyelőre békén hagyják a helyzetük miatt, de ebben soha nem lehetnek majd biztosak. Sok asszonyt láttam már, akik gazdagok és befolyásosak voltak, mégis a bitófán végezték. Jonah felpakolja a holmijainkat a szekérre, s ahogy végzett, nyomban indulunk.

Sarah és John Rebekah-val és Tobiasszal együtt követnek majd minket, amint Rebekah elég erősnek érzi magát ahhoz, hogy útrakelhessen. Azt tanácsoltam nekik, egy pillanatig se késlekedjenek.

Mary megmutatta nekem, hová rejtette a feljegyzéseit, s ha ezt befejezem, én is bevarrom ezt a lapot a többi közé. Ha elmegyünk, magammal viszem a ládáját, és benne az ágytakarót. Egy nap talán ránk talál majd, és visszakaphatja a naplóját. De amíg ez a nap el nem jön, addig én őrzöm neki. Hogy megtudja, tartottam a szavam.

Elindulunk Saleembe, senki nem állja utunkat. Úgy tervezzük, onnan majd dél felé megyünk tovább. Jonah hallotta, hogy vannak olyan helyek, ahol az emberek szabadon élhetnek, saját lelkiismeretük törvényei szerint, hisz éppen ez az egyik, és tán a legfőbb ok, amiért átkeltünk az óceánon. S minden egyes helyen, ahol megfordulunk, üzenetet hagyunk Marynek.

Table of Contents

A KEZDETEK

A HAJÓÚT

AZ ÚJVILÁG

ÚT A VADONBAN

A LETELEPEDÉS

A TANÚ

BIZONYOSSÁG